

Algemeen Ambtsbericht Sri Lanka

Augustus 2009

Directie Personenverkeer, Migratie en Vreemdelingenzaken
Afdeling Asiel- en Migratiezaken
Den Haag

	Inhoudsopgave	Pagina
1	Inleiding	3
2	Landeninformatie	4
2.1	Basisgegevens	4
2.1.1	Land en volk	4
2.1.2	Geschiedenis	5
2.1.3	Staatsinrichting	11
2.2	Politieke ontwikkelingen	14
2.3	Veiligheidssituatie	24
3	Mensenrechten	44
3.1	Juridische context	44
3.1.1	Verdragen en protocollen	44
3.1.2	Nationale wetgeving	45
3.2	Toezicht	47
3.3	Naleving en schendingen	56
3.3.1	Vrijheid van meningsuiting	56
3.3.2	Vrijheid van vereniging en vergadering	60
3.3.3	Vrijheid van godsdienst	61
3.3.4	Bewegingsvrijheid	62
3.3.5	Rechtsgang	72
3.3.6	Arrestaties en detenties	74
3.3.7	Mishandeling en foltering	81
3.3.8	Verdwijningen	82
3.3.9	Buitengerechtelijke executies en moorden	86
3.3.10	Doodstraf	87
3.4	Positie van specifieke groepen	87
3.4.1	Vrouwen	87
3.4.2	Homoseksuelen	91
3.4.3	Moslims	92
3.4.4	Christenen	94
3.4.5	Minderjarigen	94
3.4.6	Dienstplichtigen	100
4	Migratieproblematiek	102
4.1	Migratiestromen	102
4.2	Opvang in de regio	106
4.3	Terugkeer	107
4.4	Activiteiten van internationale organisaties	110
	Literatuurlijst	113
	Lijst van gebruikte afkortingen	121
	Kaart van Sri Lanka	123

1 Inleiding

In dit algemeen ambtsbericht wordt de situatie in Sri Lanka beschreven voor zover deze van belang is voor de beoordeling van asielverzoeken van personen die afkomstig zijn uit Sri Lanka en voor besluitvorming over de terugkeer van afgewezen Sri Lankaanse asielzoekers. Dit ambtsbericht is een actualisering van eerdere ambtsberichten over de situatie in Sri Lanka (laatstelijk september 2008). Het algemeen ambtsbericht beslaat de periode van oktober 2008 tot en met augustus 2009.

Dit ambtsbericht is gebaseerd op informatie van openbare en vertrouwelijke bronnen. Bij de opstelling is gebruik gemaakt van informatie van verschillende organisaties van de Verenigde Naties, niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving in de media. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen is opgenomen in de literatuurlijst. Bovendien liggen bevindingen ter plaatse en vertrouwelijke rapportages van de Nederlandse vertegenwoordiging in Sri Lanka aan dit algemeen ambtsbericht ten grondslag. In het algemeen ambtsbericht wordt veelvuldig verwezen naar geraadpleegde openbare bronnen. Daar waar openbare bronnen zijn vermeld, wordt de tekst in veel gevallen ook ondersteund door informatie die op vertrouwelijke basis is ingewonnen.

In hoofdstuk twee wordt ingegaan op recente ontwikkelingen op politiek- en veiligheidsgebied. Voorts wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de vraag of volgens de definitie van de Raad van State in (delen van) Sri Lanka sprake is van een binnenlands gewapend conflict. Ook is een korte passage over de geschiedenis en de geografie en de bevolking van Sri Lanka opgenomen.

In hoofdstuk drie wordt de mensenrechtensituatie in Sri Lanka geschetst. Na een beschrijving van wettelijke kaders en internationale verdragen waarbij Sri Lanka partij is, komt het onderwerp toezicht op de naleving van de mensenrechten aan de orde. Daarna volgt de beschrijving van de naleving, dan wel schending van enkele klassieke mensenrechten. Ten slotte wordt de positie van specifieke groepen, waaronder minderjarigen belicht.

In hoofdstuk vier komen de opvang van binnenlands ontheemden, activiteiten van internationale organisaties en de positie van de UNHCR, aan de orde.

2 Landeninformatie

2.1 Basisgegevens

2.1.1 Land en volk

De *Democratic Socialist Republic of Sri Lanka* is een eiland gelegen in de Indische Oceaan ten zuidoosten van India. Sri Lanka heeft een oppervlakte van 65.610 vierkante km en kent een tropisch klimaat. Het bestaat officieel uit negen provincies, met als hoofdstad Colombo.¹

De bevolking van Sri Lanka telt ongeveer 21 miljoen inwoners. De belangrijkste bevolkingsgroepen zijn de Singalezen (74%), de Tamils (18%) en de Moren (moslims) (7%). De overige 1% bestaat ondermeer uit Burghers, Eurasians, Malay en Vedda.² De officiële spreek- en schrijftaal is het Singalees. Circa 74% van de bevolking is deze taal machtig. Het Tamil is als nationale taal ‘for public administration and the conduct of legal proceedings’ erkend sinds de invoering van de grondwet van 1978. Het Tamil wordt beheerst door 18% van de bevolking en wordt meestal gesproken door de Tamils en de meeste moslims. Naast het Singalees en het Tamil bestaat er nog een aantal andere lokale talen. Net als het Engels worden deze lokale talen slechts door een klein deel van de bevolking gesproken.³

Ongeveer 70% van de bevolking, overwegend Singalezen, hangt het boeddhisme aan. De overige godsdiensten die Sri Lankanen belijden, zijn het hindoeïsme (15%, voornamelijk door Tamils), het christelijke geloof (8%) en de islam (7%).⁴

De boeddhistische Singalezen leven voornamelijk in het zuiden en het centrale gedeelte van Sri Lanka, terwijl de hindoeïstische Tamils voornamelijk in het noorden en oosten verblijven. De moslimgemeenschap is vooral woonachtig in de dichtbevolkte kustgebieden van het oosten. Ook wonen er moslims in het westen

---

¹ Central, North Central, Northern, Eastern, North Western, Sabaragamuwa, Southern, Uva en Western. Central Intelligence Agency (CIA), *The World Factbook – Sri Lanka*, 20 november 2008, via <https://www.cia.gov>, geraadpleegd op 3 december 2008. Zie ook bijlage 1.

² U.S. State Department, *Background Note: Sri Lanka*, september 2008; zie ook www.lankalibrary.com, geraadpleegd op 6 mei 2009.

³ www.ethnologue.com, geraadpleegd op 3 december 2008.

⁴ US State Department, *International Religious Freedom Report 2008 – Sri Lanka*, 19 september 2008.

en met name in Colombo. De christelijke gemeenschap is geconcentreerd in het westen.⁵

Het onderwijs op overheidsscholen vindt plaats in het Singalees of Tamil, afhankelijk van de etnische achtergrond van de leerling. Doorgaans genieten Tamil leerlingen onderwijs in het Tamil en Singalese leerlingen onderwijs in het Singalees. Moslim kinderen genieten onderwijs in een van de beide talen. Er zijn separate scholen voor Tamils, Singalezen en moslims. Het curriculum op de scholen is evenwel identiek aan elkaar. In het hoger onderwijs wordt over het algemeen gedoceerd in het Engels.⁶

2.1.2 Geschiedenis⁷

Sri Lanka is sinds 1505 opeenvolgend onder het bewind geweest van de Portugezen, de Nederlanders en de Britten. Op 4 februari 1948 werd het toenmalige Ceylon onafhankelijk en sinds de invoering van de nieuwe grondwet in 1978 luidt de officiële benaming *Democratic Socialist Republic of Sri Lanka*.

Onder de Britten genoten de Tamils een bevoorrechte positie in de Sri Lankaanse samenleving. Zij hadden kennis van het Engels. In 1956 nam de regering, die overwegend uit Singalezen bestond, verschillende maatregelen om deze ‘disproportionele en invloedrijke positie’ van de Tamils te wijzigen. Op basis van de *Official Language Act* werd het Singalees als officiële spreek- en schrijftaal ingevoerd, waardoor het voor Tamils moeilijk werd om (overheids)banen te krijgen of onderwijs te genieten. De maatregelen zorgden voor spanningen tussen beide bevolkingsgroepen, resulterend in de eerste ongeregeldheden in 1958. De relatie tussen beide groepen verslechterde in de jaren '60 en '70. De Tamils drongen aan op een federaal systeem, maar opeenvolgende regeringen verwierpen dit verzoek. Ondanks dat het Tamil als nationale taal erkend werd in de nieuwe grondwet van 1978, bleef de Tamil bevolkingsgroep zich achtergesteld voelen. Vanwege het onvermogen van politieke Tamil partijen om langs vreedzame weg een federale staat te bereiken, ontstond er een groeiend verlangen naar een

---

⁵ Sri Lanka: kroniek van een aangekondigde oorlog, *Uitpers*, nr. 89, 9de jg., september 2007; EIU, *Country Profile Sri Lanka 2008*, 1 juli 2008; US State Department, *International Religious Freedom Report 2007- Sri Lanka*, 19 september 2008; U.S. State Department, *Background Note: Sri Lanka*, september 2008.

⁶ Committee on the Rights of the Child, *Sri Lanka: Consideration of reports submitted by states parties under article 44 of the convention, Third and fourth combined periodic reports Submitted under Article 44*, oktober 2008.

⁷ Informatie in deze paragraaf is afkomstig uit voorgaande algemene ambtsberichten Sri Lanka, The Economist Intelligence Unit (EIU), *Country Profile Sri Lanka 2008*, 1 juli 2008; EIU, *Country Reports Sri Lanka van 2007 en 2008*; uit de International Crisis Group (ICG), *Sri Lanka: The Failure of the Peace Process*, Asia report N° 124, 28 november 2006; en van het Britse ministerie van Binnenlandse Zaken (Home Office), *Country of Origin Information Report*, 18 februari 2009.

onafhankelijke staat voor alle Tamils in het Noorden en Oosten⁸, Tamil Eelam genaamd. Teneinde dit doel te bewerkstelligen werden verschillende militaire Tamil groeperingen gevormd. De toename van de spanningen leidde tot een uitbarsting van gewelddadige rellen in 1983. Duizenden Tamils vluchtten richting het zuiden van India. Honderden Sri Lankanen kwamen om het leven, met name Tamils, waarvan de meesten stierven tijdens onlusten in Jaffna en Colombo. Na deze onlusten werd de in 1976 opgerichte *Liberation Tigers of Tamil Eelam* (LTTE, ook wel Tamil Tijgers genoemd), met Velupillai Prabhakaran als leider, de leidende militaire Tamil groepering.

In 1987 intervenieerde India in het etnische conflict. Er werd een vredesakkoord, het Indo-Lanka-akkoord, gesloten tussen India en Sri Lanka dat voorzag in de oprichting van provinciale besturen, waaraan gelimiteerde bevoegdheden werden gedelegeerd. Een Indiase vredesmacht, de *Indian Peace Keeping Force* (IPKF), werd ingezet om hierop toe te zien. De LTTE verwierp echter het akkoord en hervatte zijn offensief. De IPKF werd hierop ingezet om de LTTE uit zijn machtsbolwerk in Jaffna te verdrijven. De in 1989 gekozen president Ranasinghe Premadasa van de *United National Party* (UNP) was echter openlijk tegenstander van het vredesakkoord. Hij verzocht de IPKF zich terug te trekken uit Sri Lanka en begon directe onderhandelingen met de LTTE. Naarmate de IPKF zich verder terugtrok (afgerond in maart 1990), herwon de LTTE de controle over het Jaffna schiereiland. Tegen het einde van de jaren '80 leidde de LTTE een de facto staat in significante delen van het noorden en oosten van Sri Lanka, met eigen belastingheffingen en een eigen systeem van rechtshandhaving.

Begin jaren '90 braken nieuwe gevechten uit, waarmee een einde kwam aan de onderhandelingen tussen president Premadasa en de LTTE. De LTTE gebruikte daarbij steeds meer en grover geweld. Zo werden de Indiase premier Gandhi in 1991 en president Premadasa in 1993 door zelfmoordaanslagen van de LTTE om het leven gebracht. Het gebruik van extreem geweld zorgde niet alleen voor verlies van internationaal begrip voor de LTTE, maar ook voor ontevredenheid van de Sri Lankaanse bevolking over de sinds 1978 regerende UNP. In 1994 kwam na parlementaire verkiezingen de *People's Alliance* (PA) aan de macht.⁹ Diens leider (tevens leider van de *Sri Lanka Freedom Party* (SLFP)), Chandrika Kumaratunga, werd in hetzelfde jaar verkozen tot nieuwe president.

President Kumaratunga opende onderhandelingen met de LTTE met als resultaat een wapenstilstand op 8 januari 1995. De LTTE maakte daar na vier maanden

---

⁸ In het algemeen ambtsbericht worden de provincies Noorden en Oosten met een hoofdletter aangeduid. Een kleine letter wordt gebruikt om de regio's noorden of oosten aan te geven.

⁹ PA is een alliantie tussen de SLFP (grootste partij), de *Sri Lanka Muslim Congress* (SLMC), de *Lanka Sama Samaja Party* (LSSP, Lanka Equal Society Party) en de *Communist Party* (CP).

echter eenzijdig een einde aan, waarna er in het noorden en oosten van Sri Lanka wederom felle gevechten uitbraken tussen de LTTE en het leger. In december 1995 heroverde de regering de macht op het schiereiland Jaffna. Deze reageerde op de toegenomen militaire druk met het opvoeren van terroristische aanslagen op economische en burgerdoelen in de rest van het land. President Kumaratunga riep in april 1996 de noodtoestand uit in heel Sri Lanka. Tot die tijd had Kumaratunga sinds haar aantreden in 1994 de noodtoestand beperkt tot het noorden en oosten van het land en Colombo.

President Kumaratunga werd in 1999 herkozen tot president. Haar partij haalde tijdens de parlementaire verkiezingen in 2000 net de meerderheid van de stemmen. Het geweld bleef aanhouden en een jaar nadat het parlement was geïnstalleerd nam de president onder druk van een motie van wantrouwen het besluit om het parlement te ontbinden en nieuwe verkiezingen uit te schrijven. In december 2001 werd de UNP uitgeroepen tot winnaar en onder leiding van Ranil Wickremasinghe als premier vormde de UNP een coalitie met de moslimpartij *Sri Lanka Muslim Congress* (SLMC). De coalitie stond bekend onder de naam *United National Front* (UNF).

Op verzoek van zowel de Sri Lankaanse regering, als de LTTE, bood de Noorse regering in februari 2000 haar diensten aan om nieuw vredesoverleg te starten. Dit resulteerde per december 2001 tot een staakt-het-vuren tussen de LTTE en de regeringstroepen, gevolgd door een op 22 februari 2002 getekend akkoord waarin het staakt-het-vuren formeel werd vastgelegd (Cease Fire Agreement, CFA). Het akkoord committeerde beide partijen aan het creëren van omstandigheden die ‘normaal leven’ weer mogelijk moesten maken. Dat omvatte onder andere de vrije doorgang van hulpgoederen naar de conflictgebieden, het verwijderen van door beide partijen geplaatste landmijnen en het openstellen van belangrijke wegen. De *Sri Lanka Monitoring Mission* (SLMM) onder leiding van Noorwegen, werd opgericht om toe te zien op de naleving van het akkoord. Vanaf september 2002 vonden onder leiding van Noorwegen vredesbesprekingen tussen de LTTE en vertegenwoordigers van de Sri Lankaanse regering plaats. In april 2003 schortte de LTTE zijn deelname aan de vredesbesprekingen echter op, onder andere uit protest omdat zij niet aanwezig mochten zijn bij een conferentie over de ontwikkeling van Sri Lanka in Washington vanwege haar status als terroristische organisatie in de Verenigde Staten.

Het vredesoverleg lag vervolgens nagenoeg stil doordat een onwerkbaar relatie tussen president Kumaratunga en premier Wickremasinghe was ontstaan vanwege onenigheid over het te voeren beleid ten opzichte van de LTTE. Na een aantal mislukte pogingen om tot een vergelijk te komen, werden vervroegde parlementsverkiezingen uitgeschreven die plaatsvonden in april 2004. De alliantie *United People's Freedom Alliance* (UPFA) tussen de PA van president

Kumaratunga en het radicale nationalistische-marxistische *Janata Vimukthi Peramuna* (= *People's Liberation Front*, JVP) kwam als overwinnaar uit de bus en Mahinda Rajapakse werd op 6 april 2004 benoemd tot premier.¹⁰ De uitslag van de verkiezingen werd geïnterpreteerd als afkeuring van het UNP-beleid van vredesonderhandelingen en als een herleving van het Singalese nationalisme.

In maart 2004 splitsten duizenden manschappen onder leiding van Vinyagamoorthi Muralitharan, beter bekend als kolonel Karuna, zich af van de LTTE. Kolonel Karuna, oud-bevelhebber van de LTTE in de oostelijke districten Batticaloa en Ampara, beschuldigde de LTTE-leiding van discriminatie van Tamils uit het oosten. De LTTE beschuldigde op zijn beurt de Karunafactie van samenzwering met de Sri Lankaanse regering, wat de regering overigens ontkende. De spanningen resulteerden in gevechten tussen de Tamil facties onderling. Ondertussen kwam het staakt-het-vurenakkoord meer en meer onder spanning te staan en gedurende 2004 en 2005 escaleerde het aantal schendingen van het akkoord door beide partijen.

Medio 2005 stapte de JVP uit de alliantie UPFA, waardoor de UPFA haar parlementaire meerderheid verloor. In november 2005 vonden presidentsverkiezingen plaats. Premier Mahinda Rajapakse nam het namens de UPFA op tegen oud-premier Wickremasinghe van de UNP. Rajapakse beloofde een harde politieke lijn ten opzichte van de LTTE te voeren en won hiermee de steun van de JVP en de Singalees boeddhistische partij *Jathika Hele Urumaya* (JHU). Rajapakse won de presidentsverkiezingen.

In januari 2006 werden op initiatief van de Noorse Speciale Gezant voor het vredesproces, Eric Solheim, de vredesonderhandelingen tussen de regering en de LTTE hervat. De daaropvolgende onderhandelingsronden mislukten echter. Geen van de partijen ondernam concrete stappen om uitvoering te geven aan de gemaakte afspraken en het geweld nam toe.

In respectievelijk mei en juni 2006 hebben de EU en Canada – in navolging van de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Australië en India – de LTTE op hun lijst van verboden terroristische organisaties geplaatst. Als gevolg van de plaatsing van de LTTE op de EU-lijst van terroristische organisaties, eiste de LTTE de terugtrekking van de SLMM-waarnemers uit EU-landen.¹¹

---

¹⁰ Later voegden nog een viertal partijen zich bij deze alliantie: de *Muslim National Unity Alliance* (MUA), de *Mahajana Eksath Peramuna* (MEP, People's United Front), de *Communist Party of Sri Lanka* (CPSL) en de LSSP.

¹¹ Denemarken, Zweden en Finland gaven gehoor aan de oproep van de LTTE, waarna de SLMM per 1 september 2006 alleen nog uit Noorwegen en IJsland bestond.

In juni 2006 nam president Rajapakse het leiderschap van de SLFP over.¹² Op 23 oktober 2006 ondertekenden de SLFP en de UNP een *Memorandum of Understanding* (MoU), dat erop gericht was om de komende twee jaar samen te werken op ‘gebieden die voor het welzijn van het land cruciaal zijn’. Met de toetreding van achttien leden van de UNP tot de regeringscoalitie in januari 2007, kwam het MoU echter te vervallen. Met de gelijktijdige toetreding van de gehele fractie van de SLMC (zes zetels) verkreeg de minderheidsregering een meerderheid van één zetel in het parlement.

In oktober 2006 oordeelde de Hoge Raad dat door onjuiste toepassing van de bestaande procedure de samenvoeging van de provincies Northern en Eastern (Northeastern) in 1987 ongeldig en in strijd met de grondwet was.¹³ In januari 2007 werd de splitsing bestuurlijk een feit.

In augustus 2006 startte de regering een grootschalig militair offensief tegen de LTTE in het Oosten. Aanleiding was het afsluiten van het afwateringskanaal in Mavil Aru door de LTTE in juli 2006, waardoor ruim 30.000 personen verstoken werden van water. In de praktijk bleef er weinig meer over van de *Cease Fire Agreement* tussen de regering en de LTTE. Zowel de regering als de LTTE noemden het akkoord inmiddels al achterhaald.

De Donorgroep Sri Lanka¹⁴, die de taak had het vredesproces te monitoren, besprak met regelmaat de mogelijkheden om het toegenomen geweld in Sri Lanka een halt toe te roepen. De besprekingen leverden echter weinig op, nu zowel de regering als de LTTE openlijk leken te kiezen voor een militaire aanpak van het conflict. Ook de Noorse Speciale Gezant voor het vredesproces, Jon Hanssen-Bauer, kon niet meer betekenen dan het tonen van de bereidheid de rol als bemiddelaar bij de vredesonderhandelingen terstond op te pakken, zodra de regering en de LTTE hierom zouden verzoeken.

In mei 2007 zorgde een intern conflict tussen de leider kolonel Karuna en zijn tweede man Sivanesanthurai Chandrakanthan, beter bekend als Pillayan, voor een splitsing van de *Thamil Makkal Viduthalai Pulikal* (TMVP, ook wel bekend als de

---

¹² Het besluit was het gevolg van een door Rajapakse ingediend amendement op het statuut van de partij, waarmee het leiderschap van de partij automatisch naar het staatshoofd van de partij gaat, indien deze van de SLFP is.

¹³ In 1987 was onder het Indo-Lanka-akkoord een provinciaal bestuur voor de twee provincies opgericht. Toen de *Indian Peace Keeping Force* (IPKF) zich in 1990 echter terugtrok, verdreef de LTTE de toenmalige (gekozen) bestuurders, waarna het provinciaal bestuur niet meer functioneerde. De regering behandelde Northeastern echter als een op zichzelf staande administratieve eenheid.

¹⁴ De Donorgroep Sri Lanka bestaat uit de belangrijkste donoren van Sri Lanka en wordt ook wel de Tokyo Co-Chairs genoemd, die wordt gevormd door Japan, de Verenigde Staten, de Europese Unie en Noorwegen.

Karunafactie). In november 2007 werd Karuna in het Verenigd Koninkrijk gearresteerd voor overtreding van de Britse Immigratiewet, waarop hij in januari 2008 veroordeeld werd tot negen maanden gevangenisstraf wegens identiteitsfraude. Na de arrestatie van Karuna werd de feitelijke leiding van de TMVP overgenomen door Pillayan, maar de loyaliteit aan Pillayan verschilde per regio. De arrestatie van Karuna leidde tot een toename in de confrontaties tussen de Karuna en Pillayan factie. In juli 2008 werd Karuna door het VK uitgezet naar Sri Lanka.

In juli 2007 heroverde de regering het Oosten op de LTTE. Aansluitend startte het Sri Lankaanse leger een offensief in het noorden. Op 2 januari 2008 verbrak de regering eenzijdig het staakt-het-vurenakkoord van 2002 met de LTTE.¹⁵ De regering stelde de volledige ontwapening van de LTTE als voorwaarde voor toekomstige vredesonderhandelingen. Met de formele beëindiging van het staakt-het-vurenakkoord op 16 januari 2008 werd automatisch het mandaat van de SLMM ingetrokken.

De militaire operaties, zelfmoordaanslagen, bombardementen en vergeldingsacties op burgerdoelen en politici namen na het beëindigen van het staakt-het-vurenakkoord in aantal en hevigheid toe. Op 8 januari 2008 werd de *non-cabinet* minister van Natievorming, D.M. Dassanayake, gedood door een bermbom. Op 6 april 2008 kwam de minister van Snelwegen, Jeyaraj Fernandopulle, om het leven bij een zelfmoordaanslag. In juli 2008 werd het district Mannar heroverd op de LTTE en drong de regering verder het LTTE gebied binnen.

Op 10 maart 2008¹⁶ werden na veertien jaar weer gemeenteverkiezingen gehouden in het Batticaloa district in het Oosten. De UPFA (de regeringspartij) en de TMVP werkten gedurende de verkiezingscampagne samen. De verkiezingen gingen gepaard met veel geweld en intimidatie. Verschillende incidenten deden zich voor waarbij de TMVP verdacht werd van intimidatie van potentiële kiezers en bedreiging van kandidaat-leden. De deelname van de TMVP aan de verkiezingen riep bovendien veel verzet op. De verkiezingen werden met ruim 70% van de stemmen gewonnen door de TMVP.

Op 10 mei 2008 vonden er na 20 jaar¹⁷ weer provinciale verkiezingen plaats in de districten Ampara, Batticaloa en Trincomalee in het Oosten. Deze verkiezingen gingen eveneens gepaard met geweld. Ook hier kwam de TMVP, door middel van een alliantie met de UPFA, als sterkste uit de bus. De UPFA en TMVP wisten 20 van de 37 zetels in de provinciale raad te bemachtigen. Pillayan werd gekozen tot

---

¹⁵ Formeel ging de beëindiging van de *Cease Fire Agreement* pas in op 16 januari 2008.

¹⁶ Vanwege aanhoudende gevechten tussen het regeringsleger en de LTTE in het Noorden en het Oosten werden de verkiezingen in deze twee provincies herhaaldelijk uitgesteld.

¹⁷ Tussen 1987 en 2007 werden de provincies Northern en Eastern als een provincie beschouwd, namelijk Northeastern; zie pagina 9 van het ambtsbericht.

Chief Minister van de provincie. Door middel van de verkiezingen werd de tweedeling tussen het Noorden en Oosten geformaliseerd en werd de territoriale claim van de LTTE ondergraven. De provinciale verkiezingen die vervolgens in augustus 2008 in de provincies North Central en Sabaragamuwa werden gehouden, bevestigden wederom de populariteit van de regering. De UPFA won 45 zetels en kwam als winnende partij uit de bus.

2.1.3 Staatsinrichting

Sri Lanka kent een scheiding der machten met een uitvoerende, een wetgevende en een rechterlijke macht.

Sinds het aannemen van de nieuwe grondwet in 1978 heeft Sri Lanka een presidentieel stelsel dat sterke bevoegdheden toekent aan de president. De president is staatshoofd en regeringsleider. In de praktijk is de scheiding der uitvoerende en de rechterlijke macht buiten werking gesteld door geen uitvoering te geven aan het 17^e amendement op de grondwet en beschikt de president over verregaande bevoegdheden.¹⁸ Hij benoemt (en ontslaat) de leden van het kabinet en schrijft verkiezingen uit. De president staat tevens aan het hoofd van de strijdkrachten en de politie. De president wordt door middel van algemene verkiezingen gekozen voor een periode van zes jaar en is één keer herkiesbaar. Mahinda Rajapakse vervult sinds november 2005 de functie van president. Ratnasiri Wickremanayake vervult de functie van premier. De functie van premier betreft voornamelijk een ceremoniële rol.¹⁹

De wetgevende macht berust bij een volksvertegenwoordiging (parlement), die uit één kamer bestaat. De 225 afgevaardigden worden, eveneens voor een termijn van zes jaar, gekozen in 25 kiesdistricten. Het kabinet is verantwoording schuldig aan het parlement. De laatste parlementsverkiezingen vonden plaats in april 2004. Naast presidentiële en parlementaire verkiezingen vinden er provinciale en gemeentelijke verkiezingen plaats.²⁰

Constitutional Council

In 2001 werd unaniem door het parlement het 17^e amendement op de grondwet aangenomen, waarmee de *Constitutional Council* (CC) in het leven werd

---

¹⁸ Zie verder onder Constitutional Council.

¹⁹ CIA, *The World Factbook – Sri Lanka*, 20 november 2008, via <https://www.cia.gov>, geraadpleegd op 3 december 2008.

²⁰ EIU, *Country Profile Sri Lanka 2008*, 1 juli 2008; CIA, *The World Factbook – Sri Lanka*, 20 november 2008, via <https://www.cia.gov>, geraadpleegd op 3 december 2008; U.S. State Department, *Background Note: Sri Lanka*, september 2008; US State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008- Sri Lanka*, 25 februari 2009.

geroepen.²¹ De taak van de CC is de leden van de *Human Rights Commission*, de *Election Commission*, de *Public Service Commission*, de *Permanent Commission to Investigate Allegations of Bribery or Corruption*, de *Finance Commission*, de *Delimitation Commission* en de *National Police Commission* ter benoeming voor te dragen aan de president.²² De president kan pas op voordracht van de CC tot benoeming van de leden overgaan. De gedachte achter het 17^e amendement is het bevorderen van de politieke onafhankelijkheid van voorgenoemde commissies.

De CC bestaat uit tien leden, waaronder de premier, de oppositieleider in het parlement en de *speaker of parliament*, die ambtshalve zitting nemen. De overige zeven leden betreffen eminente personen die genomineerd worden voor benoeming door de president.²³ De leden worden benoemd voor een periode van drie jaar en zijn niet herbenoembaar. Sedert maart 2005 functioneert de CC niet meer, omdat de ambtstermijn van zes van de tien leden is verlopen. Vanwege interne verdeeldheid over de voordracht van het lid door de minderheidspartijen in het parlement, was het voor de president niet mogelijk om tot benoeming van de nieuwe leden over te gaan. Na zijn benoeming tot president in november 2005 heeft Rajapakse de impasse doorbroken door zelf tot benoeming van de leden van de CC over te gaan. De onafhankelijkheid van de CC is met deze actie van de president teniet gedaan. Daarnaast heeft de president sinds zijn aantreden unilateraal de leden van diverse commissies en sleutelfunctionarissen benoemd, waaronder de *Human Rights Commission*, de *National Police Commission*, *Inspector General of Police*, de leden van het *Court of Appeal* en de *Judicial Service Commission*. Ook als gevolg van deze benoemingen is de onafhankelijke status komen te vervallen van deze commissies en van deze functies (zie ook paragraaf 2.2).²⁴

Rechtssysteem

Het Sri Lankaanse rechtssysteem is gebaseerd op Romeins-Nederlands en Brits recht en kent meerdere niveaus. Het strafrecht is gebaseerd op het Britse recht en het civiele recht op het Romeins-Nederlands recht. Het personen- en familierecht

---

²¹ Zie voor volledige tekst van het 17^e amendement www.priu.gov.lk, geraadpleegd op 3 december 2008; International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

²² Het 17^e amendement schrijft ook voor dat de volgende benoemingen pas na goedkeuring van de CC plaatsvinden: de opperrechter, de leden van de Hoge Raad en het Hof van Beroep, de twee leden van Judicial Services Commission (de voorzitter is de opperrechter), de openbare aanklager, de president van de Rekenkamer, de inspecteur-generaal van Politie, de Ombudsman en de secretaris-generaal van het Parlement.

²³ Één lid wordt aangewezen door de president, vijf leden worden genomineerd door de premier en oppositieleider gezamenlijk en één lid wordt voorgedragen door de minderheidspartijen in het parlement.

²⁴ International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

in Sri Lanka verschilt per etnische groep (Tamil, Singalees of moslim).²⁵ Naast de algemene wet (*Common Law*) zijn er drie parallelle rechtssystemen die het personen- en familierecht regelen. Voor de (Jaffna) Tamil gemeenschap bestaat er de *Thesavalamay*, de Singalezen hebben de *Kandyan law* en de moslims hebben de *Muslim law*. Deze rechtssystemen vinden hun grondslag in gewoonterecht en/of religie.²⁶

Gerechtelijke instanties in Sri Lanka worden ingesteld op basis van artikel 105 van de grondwet.²⁷

Supreme Court (Hoge Raad)

De hoogste rechtsprekende instantie is de Hoge Raad in Colombo. De Hoge Raad behandelt onder meer zaken die de grondwet aangaan of bescherming van de grondrechten betreffen.

Court of Appeal (Hof van Beroep)

Het Hof van Beroep, gevestigd in Colombo, is het hof in tweede aanleg en behandelt zaken in hoger beroep.

High Court

Het High Court, gevestigd in Colombo, behandelt onder meer uitleveringszaken, zaken met betrekking tot bijzondere wetgeving als de *Prevention of Terrorism Act* en de *Emergency Regulations* in eerste aanleg. Voor zware misdrijven als moord en verkrachting is het High Court te Colombo de aangewezen rechtbank van eerste aanleg. Tegen een uitspraak van het High Court te Colombo in eerste aanleg is hoger beroep mogelijk bij het Hof van Beroep.

Rechtbanken van eerste aanleg

- *District Courts*

Het District Court behandelt civiele zaken, waaronder erfrecht en huwelijksvermogensrecht en zaken die het belastingrecht betreffen. Tegen een uitspraak van het District Court kan men beroep aantekenen bij het Hof van Beroep.

- *Magistrate Courts*

Het Magistrate Court behandelt strafrechtelijke zaken, met uitzondering van ernstige misdrijven als (poging tot) moord en verkrachting. Tegen een

---

²⁵ U.S. State Department, *Background Note: Sri Lanka*, september 2008; U.S. State Department, *International Religious Freedom report 2008-Sri Lanka*, 19 september 2008; CIA, *The World Factbook – Sri Lanka*, 20 november 2008, via <https://www.cia.gov>, geraadpleegd op 3 december 2008.

²⁶ Zie voor uitgebreide informatie www.lankalibrary.com, geraadpleegd op 3 december 2008.

²⁷ Voor de volledige jurisdictie van de Hoge Raad, Hof van Beroep of High Court en overige rechtbanken zie www.justiceministry.gov.lk, geraadpleegd op 3 december 2008; International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights*, *Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

uitspraak van het Magistrate Court kan men beroep aantekenen bij een van de provinciale High Courts.

▪ *Primary Courts*

Het Primary Court behandelt onder meer civiele zaken, waarin een schadevergoeding van ten hoogste 1500 SLR kan worden toegekend. Er zijn zeven Primary Courts gevestigd in Sri Lanka.²⁸ In gebieden waar geen Primary Court aanwezig is, fungeert het Magistrate Court als bevoegde rechtbank in eerste aanleg. Tegen een uitspraak van het Primary Court kan men beroep aantekenen bij een van de provinciale High Courts.

▪ *High Courts (in tweede aanleg)*

De provinciale High Courts zijn bevoegd te beslissen in in beroepszaken die in eerste aanleg zijn beslecht door een Magistrate Court of Primary Court. Tegen een uitspraak van het provinciale High Court kan men in beroep gaan bij de Hoge Raad.

Rechters van de Hoge Raad, het Hof van Beroep en het High Court te Colombo worden door de president benoemd. Rechters van lagere rechtbanken worden benoemd door de *Judicial Service Commission* (JSC), die bestaat uit de *Chief Justice* (opperrechter van de Hoge Raad) en twee, door de president aangewezen, andere rechters van de Hoge Raad. Rechters van zowel de Hoge Raad als het Hof van Beroep kunnen na bewezen wangedrag of disfunctioneren uit hun functie worden ontheven door de president na een door de meerderheid gesteunde motie van het parlement. Rechters van het High Court daarentegen kunnen door de president worden ontheven uit hun functie op aangeven van de JSC. Daarnaast kan de president disciplinaire maatregelen nemen jegens laatstgenoemde rechters.²⁹

2.2 Politieke ontwikkelingen

De politieke ontwikkelingen tijdens deze verslagperiode (oktober 2008- augustus 2009) stonden in het teken van het militaire offensief van de regering tegen de LTTE in het noorden, hetgeen op 18 mei 2009 werd beëindigd nadat de LTTE militair werd verslagen. (zie paragraaf 2.3).

---

²⁸ Deze Primary Courts zijn gevestigd in Anamaduwa, Angunukolapeessa, Kandy, Mallakam, Pilessa, Wellawaya en Wennappuwa. Zie voor meer informatie over de jurisdictie van Primary Courts, www.justiceministry.gov.lk, geraadpleegd op 31 augustus 2009.

²⁹ Zie hoofdstuk 15 en 16 van de Grondwet (via www.priu.gov.lk); www.justiceministry.gov.lk, geraadpleegd op 3 december 2008; US State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008- Sri Lanka*, 25 februari 2009; International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

Groeiende populariteit president

De politieke situatie in Sri Lanka blijft complex met de regeringscoalitie UPFA, die sinds januari 2007 een meerderheidsregering vormt met diverse kleine politieke partijen en afhankelijk is van de steun van afvallige leden van de grootste oppositiepartij UNP.³⁰ Inmiddels zou het aantal afvallige leden van de UNP opgelopen zijn naar 30.³¹ Ondanks het feit dat zij op verschillende momenten zijn overgelopen naar regeringszijde, zijn zij formeel nog lid van de UNP.

De politieke macht was gedurende de verslagperiode nog immer rond de president en zijn drie broers geconcentreerd, die gezamenlijk de huidige regering domineren.³² De president voert een verdeel en heers politiek. Samen met zijn drie broers heeft hij de volledige controle over 80% van het overheidsbudget. Dankzij een verzwakte oppositie, die kampt met interne verdeeldheid, in combinatie met de militaire successen in de strijd tegen de LTTE, heeft Rajapakse zijn positie als president gedurende de verslagperiode verder weten te versterken. De geboekte militaire overwinningen aan regeringszijde, waarbij gestaag gebieden in het noorden werden heroverd op de LTTE, waren een bepalende factor voor de groeiende steun voor Rajapakse's beleid ten aanzien van de LTTE (zie paragraaf 2.3).³³

Verdere verzwakking oppositie

---

³⁰ Zoals beschreven in paragraaf 2.1.2 wordt de regering sinds de parlementaire verkiezingen in 2004 gevormd door de UPFA, die een alliantie vormt tussen de PA en JVP. De JVP trok zich in 2005 terug uit de UPFA, waarmee de alliantie haar parlementaire meerderheid verloor. Teneinde kleinere partijen tot zich te binden, zegde de president aan veel parlementsleden ministersposten toe. Vooral ontevreden leden van de oppositiepartij UNP zijn gretig gebleken voor deelname aan de regering in ruil voor een ministerspost. Sinds januari 2007 is er weer sprake van een meerderheidsregering. Zo bestaat het kabinet uit 52 ministers, terwijl 35 parlementsleden een eigen portefeuille hebben gekregen en 20 anderen een ministeriële post hebben weten te bemachtigen als plaatsvervanger.

³¹ Sinds de parlementaire verkiezingen in 2004 heeft de UNP formeel 82 zetels in het parlement; zie voor uitgebreide informatie verder www.slelections.gov.lk, geraadpleegd op 18 mei 2009.

³² De president en zijn broers beheren de belangrijkste portefeuilles. President Rajapakse is minister van Defensie, Financiën en Natievorming en sinds december 2008 ook minister van Media, Gothabaya Rajapakse is de secretaris-generaal van Defensie, Basil Rajapakse is aangesteld als adviseur van de president en Chamal Rajapakse is de minister voor Haven- en Luchtvaartangelegenheden. EIU, *Country Profile Sri Lanka 2008*, 1 juli 2008; EIU, *Country Report Sri Lanka*, oktober 2008; EIU, *Country Report Sri Lanka*, januari 2009; The Economist, *The War President*, 5 juli 2008.

³³ Reuters, *Sri Lanka rejects latest Tiger truce offer*, 10 november 2008; Reuters, *Raids follow latest truce call by Sri Lanka rebels*, 9 november 2008; International Herald Tribune, *Sri Lanka rejects truce with Tamil rebels*, 10 november 2008; Global Insight, *Sri Lanka: Poll Suggests Strong Public Backing for Sri Lankan Government's Military Plans*, 11 december 2008.

Eind november 2008 heeft de SLFP de afvallige UNP leden die deel uitmaken van het kabinet, aangeboden zich bij de eerstvolgende parlementaire verkiezingen namens de SLFP verkiesbaar te stellen of als separate groep onder de paraplu van de UPFA deel te nemen. Het merendeel van de afvallige UNP leden heeft zich nog niet uitgelaten over zijn keuze. De kans dat zij zullen terugkeren naar de UNP wordt evenwel klein geacht, omdat de UNP kampt met interne verdeeldheid over haar leiderschap en tegenvallende politieke prestaties.³⁴ Wel legde in december 2008 de minister van Binnenlandse Zaken, Karu Jayasuriya, zijn functie neer en keerde terug naar de UNP. Zijn portefeuille werd door de president overgedragen aan de minister van Media. De president zelf nam de functie van minister van Media op zich.³⁵

De UNP is als grootste oppositiepartij niet krachtig gebleken om tegenwicht te bieden aan de regering. Deels hangt dit samen met aanhoudend zwak leiderschap binnen de UNP, deels lijkt het voor geen enkele oppositiepartij momenteel haalbaar om tegen de populariteit van de president op te boksen. Pogingen om met de grootste moslimpartij SLMC een krachtige oppositie te vormen, zijn tot op heden op niets uitgelopen.

Omdat de nationalistische partijen JVP en JHU Rajapakse hebben gesteund bij de presidentsverkiezingen in 2005, hebben zij veel invloed kunnen uitoefenen op de regering. Zo heeft de regering drie belangrijke concessies moeten doen: het opzeggen van de wapenstilstand met de LTTE, het intensiveren van het offensief tegen de LTTE en het minimaliseren van lokaal zelfbestuur voor de minderheden in Sri Lanka. De JVP zag een militaire aanpak als enige oplossing van het conflict en is een fel tegenstander van decentralisatie van de overheid en invoering van een federaal bestuursstelsel in Sri Lanka. Nadat de JVP in april 2008 uiteen is gevallen en in twee facties is gesplitst, is de partij politiek verzwakt.³⁶

De extreem nationalistische JHU, waarin boeddhistische monniken een belangrijke rol spelen, maakt sinds eind 2006 deel uit van de regering. De benoeming van sleutelfiguren uit de JHU in bestuurlijke en ministeriële functies, heeft een sterk nationalistisch stempel op het beleid van de regering gedrukt. De JHU was

---

³⁴ Nadat de UNP de presidentiële verkiezingen in 2005 heeft verloren, werd het gezag van haar leider Wickremasinghe en de partijeenheden ondermijnd. Sedertdien twijfelen veel partijleden aan de leiderschapskwaliteiten van Wickremasinghe; EIU, *Country Profile Sri Lanka 2008*, 1 juli 2008; *UNP rebels given offer hard to refuse*, via www.nation.lk, geraadpleegd op 1 december 2008; EIU, *Country Report Sri Lanka*, april 2009.

³⁵ EIU, *Country Report Sri Lanka*, januari 2009.

³⁶ De elf parlementsleden die zich hebben afgescheiden van de JVP hebben de nieuwe politieke partij *National Freedom Front (NFF)* opgericht; EIU, *Country Profile Sri Lanka 2008*, 1 juli 2008; *The Sunday Times Online*, *Military solution: Nandana explains NFF policy*, 18 mei 2008; *UPFA asked to remove 11 JVP dissidents as MPs*, 24 november 2008, via www.lankadissent.com, geraadpleegd op 2 december 2008

eveneens groot voorstander van de militaire beslechting van het conflict en fel gekant tegen de invoering van zelfbestuur voor de Tamils.³⁷

Op 6 oktober 2008 werd kolonel Karuna door de regeringspartij UPFA benoemd tot parlamentslid. De benoeming van Karuna stuitte zowel internationaal als nationaal op grote weerstand, omdat hij door diverse mensenrechtenorganisaties beschuldigd wordt van mensenrechtenschendingen en misdaden tegen de menselijkheid, waaronder het rekruteren van kindsoldaten, ontvoeringen en buitengerechtelijke executies. Amnesty International noemde de benoeming een karikatuur van rechtvaardigheid.³⁸ De grote politieke partijen, waaronder de JVP en UNP, protesteerden tegen de benoeming en boycotten de beëdigingsceremonie.³⁹ De JVP diende bovendien bezwaar in tegen de benoeming, omdat de zetel van Karuna zou toebehoren aan een JVP lid.⁴⁰

Sinds de provinciale verkiezingen van mei 2008 in het Oosten, heeft de TMVP het provinciale bestuur van deze regio grotendeels in handen (*zie paragraaf 2.1.2*). Na zijn terugkeer in Sri Lanka in juli 2008 nam kolonel Karuna het leiderschap van de TMVP weer over en de spanningen tussen Karuna en Pillayan namen weer toe. De ongeregeldheden tussen de Pillayan factie en Karuna factie werden heviger na de benoeming van Karuna tot parlamentslid van de UPFA en leidden tot een toename in het aantal verdwijningen en moorden in het Oosten, hetgeen eind 2008 een climax bereikte.⁴¹ Ofschoon Karuna en Pillayan openlijk verklaarden dat zij een goed samenwerkingsverband hadden, zijn er berichten dat het conflict tussen Pillayan en Karuna verder is aangewakkerd nadat Karuna in oktober 2008 publiekelijk verkondigde dat het Oosten geen eigen politiemacht op grond van het 13^e amendement⁴² behoeft.⁴³ Pillayan is als Chief Minister van het Oosten een

---

³⁷ International Crisis Group, "Sri Lanka: Sinhala Nationalism and the Elusive Southern Consensus", *Asia report N°141*, 7 november 2007; EIU, *Country Profile Sri Lanka 2008*, 1 juli 2008.

³⁸ BBCSinhala, *MP Karuna: 'travesty of justice'*, 7 oktober 2008; Global Insight, *Sri Lanka: Breakaway Rebel Leader Sworn in as MP in Sri Lankan Parliament*, 7 oktober 2008; UNHCR, *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009.

³⁹ BBCSinhala, *MP Karuna: 'travesty of justice'*, 7 oktober 2008; BBCSinhala, *JVP protests Karuna appointment*, 6 oktober 2008; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle Situation*, 11 december 2008.

⁴⁰ Op grond van het Memorandum of Understanding tussen de UPFA en de JVP zou een vrijgekomen zetel dienen te worden gevuld door de politieke partij waartoe het parlamentslid behoort; BBCSinhala, *MP Karuna: 'travesty of justice'*, 7 oktober 2008.

⁴¹ International Crisis Group, *Crisis Watch*, 1 november 2008, No. 63; The Sunday Times, *Pillayan, Karuna meet to heal rift*, 28 september 2008; Daily Mirror, *Pillayan's sec., aide shot dead*, 15 november 2008.

⁴² Het 13e amendement op de grondwet moet meer bestuurlijke macht aan de provincies (onderwijs, politie, financiën en landbeheer) geven, maar is tot op heden niet geïmplementeerd vanwege politieke onwil, het conflict en het ontbreken van effectieve

groot voorstander van implementatie van het 13^e amendement en probeert meer zelfbestuur voor Tamils te bewerkstelligen. Hierbij ontbeert hij volgens meerdere bronnen de noodzakelijke kennis (Pillayan is voormalig kindsoldaat en heeft tot 2004 gediend onder de LTTE, waarna hij is overgestapt naar de TMVP) en ervaring en bovenal steun en benodigde bevoegdheden van de overheid. Karuna besloot medio februari 2009 de TMVP de rug toe te keren, omdat hij zich niet meer zou identificeren met de partijidealen en stapte over naar de SLFP, de partij van de president.⁴⁴ Begin maart 2009 is Karuna door de president benoemd tot *non-cabinet* minister voor Nationale Integratie en Reconciliatie.⁴⁵ Eind april 2009 werd Karuna benoemd tot vicepresident van de SLFP.⁴⁶

Provinciale verkiezingen

Op 14 februari 2009 vonden er provinciale verkiezingen plaats in de provincies Central en Northwest Central. In de twee provincies konden 3,4 miljoen mensen (overwegend Singalees) verspreid over vijf districten hun stem uitbrengen. De opkomst lag rond de 65%. De verkiezingen verliepen zonder noemenswaardige incidenten. De regeringspartij UPFA kwam met gemiddeld meer dan 60% van de stemmen als winnende partij uit de bus.⁴⁷

Op 25 april 2009 werden eveneens provinciale verkiezingen gehouden in de Western Province, waar de hoofdstad Colombo onder valt. In drie districten konden 3.820.214 mensen hun stem uitbrengen. De opkomst lag rond 57%. De UPFA werd met bijna 65% van de stemmen wederom de grote winnaar en haalde 68 van de in totaal 102 zetels binnen. De verkiezingsdag verliep relatief rustig en zonder ernstige incidenten. Wel noteerde de verkiezingswaarnemer *People's Action for Free and Fair Election* (PAFFREL) in de aanloop naar de verkiezingen meer gewelddadige incidenten dan tijdens de voorgaande provinciale verkiezingen. Het verkiezingsgeweld varieerde van intimidatie, vernieling en misbruik van staatsmiddelen tot een politieke moord op een lid van de JVP.

---

bestuurlijke organen op provinciaal niveau. Zie voor nadere details het algemeen ambtsbericht Sri Lanka september 2008 en www.lawnet.lk of www.priu.gov.lk voor de volledige tekst van het 13^e amendement, geraadpleegd op 14 april 2009.

⁴³ EIU, Country Report Sri Lanka, november 2008; BBCSinhala, *Police powers no need-Karuna*, 21 oktober 2008; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle Situation*, 11 december 2008.

⁴⁴ Daily Mirror, *Karuna quits TMVP*, 17 februari 2009; EIU, Country Report Sri Lanka, april 2009.

⁴⁵ BBC, *Ex-rebel made Sri Lankan minister*, 9 maart 2009; Global Insight, *Sri Lanka, President Appoints Former Rebel Leader as Sri Lanka's Reconciliation Minister*, 11 maart 2009; EIU, Country Report Sri Lanka, februari 2009.

⁴⁶ The Sunday Times, *Karuna gets top post in SLFP*, 24 april 2009; Former rebel leader Karuna Amman to be appointed as SLFP vice president, 24 april 2009, via www.colombopage.com, geraadpleegd op 30 juni 2009.

⁴⁷ Global Insight, *Sri Lanka: Government Secures Strong Win in Sri Lankan Provincial Polls*, 16 februari 2009.

Op 8 augustus 2009 vonden er provinciale verkiezingen plaats in de UVA Province. In de UVA Province wonen overwegend Singalezen. De opkomst was zeer laag en bedroeg nog geen 20%. De partij van de president, de UPFA, kwam als grote winnaar uit de bus door 25 van de 34 zetels binnen te halen.⁴⁸ Thans staat nog op de rol de provinciale verkiezingen in de Southern Province.

Gemeenteverkiezingen

Op 25 mei 2009 kondigde de regering aan dat in augustus 2009 gemeenteverkiezingen zullen plaatsvinden in de districten Jaffna en Vavuniya in het Noorden.⁴⁹ De gemeenteverkiezingen in Jaffna en Vavuniya vonden plaats op 8 augustus 2009. De opkomst in Vavuniya lag rond de 50%. In Vavuniya won de *Tamil National Alliance* (TNA-pro LTTE) de verkiezingen en haalde vijf van de elf zetels binnen. De UPFA won twee zetels.

In Jaffna was de opkomst zeer laag; deze bedroeg nog geen 20%. De verkiezingen in Jaffna werden gewonnen door de UPFA onder leiding van Douglas Devananda, de leider van de EPDP (zie paragraaf 2.3). De UPFA wist dertien van de 23 zetels te bemachtigen. De TNA haalde acht zetels binnen. De verkiezingen in beide districten vonden plaats onder grote militaire aanwezigheid. Er is geen onafhankelijke berichtgeving over het verloop van de verkiezingen, daar (internationale) media geen toegang hadden tot beide districten.⁵⁰

Constitutional Council (CC)

De CC functioneerde nog steeds niet in de verslagperiode. Ondanks de voordracht van een lid door de minderheidspartijen in het parlement in januari 2008, weigert de president nog steeds tot benoeming van nieuwe leden over te gaan. Er is inmiddels een klacht (een zogenaamde *Fundamental Right Petition*) ingediend bij de Hoge Raad, waarbij klagers, een docent en een advocaat, stellen dat het niet functioneren van de CC in strijd is met de Grondwet. De Hoge Raad heeft nog geen uitspraak gedaan.⁵¹ De unilaterale benoemingen van de president, die zonder

---

⁴⁸ Global Insight, *Polls in Sri Lanka Highlight Tamil-Sinhala Tensions*, 10 augustus 2009;

⁴⁹ Global Insight, *Sri Lanka: Reconciliation Minister pledges swift polls in Sri Lanka's former rebel-held areas*, 22 mei 2009; Le Monde, *Des élections seront organisées en août dans le nord du Sri Lanka*, 25 mei 2009; Global Insight, *Sri Lanka : Sri Lanka's rebels admit leader's death*, 26 mei 2009; BBC, *Tamil areas to hold local polls*, 25 mei 2009; BBC, *Post-war Sri Lanka vote date set*, 26 juni 2009.

⁵⁰ Global Insight, *Polls in Sri Lanka Highlight Tamil-Sinhala Tensions*, 10 augustus 2009; Financial Times, *Tamil Tiger allies win seats in polls*, 9 augustus 2009; The Economist, *Voting in the empty Tigers' lair*, 15 augustus 2009; Reporters Without Borders, *Media banned from covering local elections northern cities*, 5 augustus 2009; BBC, *Sri Lanka press limits criticised*, 7 augustus 2009.

⁵¹ Daily Mirror, *Constitutional Council inactive since march 2005: Petitioners*, 30 juni 2009; *Constitutional Council matter further put off*, 10 maart 2009, via www.dailynews.lk.

tussenkomsst van de CC tot stand gekomen zijn, blijven op deze manier van kracht (zie ook paragraaf 2.1.3).⁵² In juni 2009 benoemde de president de nieuwe opperrechter, Asoka de Silva, zonder tussenkomsst van de CC, nadat de vorige opperrechter, Sarath N. Silva, die sinds 1999 diende, met pensioen ging.⁵³

All Party Representative Committee

In juni 2006 heeft de regering onder internationale druk de *All Party Representative Committee (APRC)* in het leven geroepen die de opdracht kreeg een politieke oplossing binnen de wettelijke en constitutionele kaders te presenteren voor het conflict in Sri Lanka.⁵⁴ De president oefende inhoudelijk veel invloed uit op de werkzaamheden van de APRC. Zo werd de oorspronkelijke taakstelling van de commissie aangepast en werden er specifieke richtlijnen voorgeschreven waaraan het voorstel diende te voldoen.⁵⁵ In januari 2008 presenteerde de APRC haar politieke oplossing voor het conflict aan de president.⁵⁶ De APRC stelde onder meer voor over te gaan tot implementatie van het 13^e amendement, het houden van provinciale verkiezingen in het Oosten, de instelling van een interim-bestuur en aanwijzing van een gouverneur in het Noorden. Het voorstel bleef binnen het kader van een eenheidsstaat, die onder druk van de nationalistische partijen JVP en JHU de voorkeur van de regering heeft.⁵⁷ De partij van de president (SLFP) heeft toegezegd het 13^e amendement te implementeren als politieke oplossing voor het conflict.

---

geraadpleegd op 15 juli 2009; Free Media Movement, *SC seeks end to CC see-saw*, 23 september 2008.

⁵² U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009; Free Media Movement, *Sri Lankan president issues threat against Supreme Court*, 17 december 2008; The Sunday Leader, *The CC; dead and buried*, 22 maart 2009; International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

⁵³ International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009; Daily News, *New Chief Justice takes oaths*, 9 juni 2009.

⁵⁴ In de APRC zijn de dertien navolgende partijen vertegenwoordigd: SLFP, UNP, JHU, SLMC, CMC, MEP, LSSP, Communist Party, All Ceylon Muslim Congress, EPDP, Up Country People's Front, Western People's Front en het National Congress. De TNA (pro-LTTE) is van meet af aan niet uitgenodigd voor participatie en de UNP en de JVP hebben zich in een later stadium teruggetrokken.

⁵⁵ International Crisis Group, *Sri Lanka: Sinhala Nationalism and the Elusive Southern Consensus, Asia report N°141*, 7 november 2007; Centre for Policy Alternatives, *Monitoring factors affecting the Sri Lankan peace process, cluster report november 2007- januari 2008*; EIU, *Country Profile Sri Lanka*, februari 2008.

⁵⁶ Zie voor de volledige tekst van het voorstel van de APRC en overige aanbevelingen www.priu.gov.lk, geraadpleegd op 15 april 2009.

⁵⁷ Minority Rights Group International, *One year on: counter-terrorism sparks human rights crisis for Sri Lanka's minorities*, december 2007; International Crisis Group, *Sri Lanka: Sinhala Nationalism and the Elusive Southern Consensus- Asia Report N° 141*, 7 november 2007; International Crisis Group, *Sri Lanka's Return to War: Limiting the Damage- Asia Report N° 146*, 20 februari 2008.

De APRC bleef gedurende de verslagperiode op verzoek van de president haar werkzaamheden continueren. De toezegging van de SLFP om het 13^e amendement te implementeren, blijft hiermee van kracht, maar er werd gedurende de verslagperiode geen uitvoering aan gegeven. Volgens de president moest eerst sprake zijn van een militaire overwinning op de LTTE. De (internationale) druk op de regering om een politieke oplossing te vinden voor het conflict, neemt evenwel toe nu de LTTE sinds medio mei 2009 militair is verslagen (*zie paragraaf 2.3*). Voorsnog heeft de president een politieke oplossing voor het conflict uigesteld c.q. verbonden aan de uitkomst van de eerstvolgende presidentiële verkiezingen. Rajapakse wil eerst het mandaat van de bevolking hebben alvorens tot implementatie van het 13^e amendement over te gaan.⁵⁸

In december 2008 besloot de TMVP niet (meer) deel te nemen aan de geplande vergaderingen van de APRC uit protest tegen de verslechterde veiligheidssituatie in het Oosten (*zie ook paragraaf 2.3*).⁵⁹ De terugtrekking van de TMVP werd aangemerkt als negatieve ontwikkeling, daar de TMVP de enige partij is die de Tamil gemeenschap vertegenwoordigt in het APRC proces.

Beëindiging militair offensief tegen LTTE

In de loop van de verslagperiode werd de militaire aanpak van het conflict door Rajapakse voortgezet. Er vonden geen vredesbesprekingen meer plaats.

Begin november 2008 liet de LTTE weten dat zij welwillend staan tegenover een staakt-het-vurenakkoord met de regering. De regering bleef bij haar standpunt dat er geen enkele vorm van onderhandelingen zal plaatsvinden zolang de LTTE geen afstand doet van zijn wapens.⁶⁰ De herhaalde oproepen van Rajapakse aan de LTTE de wapens neer te leggen en de onderhandelingen te hervatten, sorteerden geen effect.⁶¹ Op 7 januari 2009 plaatste de regering symbolisch de LTTE op haar lijst van verboden terroristische organisaties.⁶²

---

⁵⁸ President wants a solution from people, via www.army.lk, geraadpleegd op 18 augustus 2009; The Economist, *Sri Lanka after the war: Behind the Rajapaksa brothers' smiles*, 8 augustus 2009.

⁵⁹ EIU, *Country Report Sri Lanka*, december 2008.

⁶⁰ Na het unilateraal verbreken van het staakt-het-vurenakkoord door de regering op 2 januari 2008, heeft de regering de volledige ontwapening van de LTTE als voorwaarde gesteld voor toekomstige onderhandelingen; Reuters, *Raids follow latest truce call by Sri Lanka rebels*, 9 november 2008; International Herald Tribune, *Sri Lanka rejects truce with Tamil rebels*, 10 november 2008.

⁶¹ Global Insight, *Sri Lanka: Military Makes Advances on LTTE Headquarters in Sri Lanka*, 24 november 2008; Global Insight, *Sri Lanka: LTTE Chief Vows to Evict Sri Lankan Government Forces from Besieged Northern Bases*, 28 november 2008; BBC, *Tiger leader makes defiant speech*, 27 november 2008; BBC, *Tamil Tigers vow to keep fighting*, 22

In februari 2009 nam de druk van de internationale gemeenschap op de regering en de LTTE toe om het militair offensief te beëindigen. Zowel de Verenigde Staten, Noorwegen, Japan en de Europese Unie, als het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Naties (VN) riepen beide partijen op tot een staakt-het-vuren om verdere burgerslachtoffers te voorkomen.⁶³ De regering weigerde wederom een staakt-het-vurenakkoord met de LTTE.⁶⁴ De LTTE gaf te kennen dat zij akkoord gingen met een staakt-het-vuren, maar geen afstand zouden doen van hun wapens.⁶⁵ De regering ging niet akkoord met het tegenvoorstel van de LTTE.⁶⁶

Op 13 en 14 april 2009 werd door de regering, mede als gevolg van de toegenomen internationale druk, unilateraal een staakt-het-vuren ingelast om de burgerbevolking in de gelegenheid te stellen het LTTE gebied te verlaten.⁶⁷ Het staakt-het-vuren had geen massale vlucht van burgers uit LTTE gebied tot gevolg, waarna het militair offensief weer werd hervat.⁶⁸ De LTTE vond het unilaterale staakt-het-vuren van de regering niet oprecht, omdat het naar haar mening een basis voor politieke onderhandelingen ontbeerde en riep de regering op tot onderhandelingen over een nieuw staakt-het-vurenakkoord.⁶⁹

---

december 2008; Reuters, *S. Lanka's Tigers say no surrender despite setbacks*, 23 december 2008.

⁶² De LTTE was reeds eerder in 1998 door de regering uitgeroepen tot verboden organisatie. Na het staakt-het-vurenakkoord in 2002 werd dit besluit echter ongedaan gemaakt; Reuters, *S. Lanka's Tigers say no surrender despite setbacks*, 23 december 2008; AFP, *Le Sri Lanka va interdire de nouveau la guérilla des Tigres tamouls*, 30 december 2008; AFP, *Le président du Sri Lanka presse les Tigres tamouls de déposer les armes*, 2 januari 2009; Reuters, *Sri Lanka reinstates ban on Tamil Tigers*, 7 januari 2009; AFP, *Le Sri Lanka a interdit de nouveau la guérilla des Tigres tamouls*, 7 januari 2009; EIU, *Country Report Sri Lanka*, januari 2009.

⁶³ Global Insight, *Sri Lanka: Governments Press for Ceasefire in Sri Lanka as Civilian Death Toll Mounts*, 5 februari 2009.

⁶⁴ EIU, *Country Report Sri Lanka*, februari 2009; BBC, *Sri Lanka rejects dialogue appeal*, 5 februari 2009; The New York Times, *Sri Lanka Rejects Call for Truce, Saying Defeat of Rebels Is Near*, 6 februari 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Government of Sri Lanka Rejects Push for Ceasefire*, 6 februari 2009.

⁶⁵ The New York Times, *Tamil Rebels Offer Conditional Truce*, 24 februari 2009; BBC, *Sri Lanka rebels 'ready for truce'*, 23 februari 2009.

⁶⁶ BBC, *Sri Lanka in new truce rejection*, 2 maart 2009.

⁶⁷ The Independent, *Sri Lanka's government to halt offensive for two days*, 13 april 2009; TimesOnline, *Ceasefire hope for civilians trapped in Tamil Tiger zone*, 13 april 2009; The Independent, *Civilians urged to leave as ceasefire begins*, 14 april 2009.

⁶⁸ Global Insight, *Sri Lanka: Ceasefire broken in Sri Lanka as Military resumes Offensive*, 15 april 2009; TimesOnline, *Fighting resumes in Sri Lanka after Tamil Tiger ceasefire ends*, 15 april 2009.

⁶⁹ TimesOnline, *Tamil Tigers call for ceasefire talks*, 14 april 2009.

Eind april 2009 liet de president weten geen behoefte te hebben aan een preek van het westen over de situatie van de burgerbevolking in het noorden en verklaarde niets te voelen voor een staakt-het-vuren.⁷⁰

Op 18 mei 2009 kondigde de regering aan dat de LTTE militair is verslagen en dat Sri Lanka na 26 jaar is bevrijd van de LTTE.⁷¹ De LTTE legde een dag eerder op 17 mei 2009 de wapens neer.⁷² Op 18 mei 2009 is nog hevig gevochten. Niet is vast te stellen wat er de laatste dagen van het offensief is voorgevallen en in hoeverre de wapens daadwerkelijk zijn neergelegd. De regering gaf op 18 mei ook te kennen dat de leider van de LTTE Vellipulai Prabhakaran, zijn zoon en andere top leiders binnen de LTTE, waaronder Soosai, Pottu Amman en Nadesan, in de strijd waren omgekomen. Op 19 mei 2009 bevestigde de regering de dood van Prabhakaran aan de hand van beeldmateriaal en kondigde voor 20 mei 2009 een nationale feestdag aan om de overwinning te vieren.⁷³ De LTTE ontkende aanvankelijk de dood van Prabhakaran, maar liet uiteindelijk via een officiële verklaring weten dat hun leider in de strijd is omgekomen.⁷⁴

Rol India in conflict

De houding van India jegens het conflict in Sri Lanka is tweeledig. Hoewel India zich consistent uitspreekt voor een politieke oplossing van het conflict, stond het niet negatief tegenover de militaire campagne van de Sri Lankaanse regering tegen de LTTE. India was bereid het militair offensief tegen de LTTE te steunen zolang Sri Lanka zich zou inspannen om burgerslachtoffers te voorkomen, humanitaire

---

⁷⁰ BBC, *Sri Lanka rejects West 'lectures'*, 30 april 2009.

⁷¹ BBC, *Tigers finished as military force*, 18 mei 2009; LTTE defetated; Sri Lanka liberated from terror, via www.defence.lk, geraadpleegd op 19 mei 2009; Le Figaro, *Sri Lanka: le gouvernement annonce la fin de la guerre*, 18 mei 2009; BBC, *Sri Lanka leader hails 'victory'*, 19 mei 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Sri Lankan President Declares End to 26-Year Civil War*, 19 mei 2009.

⁷² *Dignity and respect for our people is all we ask- Pathmanathan*, vi a www.tamilnet.com, geraadpleegd op 27 mei 2009; The Independent, *The bitter end: Tamils lay down arms*, 18 mei 2009; Times Online, *Tamil Tigers admit defeat after battle reaches 'bitter end'*, 18 mei 2009.

⁷³ Le Figaro, *Sri-Lanka: la mort du leader des Tigres tamouls avérée*, 19 mei 2009 ; Bodies of 18 senior LTTE leaders positively identified ; clearing operations continue, via www.defence.lk, geraadpleegd op 19 mei 2009; Prabhakaran's body found- Army Chief via www.defence.lk, geraadpleegd op 19 mei 2009; The Independent, *Military says Sri Lanka rebel leader dead*, 18 mei 2009; The New York Times, *Sri Lankan rebel Chief Is Said to Have Been Killed*, 19 mei 2009; BBC, *Sri Lankan rebel leader 'is dead'*, 18 mei 2009; Times Online, *Sri lankan military shows 'body of Tamil Tiger leader Prabhakaran' on TV*, 19 mei 2009; BBC, *'Victory' holiday in Sri Lanka*, 20 mei 2009.

⁷⁴ BBC, *Tamil doubts over rebel leader's death*, 19 mei 2009; Reuters, *Sri Lanka declares victory; rebels deny chief dead*, 19 mei 2009; BBC, *Tamil Tigers admit leader is dead*, 24 mei 2009; Times Online, *Our leader Velupillai Prabhakaran is dead, Tamil Tigers admit*, 25 mei 2009.

noodhulp het LTTE gebied kon bereiken en Sri Lanka serieus blijft werken aan een politieke oplossing van het conflict.⁷⁵

De toename van het aantal ontheemden als gevolg van de intensivering van militaire activiteiten in het noorden, riep in oktober 2008 een woedende reactie op bij een groot aantal Tamil politici in de zuidelijke Indiase deelstaat Tamil Nadu. Ongeveer 40 politici dreigden uit de regeringscoalitie van India te stappen indien de Indiase regering geen einde zou maken aan het militaire offensief van de Sri Lankaanse regering in LTTE gebied.⁷⁶ De Indiase interventies waren gedurende de verslagperiode vooral gericht op het binnen de perken houden van de effecten van het conflict op nationalistische sentimenten in Tamil Nadu.

2.3 Veiligheidssituatie

Algemeen

Tot medio mei 2009 was de veiligheidssituatie in het gehele land onverminderd slecht.⁷⁷ Het militaire offensief van het leger in het noorden van het land, leidde tot vergeldingsacties van de LTTE in regeringsgebied. Burgerdoelen werden hierbij niet geschuwd, terwijl strategische (politiek, militair en economisch) doelen eveneens doelwit van LTTE aanslagen vormden. Vanwege het (geïntensiveerde) militair offensief in het noorden was in het straatbeeld in regeringsgebied veel politie en leger te zien, met name in Colombo en de grote steden in het noorden en

---

⁷⁵ Reuters, *India's role in Sri Lanka's civil war*, 17 oktober 2008.

⁷⁶ Economic & Political Weekly, *Humanitarian Crisis in Sri Lanka's 'Final Battle'*, 18 oktober 2008; Le Monde, *L'escalade militaire au Sri Lanka accule l'Inde à sortir de sa réserve*, 27 oktober 2008; Asian Centre for Human Rights, *India: Time for Multilateralism in Sri Lanka*, 23 oktober 2008; Reuters, *India's role in Sri Lanka's civil war*, 17 oktober 2008; Global Insight, *India- Sri Lanka: Tamil MPs in India Threaten to Resign over Sri Lankan Conflict*, 16 oktober 2008; EIU, *Country Report Sri Lanka*, november 2008; International Relations and Security Network (ISN), *India: Limited options in Sri Lanka*, 10 november 2008, via Reliefweb, geraadpleegd op 12 november 2008.

⁷⁷ Meerdere rapporten geven een gedetailleerde overzicht van de gewelddadigheden en mensenrechtenschendingen die gedurende de verslagperiode hebben plaatsgevonden. Verwezen wordt naar: EIU, *Country Report Sri Lanka, oktober 2008 en november 2008*; International Crisis Group, *Sri Lanka's Eastern Province: Land, Development, Conflict, Asia Report No 159*, 15 oktober 2008; University Teachers for Human Rights (Jaffna), *Pawns of an Un-heroic War, Special Report No. 31*, 28 oktober 2008; Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan army and LTTE abuses against civilians in the Vanni*, februari 2009; U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009; CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; University Teachers for Human Rights (Jaffna), *LTTE is no excuse for killing Vanni civilians, Information Bulletin No. 47*, 17 april 2009; University Teachers for Human Rights (Jaffna), *A Marred victory and a defeat pregnant with foreboding, Special Report No. 32*, 10 juni 2009. Ook verschillende internationale persbureaus (BBC, Reuters, AP, AFP) hebben (dagelijks) verslag gedaan van de gewelddadige ontwikkelingen in Sri Lanka.

oosten. LTTE infiltraties in de rest van het land, met name vanuit LTTE gebied in het noorden naar en via het Oosten, namen gestaag toe en slapende LTTE cellen werden geleidelijk aan weer actief.⁷⁸

Medio mei 2009 werd de LTTE militair verslagen en is er formeel een einde gekomen aan het militair offensief. De beëindiging van de gevechtshandelingen medio mei 2009 heeft geresulteerd in een relatieve verbetering van de veiligheidssituatie, maar heeft nog niet tot normalisering geleid. De noodtoestand is nog steeds van kracht in het hele land. Dat geldt eveneens voor de, in de loop van de verslagperiode, verder geïntensiveerde veiligheidsmaatregelen. Mensenrechtenschendingen blijven zich onverminderd voordoen. Het regeringsleger zet de zoektocht naar overgebleven LTTE strijders/cellen onverminderd voort, waarbij ook gebruik wordt gemaakt van paramilitaire groeperingen. De regering houdt rekening met eventuele aanslagen van de LTTE. De burgerbevolking uit voormalig LTTE gebied wordt door de regering vastgehouden in beveiligde opvangkampen. Zij worden ernstig beperkt in hun bewegingsvrijheid. De ontheemden uit LTTE gebied mogen van de regering pas terug naar hun oorspronkelijke woonplaatsen, nadat het screeningsproces op LTTE betrokkenheid is afgerond (zie ook de paragrafen 3.1.2 en 4.1).⁷⁹

Toetsing van de vraag of (in delen) van Sri Lanka sprake is van een binnenlands gewapend conflict

De Raad van State hanteert bij uitspraak⁸⁰ van 20 juli 2007 de volgende definitie van een binnenlands gewapend conflict:

“Sprake is van een binnenlands gewapend conflict indien een georganiseerde gewapende groep met een verantwoordelijk bevel in staat is op het grondgebied van een land of een gedeelte daarvan militaire operaties uit te voeren jegens de strijdkrachten van de autoriteiten van dat land. Deze operaties dienen dan aanhoudend en samenhangend van aard te zijn, wil sprake zijn van een gewapend conflict. Ongeregeldheden en spanningen, zoals rellen, leiden niet tot de conclusie dat sprake is van een zodanig conflict.”

Voor Sri Lanka geldt, dat de LTTE aan het begin van de verslagperiode tot 18 mei 2009 op Sri Lankaans grondgebied operaties uitvoerde jegens de strijdkrachten van de Sri Lankaanse autoriteiten. De LTTE liet zich tot dat moment omschrijven als een goed georganiseerde gewapende groep met een verantwoordelijk bevel.

---

⁷⁸ De Volkskrant, ‘Zelfmoordacties zijn laatste stuip van Tamil Tijgers’, 5 maart 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Suicide Bombing Kills Fifteen in Southern Sri Lanka*, 11 maart 2009; Sri Lanka rebels kill police as battles rage in north, 4 maart 2009, via www.reliefweb.int

⁷⁹ BBC Sinhala, *Tigers ‘may cause incidents’*, 6 juli 2009; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle Situation, Update*, 7 juli 2009.

⁸⁰ Raad van State, Afdeling Bestuursrechtspraak. 200608939/1 (Datum uitspraak: 20.07.07).

Hun acties waren aanhoudend en samenhangend van aard, met dien verstande dat zij beschikten over een getrainde en gedisciplineerde conventionele krijgsmacht en in staat waren gebieden langdurig te bezetten. Aan het begin van de verslagperiode stonden nog grote gebieden in het noorden onder controle van de LTTE.⁸¹ Sedert januari 2009 was dit gebied als gevolg van het militair offensief van de regering gereduceerd tot een klein gebied in het district Mullaitivu in het noorden. Medio mei 2009 is de LTTE militair verslagen en is na herovering van het LTTE gebied door het regeringsleger formeel een einde gekomen aan het militair offensief van de regering tegen de LTTE. Sinds de dood van nagenoeg de gehele leiding van de LTTE is sedertdien geen sprake meer van een goed georganiseerde gewapende groep met een verantwoordelijk bevel.

Gesteld kan worden dat volgens de criteria van de Raad van State in het noorden van Sri Lanka tot 18 mei 2009 sprake was van een binnenlands gewapend conflict.

Voortzetting gewelddadigheden

Gedurende de eerste maanden van de verslagperiode tot aan de jaarwisseling is het aantal (zelfmoord)aanslagen van de LTTE relatief beperkt gebleven. Een gewelddadige reactie van de LTTE op het geïntensiveerde militair offensief bleef in het zuiden uit.⁸² Het geweld in de plaatsen Vavuniya in het Noorden en Batticaloa en Trincomalee in het Oosten nam daarentegen toe, mede als gevolg van (mogelijke) LTTE infiltratie. Dit leidde opnieuw tot verscherpte veiligheidsmaatregelen. Op 6 oktober 2008 vond een zelfmoordaanslag plaats in het kantoor van de grootste oppositiepartij UNP in Anuradhapura, waarbij ten minste 22 mensen om het leven kwamen, onder wie generaal b.d. Janaka Perera.⁸³ Meer dan 80 personen raakten gewond. Perera was de provinciale leider van de UNP en een criticus van de regering Rajapakse. De regering hield de LTTE aansprakelijk, omdat in Anuradhapura geregeld LTTE aanslagen plaatsvonden. De UNP hield de regering aansprakelijk, omdat Perera geen adequate beveiliging zou zijn geboden.⁸⁴ Enkele dagen later overleefde de minister van Landbouw, Maithripala Sirisena, een zelfmoordaanslag in een dorp nabij Colombo, waarbij minstens één persoon is omgekomen en voor zover bekend vijf personen gewond

---

⁸¹ Het gebied dat onder LTTE controle stond, betrof aan het begin van de verslagperiode nog grote delen van het district Kilinochchi, Mullaitivu en Vavuniya in het noorden.

⁸² Reuters, *Where is Sri Lanka's war heading?*, 10 november 2008.

⁸³ Perera had in de jaren 1990 het bevel over de strijdkrachten in Jaffna. De Tamil gemeenschap hield hem toen verantwoordelijk voor honderden moorden en marteling van Tamils.

⁸⁴ BBC, *Suicide blast hits Sri Lanka town*, 6 oktober 2008; The New York Times, *Blast Kills Sri Lanka Opposition Leader*, 6 oktober 2008; Times Online, *Sri Lanka suicide blast kills 27 including military chief*, 6 oktober 2008; EIU, Country Report Sri Lanka, oktober 2008.

zijn geraakt.⁸⁵ Eind oktober 2008 vonden in Sri Lanka luchtaanvallen van de LTTE plaats.⁸⁶

Vanaf de jaarwisseling namen de zelfmoordaanslagen en vergeldingsacties van de LTTE in regeringsgebied gestaag toe. Geregeld werden aanslagen gepleegd in en rond Colombo.⁸⁷ Op 20 februari 2009 werd Colombo wederom opgeschrikt door een luchtaanval van de LTTE. Twee vliegtuigjes van de LTTE voerden een kamikaze-aanval uit, waarbij twee mensen om het leven kwamen en voor zover bekend ten minste 45 gewonden vielen.⁸⁸ Ook in het Oosten en het zuiden van Sri Lanka deden zich geregeld aanslagen voor, waarbij burgerslachtoffers vielen.⁸⁹ Begin maart 2009 vond een zelfmoordaanslag plaats tijdens de viering van een islamitische feestdag bij een moskee in het zuiden (in het dorp Akuressa, 110 km ten zuiden van Colombo). Doelwit bleek een zestal ministers te zijn. De aanslag kostte aan ten minste veertien mensen het leven en leidde tot ten minste 35 gewonden, waaronder de minister van Post en Telecommunicatie, Mahinda Wijesekara.⁹⁰

De beëindiging van de gevechtshandelingen medio mei 2009 heeft geresulteerd in een relatieve verbetering van de veiligheidssituatie. Sinds de militaire overwinning op de LTTE medio mei 2009, hebben zich voor zover bekend geen aanslagen van de LTTE meer voorgedaan. Het eerste incident met LTTE betrokkenheid deed zich, voor zover bekend, begin juli 2009 voor, toen een LTTE lid een soldaat doodschoot in het Oosten.⁹¹ Medio augustus 2009 werden drie LTTE leden opgepakt en werd een bus met explosieven in beslag genomen in Mannar.⁹² Eind augustus 2009 werd bericht dat de Sri Lankaanse Inlichtingendienst een aanslag op

---

⁸⁵ BBC, *Sri Lanka minister survives blast*, 9 oktober 2008.

⁸⁶ BBC, *'Tiger air attacks' in Sri Lanka*, 28 oktober 2008; Global Insight, *Sri Lanka: LTTE Launch Aerial Attack on Military Camp and Power Plant in Sri Lanka*, 29 oktober 2008; Reuters, *Facts about Sri Lanka's Tamil Tiger air wing*, 29 oktober 2008.

⁸⁷ Global Insight, *Sri Lanka: Suicide Blast in Sri Lanka Capital Kills Eight*, 29 december 2008; BBC, *Bomber hits Sri Lanka checkpoint*, 28 december 2008; ANP/AFP/RTR, *Opnieuw explosie in hoofdstad Sri Lanka*, januari 2009; AFP, *Sri Lanka: au moins 3 blessés dans une explosion à Colombo*, 3 januari 2009.

⁸⁸ Global Insight, *Sri Lanka: Rebels Target Sri Lankan Capital with Air Raid*, 23 februari 2009.

⁸⁹ Reliefweb, *Suspected Tamil rebels attack civilians in southern Sri Lanka*, januari 2009; BBC, *Army 'takes key Sri Lanka pass'*, 9 januari 2009; AFP, *Sri Lanka: au moins sept personnes tuées pas une mine (armée)*, januari 2009; Reuters, *Blast in Eastern Sri Lanka kills two, wounds 11*, 21 januari 2009.

⁹⁰ The Independent, *Blast kills 10 near Sri Lanka mosque*, 10 maart 2009; BBC, *Sri Lanka 'suicide bomb kills 14'*, 10 maart 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Suicide Bombing Kills Fifteen in Southern Sri Lanka*, 11 maart 2009.

⁹¹ Global Insight, *Sri Lanka: Sri Lankan soldier shot dead by Tamil rebel*, 6 juli 2009.

⁹² Reuters, *Sri Lanka's spies in war to crush rebel remnants*, 12 augustus 2009.

de secretaris-generaal van Defensie, Gothabaya Rajapakse, heeft vrijdeld. Hierbij werd in een woning in Colombo explosieven in beslag genomen.⁹³

Verloop militair offensief tegen LTTE

Gedurende de verslagperiode is het regeringsleger verder het LTTE gebied binnengedrongen en heeft medio mei 2009 het volledige gebied dat in het noorden nog onder LTTE controle stond, heroverd.

In november 2008 heroverde het regeringsleger de strategische stad Pooneryn in het noordwesten op de LTTE.⁹⁴ Op 2 januari 2009 werd Kilinochchi heroverd op de LTTE.⁹⁵ De herovering werd gezien als een grote symbolische overwinning op de LTTE, omdat Kilinochchi meer dan tien jaar als officiële politieke hoofdstad van de LTTE fungeerde.⁹⁶ Op 9 januari 2009 werd door het regeringsleger de zogeheten *Elephant Pass*, heroverd op de LTTE.⁹⁷ De *Elephant Pass* verbindt het vaste land met het noordelijke schiereiland Jaffna. Eind januari 2009 viel de stad Mullaitivu in handen van de regering.⁹⁸ Het resterende LTTE gebied werd in de maanden daarna steeds kleiner wegens het steeds verder oprukkende regeringsleger. Het militaire overwicht van de regering in de strijd nam gedurende de verslagperiode steeds duidelijkere vormen aan, toen de LTTE zich wegens oprukkende regeringstroepen verder terugtrok in het noordoostelijke gedeelte van het LTTE gebied. De LTTE concentreerde zijn troepen in het junglegebied rond Mullaitivu en dwong de burgerbevolking zich met hen mee te verplaatsen (*zie ook paragraaf 3.3.4*).⁹⁹

---

⁹³ Global Insight, *Sri Lanka: Sri Lanka foils assassination plot against Defence Secretary*, 25 augustus 2009.

⁹⁴ Global Insight, *Sri Lanka: Military Makes Advances on LTTE Headquarters in Sri Lanka*, 24 november 2008; International Herald Tribune, *Military seizes key Tamil stronghold, Sri Lanka says*, 15 november 2008; The Independent, *The Big Question: Is the world's longest-lasting civil war finally coming to an end?*, 17 november 2008.

⁹⁵ Global Insight, *Sri Lanka: Government Forces Reportedly Poised to Take Rebel Headquarters in Sri Lanka*, 26 november 2008; ANP/DPA, *Sri Lanka herovert hoofdstad Tamil Tigers*, januari 2009; Reuters, *Sri Lanka captures rebel HQ: 3 killed in Colombo*, 2 januari 2009.

⁹⁶ Kilinochchi is in 1996 al een keer heroverd geweest door het leger, maar raakte in 1998 weer in handen van de LTTE na een tegenaanval; The Independent, *Sri Lankans celebrate fall of Tigers' capital*, 3 januari 2009.

⁹⁷ BBC, *Army 'takes key Sri Lanka pass'*, 9 januari 2009; Reuters, *Sri Lankan troops seize key Elephant Pass*, 9 januari 2009; EIU, *Country Report Sri Lanka*, januari 2009.

⁹⁸ BBC, *Last Tamil Tigers bastion 'taken'*, 25 januari 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Final Major Rebel Town Falls to Sri Lankan Military*, 26 januari 2009; ANP, *Leger Sri Lanka neemt laatste bolwerk Tigjers in*, 25 januari 2009.

⁹⁹ BBC, *Sri Lanka army 'enters rebel town'*, 5 december 2008; International Herald Tribune, *Sri Lanka says captures 100 rebel boats*, 5 december 2008; Reuters, *Sri Lanka tightens snare on Tigers rebel leader*, 13 januari 2009; Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan army and LTTE abuses against civilians in the Vanni*, februari 2009.

Op 21 januari 2009 riep de regering eenzijdig een gebied van 35 km² in het resterende LTTE gebied uit tot zogenaamde veilige zone, ook wel de *No Fire Zone* genaamd. De regering zegde toe dit specifieke gebied niet te zullen beschieten.¹⁰⁰ Op 29 januari 2009 gaf de regering de burgerbevolking 48 uur de tijd zich via de veilige zone te begeven naar regeringsgebied.¹⁰¹ De LTTE erkende de veilige zone niet.¹⁰² Naarmate het LTTE gebied steeds kleiner werd en de burgerbevolking door de LTTE gedwongen werd zich richting de kust te verplaatsen, werd door de regering per 12 februari 2009 een nieuwe *No Fire Zone* uitgeroepen. Deze betrof een zandstrook van 12 x 2,5 km², ingesloten tussen zee en lagune.¹⁰³ De LTTE werd door het oprukkende regeringsleger gedwongen zich in de immer krimpende *No Fire Zone* te begeven. Begin april 2009 omvatte de *No Fire Zone* nog ongeveer 3 km².

Het militair offensief in het noorden van het land heeft een aanzienlijk tol geëist onder de burgerbevolking in LTTE gebied. De algemene veiligheidssituatie in de *No Fire Zone* was zeer zorgwekkend. De aanhoudende, hevige militaire activiteiten tussen het leger en de LTTE zorgden voor een levensbedreigende situatie onder de burgerbevolking en de nog aanwezige lokale humanitaire hulpverleners.¹⁰⁴ Door aanhoudende gevechten waren er nagenoeg geen veiligheids garanties voor de internationale hulpverleners in het gebied. Het Internationaal Comité van het Rode Kruis (ICRC) heeft haar werkzaamheden in de *No Fire Zone* vanaf medio mei 2009 vanwege veiligheidsredenen moeten staken.¹⁰⁵ Na de militaire overwinning op de LTTE werden het ICRC en de VN door de regering uitgesloten van hulpverlening bij de evacuatie van de resterende burgerbevolking uit de *No Fire Zone*. Er was geen toegang mogelijk tot de *No Fire Zone*, waardoor het inzicht in het aantal doden, gewonden en levensreddende acties ontbrak.¹⁰⁶

---

¹⁰⁰ Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan army and LTTE abuses against civilians in the Vanni*, februari 2009; BBC, 'Safe zone' in Sri Lanka conflict, 21 januari 2009.

¹⁰¹ BBC, *S Lanka tells civilians to leave*, 2 februari 2009; BBC, *S Lanka leader vows safe passage*, 30 januari 2009; Times Online, *Sri Lanka gives Tamil Tigers 48 hours to allow civilians through jungle*, 30 januari 2009.

¹⁰² BBC, *Tigers say civilians will remain*, 30 januari 2009.

¹⁰³ UN OCHA, *Vanni IDP Information & Safe Area Declared by the Government of Sri Lanka in Mullaitivu as of 12 March 2009*.

¹⁰⁴ BBC, 'The intolerable noise of shells', 16 oktober 2008; BBC, *ICRC fear for Sri Lanka civilians*, 16 januari 2009; The New York Times, *U.N. Staff and Hospital Come Under Shelling as Sri Lanka Fights Cornered Rebels*, 28 januari 2009; BBC, 'Crisis unfolding' in Sri Lanka, 27 januari 2009; BBC, 'Civilians die' in S Lanka battle, 8 maart 2009.

¹⁰⁵ ICRC, *Sri Lanka: fighting hinders further ICRC evacuations of severely wounded people*, 12 mei 2009 via www.alertnet.org, geraadpleegd op 18 mei 2009.

¹⁰⁶ Times Online, *Sri Lanka crisis deepens as Red Cross suspends aid*, 20 mei 2009; Times Online, *Sri Lanka on brink of catastrophe as UN aid blocked*, 20 mei 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Sri Lankan president declares end of 26-year civil war*, 19 mei 2009; *UN says still*

Beide partijen hadden weinig aandacht voor de mensenrechten en humanitaire rechten van de burgerbevolking in LTTE gebied. De regering werd beschuldigd van het gebruik van zware wapens, ook in de zogenaamde door de regering unilateraal uitgeroepen *No Fire Zone(s)*, en medische faciliteiten als ziekenhuizen en ambulances werden niet ontzien. De LTTE gijzelde de burgerbevolking en gaf de burgers in LTTE gebied geen toestemming meer het gebied te verlaten (*zie ook paragraaf 3.3.4*).¹⁰⁷ Personen die probeerden te vluchten, werden door de LTTE doodgeschoten.¹⁰⁸ De gegijzelde burgers, waaronder ook kinderen vanaf de leeftijd van twaalf jaar, werden in toenemende mate voor de aanvulling van het aantal strijders van de LTTE en verdedigingswerkzaamheden gebruikt. Ook werden de burgers door de LTTE ingezet als menselijk schild.¹⁰⁹ Er vonden geregeld (zelfmoord)aanlagen van de LTTE plaats gericht op burgers.¹¹⁰ Begin februari

---

no full access to Sri Lanka war victims, 29 mei 2009, via Reliefweb, geraadpleegd op 24 juni 2009; *Aid groups blocked from former Sri Lanka war zone*, 29 mei 2009, via Reliefweb, geraadpleegd op 24 juni 2009; UTHR, *A marred victory and a defeat pregnant with foreboding*, *Special Report No. 32*, 10 juni 2009.

¹⁰⁷ Amnesty International, *Sri Lanka: Attacks against civilians must cease*, 6 oktober 2008; The Times, *Sri Lanka's government killing civilians, says Human Rights Watch*, 21 februari 2009; The New York Times, *Rights Group Accuses Both Sides in Sri Lankan War*, 21 februari 2009; International Crisis Group, *Conflict Risk Alert*, 9 maart 2009; Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan army and LTTE abuses against civilians in the Vanni*, februari 2009; The Independent, *Massacre in the Sri Lanka 'safe zone'*, 28 januari 2009; Times Online, *Patients killed at makeshift hospital in Sri Lanka*, 11 februari 2009; BBC, *Sri Lanka hospital 'attacked' again*, 3 februari 2009; U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009; Reuters, *US accuses Sri Lanka of shelling civilian areas*, 26 maart 2009; UNHCR, *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009; BBC, *Sri Lanka war zone hospital 'hit'*, 12 mei 2009; TimesOnline, *Leaked UN satellite images 'show haven for Sri Lanka refugees was bombed'*, 1 mei 2009; UTHR, *LTTE is no excuse for killing Vanni civilians*, *Information Bulletin No. 47*, 17 april 2009.

¹⁰⁸ Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan Army and LTTE Abuses against Civilians in the Vanni*, februari 2009; International Crisis Group, *Conflict Risk Alert: Sri Lanka*, 9 maart 2009.

¹⁰⁹ Global Insight, *Sri Lanka: Concerns Grows over Humanitarian Situation in LTTE-held Northern Sri Lanka*, 20 november 2008; Human Rights Watch, *Besieged, Displaced, and Detained: The Plight of Civilians in Sri Lanka's Vanni Region*, december 2008; Human Rights Watch, *Trapped and Mistreated: LTTE Abuses Against Civilians in the Vanni*, december 2008; Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan army and LTTE abuses against civilians in the Vanni*, februari 2009; UNHCR, *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009; UTHR, *LTTE is no excuse for killing Vanni civilians*, *Information Bulletin No. 47*, 17 april 2009; UTHR, *A marred victory and a defeat pregnant with foreboding*, *Special Report No. 32*, 10 juni 2009.

¹¹⁰ UNHCR, *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009; Nederlands Dagblad, *Doden bij aanslag burgervlucht Sri Lanka*, 20 april 2009.

2009 blies een zelfmoordkader van de LTTE zich op tussen een groep mensen die het LTTE gebied was ontvlucht. Hierbij vielen ten minste 28 doden en veel gewonden.¹¹¹ Zowel de regering als de LTTE werden in toenemende mate beschuldigd van oorlogsmisdaden en overtreding van het Internationaal Humanitaire Recht, hetgeen door beide partijen werd ontkend.¹¹²

Op 27 april 2009 kondigde de regering aan dat het leger luchtaanvallen, artilleriebeschietingen en inzet van overige zware wapens zou staken en zich op de bevrijding van de resterende burgerbevolking in LTTE gebied zou richten. Desondanks bleven zware militaire operaties door het leger in LTTE gebied zich voordoen.¹¹³ Het aantal burgerslachtoffers, waaronder ook veel kinderen, als gevolg van het militair offensief in het noorden nam sinds januari 2009 ernstig toe.¹¹⁴ Ruim tweederde van het aantal meldingen zou zich in de zogenaamde veilige zones hebben voorgedaan.¹¹⁵ Eind april 2009 bedroeg het aantal gewonden volgens de VN ongeveer 14.000 en het aantal doden 6500.¹¹⁶ Volgens de Britse krant The Times zou met het slotoffensief in de *No Fire Zone* het dodental zijn opgelopen tot 20.000.¹¹⁷ Met de laatste militaire acties zijn de resterende 82.000

---

¹¹¹ BBC, *Sri Lanka bomber 'kills dozens'*, 9 februari 2009; NRC Handelsblad, *28 doden bij zelfmoordactie in Sri Lanka; Tamil Tijgers in het nauw*, 9 februari 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Suicide Bomber Kills 28 in North-Eastern Sri Lanka*, 10 februari 2009; The Independent, *More flee as Sri Lanka rebels mount suicide attack*, 17 maart 2009.

¹¹² BBC, *S Lanka civilian attacks denied*, 11 februari 2009; Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan army and LTTE abuses against civilians in the Vanni*, februari 2009; BBC, *UN fears Sri Lanka 'war crimes'*, 13 maart 2009; United Nations, Press Release, *Serious violations of international law committed in Sri Lanka conflict: UN human rights chief, 13 maart 2009*; Sri Lanka rejects rebel call for war crime probe, via www.reliefweb.int, 15 maart 2009.

¹¹³ International Crisis Group, *"Falling down on the job", Gareth Evans in Foreign Policy*, 1 mei 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Military Operations Switch to rescue in Sri Lanka*, 28 april 2009; BBC, *Sri Lanka army 'to stop shelling'*, 27 april 2009; Human Rights Watch, *Sri Lanka: Satellite Images, Witnesses Show Shelling Continues*, 12 mei 2009; UTHR, *A marred victory and a defeat pregnant with foreboding, Special Report No. 32*, 10 juni 2009.

¹¹⁴ BBC, *UN fears Sri Lanka 'war crimes'*, 13 maart 2009; Het Nederlands Dagblad, *'Tweede Gaza dreigt in noorden Sri Lanka'*, 29 januari 2009; United Nations, Press Release, *Serious violations of international law committed in Sri Lanka conflict: UN human rights chief, 13 maart 2009*; BBC, *'Civilians die' in Sri Lanka zone*, 9 april 2009; The Guardian, *'Hundreds dead' on bloodiest day of Sri Lankan battle to destroy Tamil Tigers*, 10 mei 2009; The Guardian, *Shelling kills dozens at Sri Lankan Hospital*, 12 mei 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Bloodbath in Sri Lanka as Military Claims Final Assault on LTTE*, 11 mei 2009; The Guardian, *At Least 50 die in second day of shelling at Sri Lankan hospital*, 13 mei 2009.

¹¹⁵ United Nations, Press Release, *Serious violations of international law committed in Sri Lanka conflict: UN human rights chief*, 13 maart 2009; UNHCR, *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009.

¹¹⁶ Associated Press, *Un says nearly 6,500 civilians dead in Sri Lanka*, 24 april 2009.

¹¹⁷ The Times, *The hidden massacre: Sri Lanka's final offensive against Tamil Tigers*, 29 mei 2009; TimesOnline, *calls for war crimes inquiry over 20.000 civilian deaths in Sri Lanka*, 29

mensen bevrijd uit de *No Fire Zone*. Het precieze aantal slachtoffers van het militair offensief is niet bekend.

De berichtgeving van het ministerie van Defensie over het aantal slachtoffers aan regeringszijde was sedert oktober 2008 geschorst.¹¹⁸ Het aantal slachtoffers in het regeringsleger is volgens meerdere bronnen evenwel zeer hoog.¹¹⁹ De secretaris-generaal van Defensie berichtte eind mei 2009 dat er in de afgelopen drie jaar bijna 6270 doden en ongeveer 29.550 gewonden aan regeringszijde zijn gevallen. Het precieze aantal doden aan LTTE zijde is niet bekend. Het conflict heeft sinds 1983 naar schatting aan 80.000-100.000 mensen het leven gekost.¹²⁰

Jaffna

De veiligheidssituatie in Jaffna is gedurende de verslagperiode gaandeweg verbeterd. Arrestaties, detenties, verdwijningen, ontvoeringen en moorden als gevolg van veronderstelde LTTE betrokkenheid bleven zich wel voordoen, alhoewel de aantallen volgens verschillende bronnen relatief zijn afgenomen. Naast het leger maakte ook de *Eelam People's Democratic Party* (EPDP) zich hieraan schuldig (*zie verder paragraaf 3.3*). Jaffna is sterk gemilitariseerd en wordt onder controle gehouden door ongeveer 40.000-60.000 militairen tegenover een bevolking die ongeveer 300.000 mensen telt.¹²¹ In Jaffna wonen voornamelijk Tamils die decennialang onder LTTE controle hebben geleefd en (gedwongen) wapentraining hebben gehad van de LTTE en/of (gedwongen) hebben gediend in het LTTE leger.¹²² De bevolking in Jaffna wordt nog steeds ernstig beperkt in de mogelijkheid het schiereiland te verlaten vanwege de strenge veiligheidsmaatregelen (*zie ook paragraaf 3.3.4*). De militaire beslechting van het conflict heeft voor zover bekend nog niet tot normalisering van de situatie geleid.

Oosten

Gedurende de verslagperiode was de veiligheidssituatie in bepaalde delen van het Oosten nog steeds slecht, waarbij buitengerechtigde executies, moorden en verdwijningen nog steeds voorkwamen (*zie verder paragraaf 3.3*). Met name de

---

mei 2009; Global Insight, *Sri Lanka: reports says 20.000 Sri Lankan civilians killed in army's final days of assault on LTTE*, 29 mei 2009.

¹¹⁸ BBC, *S Lanka suspends casualty figures*, 24 oktober 2008; Human Rights Watch, *Besieged, Displaced, and Detained: The Plight of Civilians in Sri Lanka's Vanni Region*, december 2008.

¹¹⁹ The Economist, *In blood steeped*, 16 mei 2009.

¹²⁰ Global Insight, *Sri Lanka: Government of Sri Lanka reveals troop deaths, injury numbers*, 25 mei 2009.

¹²¹ Een belangrijk gedeelte van de oorspronkelijke bevolking van 600.000 mensen is vanwege het conflict door de jaren heen vertrokken naar Colombo, het buitenland en andere delen van Sri Lanka; Economist, *Whose victory*. 9 oktober 2008.

¹²² International Crisis Group, *Sri Lanka's Return to War: Limiting the Damage- Asia Report N° 146*, 20 februari 2008.

TMVP werd hiervoor verantwoordelijk gehouden.¹²³ De toename in gewelddadigheden tussen de Karuna factie en de Pillayan factie van de TMVP zorgden voor onrust in het Oosten (zie paragraaf 2.2).¹²⁴ Ook waren er in toenemende mate LTTE cellen actief in het Oosten.¹²⁵ Na de militaire overwinning op de LTTE medio mei 2009 heeft de regering meer troepen naar het Oosten gestuurd om overgebleven cellen van de LTTE op te sporen.¹²⁶ De militaire beslechting van het conflict heeft voor zover bekend nog niet tot normalisering van de situatie geleid.

Vavuniya/ Mannar

De veiligheidssituatie in Vavuniya is gedurende de verslagperiode ernstig verslechterd. Het district Vavuniya kwam gedurende november 2008 weer geheel onder regeringscontrole te staan. Vanwege de nabijheid van zware gevechten in het noorden en de dreiging van LTTE infiltraties gedurende het militair offensief, was er een grote militaire aanwezigheid in het gebied.¹²⁷ Ook bevonden zich er in toenemende mate LTTE cellen in Vavuniya en omringende 'cleared areas' die op de LTTE waren heroverd. Er waren verschillende paramilitaire groeperingen van Tamil politieke partijen actief, die allen nauw samenwerkten met de regering, dan wel gedoogd werden door de regeringstroepen. De machtigste groep in de regio was de *People's Liberation Organisation of Tamil Eelam* (PLOTE), maar ook de EPDP, TMVP en *Tamil Eelam Liberation Organisation* (TELO) waren er actief. Zij verschaften inlichtingen aan de regeringstroepen en hielpen de regeringstroepen bij het identificeren van verdachte LTTE leden of aanhangers van de LTTE. Verdwijningen, buitengerechtelijke executies, politieke moorden, intimidaties, marteling, verkrachting, arrestaties en detenties en ontvoeringen deden zich voor. Ook waren er criminele groeperingen actief, al dan niet gelieerd aan het leger of paramilitaire groeperingen, die zich schuldig maakten aan

---

¹²³ Human Rights Watch, *Sri Lanka: Human Rights Situation Deteriorating in the East*, 24 november 2008; BBCSinhala, *Killings continue in Batticaloa*, 12 oktober 2008; ANP/AFP, *Schending mensenrechten door militias Sri Lanka*, 25 november 2008; BBCSinhala, *TMVP accused of killings*, 25 november 2008; BBCSinhala, *More killings in Batticaloa*, 30 november 2008; UNHCR, *Sri Lanka: UNHCR concerned over deteriorating situation in east*, 9 januari 2009.

¹²⁴ International Crisis Group, *Sri Lanka's Eastern Province: Land, Development, Conflict, Asia Report No 159*, 15 oktober 2008; International Crisis Group, *Crisis Watch*, 1 december 2008, No 64.

¹²⁵ Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle Situation*, 11 december 2008.

¹²⁶ Global Insight, *Sri Lanka: Sri Lanka deploys more troops to North to root out 'remnants' of LTTE*, 22 juni 2009; *Sri Lankan troops hunt rebels in east*, 6 juni 2009, via Reliefweb, geraadpleegd op 24 juni 2009.

¹²⁷ CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; UTHR, *Sri Lanka: Special Report No. 31, Pawns of an Un-heroic War*, 28 oktober 2008.

afpersing en chantage.¹²⁸ Er vonden extra veiligheidscontroles plaats en inwoners werden ernstig beperkt in hun bewegingsvrijheid. De toegang tot Vavuniya was gedurende de verslagperiode aan restricties verbonden.¹²⁹ (zie de paragrafen 3.3.4 en 4.1).

De militaire beslechting van het conflict medio mei 2009 heeft voor zover bekend nog niet tot normalisering van de situatie geleid. In het district Vavuniya wordt het grootste gedeelte van de (gevluchte) ontheemden uit LTTE gebied opgevangen. De kans dat zich ook LTTE leden bevinden onder de ontheemden, is voor de regering reden voor extra veiligheidsmaatregelen. Er is nog steeds een grote militaire aanwezigheid in Vavuniya. (zie paragraaf 4.1).

Mannar staat sinds juli 2008 weer onder regeringscontrole en wordt aangemerkt als postconflictgebied. Gedurende de verslagperiode voerde de regering ook in het district Mannar extra veiligheidsmaatregelen in om LTTE acties en infiltratie te voorkomen. Er werden extra patrouilles uitgevoerd. Inwoners werden ernstig beperkt in hun bewegingsvrijheid. De toegang tot Mannar was gedurende de verslagperiode aan restricties verbonden (zie paragraaf 3.3.4).¹³⁰ In Mannar werden gedurende de verslagperiode eveneens (gevluchte) ontheemden uit LTTE gebied opgevangen (zie paragraaf 4.1). De militaire beslechting van het conflict medio mei 2009 heeft voor zover bekend nog niet tot normalisering van de situatie geleid.

Strijdkrachten en politie

De politie valt onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Defensie, Algemene Veiligheid en Recht en Orde. De politiemacht telt ongeveer 65.000 agenten, waaronder circa 5.850 leden van de *Special Task Force* (STF).¹³¹ De president staat als minister van Defensie formeel aan het hoofd van de politie, terwijl de dagelijkse leiding in handen is van de inspecteur-generaal van politie die op voordracht van de *Constitutional Council* (CC) benoemd wordt door de president. Nu de CC niet meer functioneert, geschiedt de benoeming door de president (zie ook paragraaf 2.1.3). De president is tevens opperbevelhebber van de strijdkrachten (landmacht, marine en luchtmacht). De broer van de president Gothabaya Rajapakse is de secretaris-generaal op het ministerie van Defensie.

---

¹²⁸ U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009; CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; UTHR, *Sri Lanka: Special Report No. 31, Pawns of an Un-heroic War*, 28 oktober 2008.

¹²⁹ CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009.

¹³⁰ CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009.

¹³¹ U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009.

Opvallend is dat hoger kader van de strijdkrachten en de politie in toenemende mate wordt voorgedragen voor, dan wel door de regering benoemd wordt in bestuurlijke functies. De gouverneur van het Oosten is een voormalig viceadmiraal van de Sri Lankaanse marine. Een oud inspecteur-generaal van politie, Victor Perera, is gouverneur van het Noorden. Bij de provinciale verkiezingen van North Central en Sabamawaguma in 2008 hebben zowel regerings- als oppositiepartijen hoge ex-legerofficieren naar voren geschoven.¹³² De *Government Agent* van het district Trincomalee in het Oosten is een generaal-majoor b.d.. Voorts is er in toenemende mate sprake van militarisering van (post)conflictgebieden. In Jaffna, het Oosten, Vavuniya, Mannar en gebieden die gedurende de verslagperiode heroverd zijn op de LTTE, is een grote militaire aanwezigheid. Het leger neemt er in toenemende mate de taken van de civiele administratie over. Met name kwesties die de bewegingsvrijheid aangaan, worden beslist door het leger of politie. Het toegangsbeleid tot het noorden wordt bepaald door het ministerie van Defensie.¹³³

De STF is een paramilitaire elite-eenheid van de politie die wordt ingezet bij antiterroristische operaties. Verder verzorgt de STF de beveiliging van hoogwaardigheidsbekleders en militaire bases. De STF wordt getraind door het leger.¹³⁴ De STF was gedurende de verslagperiode overwegend in het Oosten gestationeerd, maar bevond zich eveneens in gebieden rond (voormalige) frontlinies bij de districten Mannar en Vavuniya. In Colombo werd de STF ingezet tegen LTTE infiltraties en ten behoeve van persoonsbeveiliging.¹³⁵ In gebieden die heroverd zijn op de LTTE, was de politie verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde. In conflictgebieden werd tijdens de verslagperiode evenwel het leger ingezet ter handhaving van de openbare orde.

De Sri Lankaanse strijdkrachten (landmacht, marine en luchtmacht) tellen voor zover bekend ongeveer 180.000 manschappen. Ieder krijgsmachtonderdeel heeft een separate VIP afdeling, die voor de beveiliging van de eigen hoogwaardigheidsbekleders zorg draagt. De strijdkrachten kampten gedurende de verslagperiode in toenemende mate met verliezen, zowel vanwege gevechtshandelingen als ten gevolge van desertie. Via wervingscampagnes en amnestieregelingen is getracht de verliezen te compenseren en de strijdkrachten

---

¹³² The World Today, Chatam House, *Sri Lanka after the Tamil Tiger defeat: Army Takes Over*, Volume 65 number 8/9, aug-sept 2009.

¹³³ International Crisis Group, *Sri Lanka's Eastern Province, Land, Development, Conflict, Asia Report No 159*, 15 oktober 2008; CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; The World Today, Chatam House, *Sri Lanka after the Tamil Tiger defeat: Army Takes Over*, Volume 65 number 8/9, aug-sept 2009.

¹³⁴ Zie voor meer informatie over de STF www.police.lk, geraadpleegd op 16 april 2009; Home Office, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2009; U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009.

¹³⁵ Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka unter Notstandsrecht*, december 2007.

verder aan te vullen (zie paragraaf 3.4.5).¹³⁶ De leeftijd van de ingezette soldaten ten behoeve van het offensief in het noorden, was laag.¹³⁷ Eind juni 2009 verklaarde de regering dat zij voornemens is het leger uit te breiden met 50% en het aantal militaire bases in het Noorden zal vergroten, onder meer om toekomstige terroristische activiteiten tegen te gaan en te helpen bij de wederopbouw. Er is reeds een start gemaakt met het bouwen van hoofdkwartieren van de veiligheidstroepen in Mullaitivu en Kilinochchi.¹³⁸

Het *Criminal Investigation Department* (CID) en het *Terrorist Investigation Department* (TID) van de politie en de militaire inlichtingendienst (*Military Intelligence Corps* (MIC)) vallen ook onder het ministerie van Defensie.¹³⁹

De strijdkrachten en politie bestaan overwegend uit Singalezen, van wie slechts een enkeling ook Tamil spreekt.¹⁴⁰ Leden van de EPDP, TMVP en in toenemende mate ook de PLOTE en de TELO in met name Vavuniya en Mannar, werden gedurende de verslagperiode gebruikt om LTTE leden en/of sympathisanten te identificeren.¹⁴¹ Ook na de militaire overwinning op de LTTE medio mei 2009 was sprake van continuering van deze samenwerking (zie de paragrafen 3.3.4, 3.3.8 en 4.1). Gedurende oktober 2008 heeft de politie 175 agenten, die de Tamil taal machtig zijn, in dienst genomen ten behoeve van een plaatsing in het Oosten.¹⁴²

Een aparte unit binnen het ministerie van Defensie is het *National Civil Security Department*, ook wel de *Civil Defence Force*. Het *National Civil Security Department* bestaat uit lokaal geworven burgers die de politie ondersteunen in haar taak als handhaver van de openbare orde in gebieden die heroverd zijn op de LTTE en waar het burgerbestuur is heringevoerd. Deze burgers werken onder de verantwoordelijkheid van de politie. Daarnaast worden zij ten behoeve van de veiligheid ingezet in dorpen die zijn gesitueerd in de nabije omgeving van plaatsen waar gevechtshandelingen plaatsvinden. De burgers worden ingezet in de eigen woongebieden. Zij zijn hierdoor bekend met de plaatselijke gebruiken en normen

---

¹³⁶ Tamil Guardian, *Sri Lankan military struggles in rains: death and desertion*, 29 oktober 2008.

¹³⁷ BBC, *Is the end near for Sri Lanka's rebels?*, 9 januari 2009.

¹³⁸ BBC, *Sri Lanka's expanding peacetime army*, 29 juni 2009; Reuters, *Sri Lanka says will boost size of post-war armed forces*, 30 juni 2009.

¹³⁹ Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka unter Notstandsrecht*, december 2007.

¹⁴⁰ U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009.

¹⁴¹ HRW, *Recurring Nightmare- State responsibility for "Disappearances" and abductions in Sri Lanka*, Volume 20, N° 2(c), maart 2008; U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009.

¹⁴² U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009.

en waarden van de lokale bevolking. Momenteel zijn er ongeveer 45.000 burgers, waarvan 10-15% vrouw, werkzaam bij deze dienst. Het personeel wordt opgeleid door de politie en is bewapend. De minimumleeftijd voor toelating is 18 jaar.

Actieve paramilitaire groeperingen
Tamil Makkal Viduthalai Pulikal (TMVP)

Ontwapening

De TMVP is sinds 2008 formeel geregistreerd als politieke partij en heeft twee gewapende facties, te weten de Karuna factie en de Pillayan factie. In november 2008 berichtte kolonel Karuna dat de leden van de TMVP binnen enkele maanden zouden worden ontwapend, waarna re-integratie van de leden zou plaatsvinden. Ex-TMVP leden zouden bij voldoende kwalificatie in aanmerking kunnen komen voor een baan bij de veiligheidstroepen van de regering of de *Civil Defence Force* (zie hierboven).¹⁴³ Dit voornemen is evenwel uitgesteld, omdat de leden van de Karuna factie weigeren afstand te doen van hun wapens ter bescherming van hun eigen veiligheid.¹⁴⁴ Eind juni 2009 kondigde Karuna aan dat het Sri Lankaanse leger een Tamil regiment zal instellen. Honderden ex-TMVP leden zouden volgens hem al zijn toegetreden tot het leger. Pillayan heeft te kennen gegeven dat de leden van zijn factie geen interesse hebben in een baan in het leger.¹⁴⁵

De Pillayan factie leverde zijn wapens volgens berichten op 7 maart 2009 in bij het leger. Zij hebben de assistentie van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) ingeroepen bij het re-integratieproces van de leden in de maatschappij, die hen zal begeleiden bij het vinden van passend werk. Plaatsing van ex-gewapende leden van de TMVP in het buitenland voor het opbouwen van een nieuw bestaan, dan wel het verrichten van tijdelijk werk, behoort tot de mogelijkheden. Het IOM in Sri Lanka is hiertoe het pilotproject *Information, Counselling and Referall Services* (ICRS) gestart in het district Batticaloa in het Oosten, waarbij ongeveer 1000 voormalige leden van de TMVP zullen worden bijgestaan in hun re-integratieproces (zie paragraaf 4.4).¹⁴⁶ Inmiddels heeft het IOM een database opgezet met informatie over begunstigden en hun profiel. Begin mei 2009 is het sociaal economisch profiel gepresenteerd van 355 geregistreerde voormalige strijders.

---

¹⁴³ BBC, *Breakaway Tamil Tigers 'disarm'*, 4 november 2008.

¹⁴⁴ IRIN, *Sri Lanka: Break-away group disarms, seeks IOM assistance*, 9 maart 2009.

¹⁴⁵ Global Insight, *Sri Lanka: Sri Lanka to establish Tamil unit in army*, 30 juni 2009; BBC Sinhala, *'Tamil regiment' in Sri Lanka army*, 29 juni 2009.

¹⁴⁶ IRIN, *Sri Lanka: Break-away group disarms, seeks IOM assistance*, 9 maart 2009; IOM Press Briefing Notes, *Sri Lanka: IOM Pilot Project Aims to Reintegrate former LTTE Combatants*, 12 mei 2009.

De regering heeft eind juli 2009, met onder meer de steun van IOM, parallel een voorstel voor ontwapening, demobilisatie en re-integratie op nationale schaal gepresenteerd onder de naam *National Framework Proposal for Reintegration of ex-Combatants into Civilian Life in Sri Lanka*.

In hoeverre de leden van de TMVP (Karuna factie en Pillayan factie) zich inmiddels daadwerkelijk hebben ontwapend, is niet bekend.

Behalve in het Oosten was de TMVP gedurende de verslagperiode ook actief in Colombo, Vavuniya en Mannar.¹⁴⁷ De TMVP heeft een nauw samenwerkingsverband met de veiligheidstroepen van de regering. De veiligheidstroepen maakten gedurende de verslagperiode geregeld gebruik van de kennis van de TMVP over de LTTE en van hun inlichtingendiensten en troepen om de LTTE te bevechten.¹⁴⁸ Daarnaast opereerde de TMVP ook zelfstandig en maakte zich schuldig aan mensenrechtenschendingen, rekrutering van kindsoldaten, verdwijningen, moord, ontvoeringen voor losgeld en bedreigingen. De regering hinderde de TMVP niet in zijn activiteiten.¹⁴⁹ Er waren in het begin van de verslagperiode berichten dat het aantal gedwongen rekruteringen van kindsoldaten en volwassenen, alsmede de herrekrutering van minderjarigen door de TMVP in het Oosten was toegenomen (*zie paragraaf 3.4.3*).

Eelam People's Democratic Party (EPDP)

De EPDP is opgericht in 1987 door Douglas Devananda.¹⁵⁰ De EPDP begon aanvankelijk als een paramilitaire groepering in de strijd voor een onafhankelijke Tamil staat. De EPDP is een politieke partij¹⁵¹ en was gedurende de verslagperiode ook nog actief als een paramilitaire groepering die nauw samenwerkte met de regering in de strijd tegen de LTTE.¹⁵² De EPDP was met name actief in Jaffna en de overige gebieden in het noorden die onder regeringscontrole staan en steunde

---

¹⁴⁷ U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009.

¹⁴⁸ U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009; International Crisis Group, *Sri Lanka's Eastern Province: Land, Development, Conflict, Asia Report No 159*, 15 oktober 2008.

¹⁴⁹ U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009; UNHCR, *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009.

¹⁵⁰ Zie voor volledige geschiedenis van de EPDP en een persoonsprofiel van Douglas Devananda www.epdpnews.com.

¹⁵¹ Tijdens de parlementaire verkiezingen in 2004 won de EPDP 1 zetel in het parlement. Douglas Devananda is thans de minister van Sociale Zaken en Welzijn in het kabinet van president Rajapakse.

¹⁵² U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009.

de regering bij haar militaire operaties tegen de LTTE.¹⁵³ Tevens voerde de EPDP aanvallen tegen de LTTE of aanhangers van de LTTE uit en werd zij verantwoordelijk geacht voor meerdere mensenrechtenschendingen, zoals mishandeling, moord en verdwijningen. De EPDP geniet bescherming van de regeringstroepen.¹⁵⁴ De militaire overwinning op de LTTE medio mei 2009 heeft voor zover bekend vooralsnog niet tot enige verandering geleid.

People's Liberation Organisation of Tamil Eelam (PLOTE)

De PLOTE werd opgericht in 1980 door een voormalig lid van de LTTE. In 2002 tekende PLOTE een wapenstilstand met de regering en leverde haar wapens in. De PLOTE bestaat uit een politieke (*Democratic People's Liberation Front (DPLF)*) en een militaire vleugel. De DPLF werkt formeel samen met de regering. De PLOTE werkt nauw samen met de veiligheidstroepen van de regering in de strijd tegen de LTTE, en was gedurende de verslagperiode voornamelijk actief in Vavuniya, maar ook in Mannar.¹⁵⁵ De militaire overwinning op de LTTE medio mei 2009 heeft voor zover bekend vooralsnog niet tot enige verandering geleid.

Tamil Eelam Liberation Organisation (TELO)

De TELO is opgericht in 1979. Van 1980 tot 1982 sloot ook de leider van de LTTE Prabhakaran zich kort aan bij de TELO, om vervolgens weer terug te keren naar de LTTE. In 1990 liet de TELO zich registreren als politieke partij en deed in 1994/1995 voor de eerste keer aan verkiezingen mee. In 2001 sloot de TELO zich aan bij de *Tamil National Alliance (TNA)* (pro LTTE).¹⁵⁶ De TELO was gedurende de verslagperiode in toenemende mate militair actief in de districten Mannar en Vavuniya.¹⁵⁷

Eelam National Liberation Front of Three stars (ENDLF)

De ENDLF is opgericht in 1987 door voormalige leden van de PLOTE, TELO en *Eelam People's Revolutionary Liberation Front (EPRLF)* als een pro-Indiase,

---

¹⁵³ U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009.

¹⁵⁴ U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009; UNHCR, *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009; HRW, *Recurring Nightmare-State responsibility for "Disappearances" and abductions in Sri Lanka*, Volume 20, N° 2(c), maart 2008; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Tamilische Akteure in Sri Lanka*, december 2007.

¹⁵⁵ U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009; CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Tamilische Akteure in Sri Lanka*, december 2007.

¹⁵⁶ Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Tamilische Akteure in Sri Lanka*, december 2007.

¹⁵⁷ CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009.

militante, separatistische Tamil beweging die zich afzette tegen de LTTE en andere separatistische Tamil bewegingen, doch ook de regering.¹⁵⁸ De ENDLF opereert voornamelijk vanuit India (Tamil Nadu). In 2002 ondertekende de ENDLF een wapenstilstand met de regering en leverde zij haar wapens in. In 2004 ging de ENDLF een verbintenis aan met de TMVP en treedt sindsdien op als bondgenoot van de TMVP.¹⁵⁹

Eelam People's Revolutionary Liberation Front (EPRLF)

De EPRLF is in 1981 opgericht als een separatistische Tamilbeweging en was aanvankelijk (tot 1986) verbonden met de LTTE. Na het vertrek van de IPKF uit Sri Lanka concentreerde de EPRLF zich meer op politieke activiteiten. Delen van de militaire tak van de EPRLF sloten zich aan bij het Sri Lankaanse leger ter ondersteuning van de strijd tegen de LTTE. In 2000 splitste de politieke vleugel zich in twee partijen, maar beide partijen eisten de naam EPRLF op. Na de splitsing sloot de ene factie zich aan bij de TNA (pro LTTE) en de andere factie bij de EPDP (anti LTTE).¹⁶⁰

Revolutionary Eelam Organisation (EROS)

EROS werd opgericht in 1975. Van 1980 tot 1989 ondersteunde EROS de LTTE als politieke raadgever. De LTTE eiste echter van EROS dat zij zich aansloot bij de LTTE, hetgeen tot versplintering van EROS leidde. Een deel zocht aansluiting bij de LTTE, anderen verlieten EROS en een kleine eenheid bouwde de huidige EROS op onder leiding van Shankar Rajee. Na zijn dood in 2005 volgde zijn zoon, Nesan Shankar Rajee, hem op en besloot een, pro-EPDP en anti-LTTE, politieke koers te varen. EROS ondersteunt als politieke partij de regering.¹⁶¹

LTTE

Op 18 mei 2009 verklaarde de president dat de LTTE militair is verslagen (*zie ook paragraaf 2.3*). Gedurende de verslagperiode was tot die tijd evenwel een mate van LTTE structuur intact, waarbij de LTTE in staat was om vanuit het resterende gebied dat zij onder controle had, leiding te geven aan de organisatie. Medio juni 2009 liet een van de overgebleven leiders van de LTTE, Selvarasa Pathmanathan alias KP, hoofd internationale relaties van de LTTE, via een verklaring weten dat de LTTE zich zal reorganiseren als een separatistische beweging in ballingschap, die haar strijd om een onafhankelijke staat voor Tamils buiten Sri Lanka zal voortzetten. Pathmanathan liet verder weten dat een tijdelijke grensoverschrijdende regering van Tamil Eelam (*Provisional Transnational*

---

¹⁵⁸ Sinds de oprichting werd de ENDLF ondersteund door de *Indian Peace Keeping Force* en de *Research and Analysis Wing* (buitenlandse inlichtingendienst) van India. Toen de IPKF zich in 1990 terugtrok uit Sri Lanka, vertrok een groot deel van de leden mee naar India.

¹⁵⁹ Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Tamilische Akteure in Sri Lanka*, december 2007.

¹⁶⁰ Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Tamilische Akteure in Sri Lanka*, december 2007.

¹⁶¹ Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Tamilische Akteure in Sri Lanka*, december 2007.

Government of Tamil Eelam) zal worden gevormd. Een commissie onder leiding van een Tamil advocaat in de VS, Rudrakumar Vishwanathan, heeft de opdracht gekregen om dit proces verder te stroomlijnen.¹⁶² De TNA gaf aan niet te zijn geconsulteerd in de besluitvorming inzake de hergroepering van de LTTE.¹⁶³ De VS hebben aangegeven de tijdelijke grensoverschrijdende regering van Tamil Eelam niet te zullen erkennen en blijft de LTTE als terroristische organisatie aanmerken.¹⁶⁴

Een maand later op 21 juli 2009 liet de LTTE via een officiële verklaring¹⁶⁵ op de website www.tamilnet.com weten dat de LTTE zich zal gaan hergroeperen als een politieke partij onder leiding van Pathmanathan. Ook zal de LTTE een nieuw hoofdkwartier oprichten en een nieuwe structuur krijgen, waarvan de details nog bekend zullen worden gemaakt.¹⁶⁶ Begin augustus 2009 werd Pathmanathan gearresteerd in zuid-oost Azië en overgebracht naar Sri Lanka.¹⁶⁷

Tot het einde van 2008 leidde de LTTE nog een de facto staat in de gebieden die onder haar controle stonden. Naarmate het regeringsleger steeds meer territorium heroverde op de LTTE, en het LTTE verder in het gedrang kwam, is er van een eigen staat niet veel overgebleven (*zie paragraaf 2.3*). Sinds eind januari 2009 is de parallelle overheidstructuur, zoals scholen en ziekenhuizen, in LTTE gebied grotendeels opgeheven. Er was tevens sprake van desintegratie van de administratieve LTTE structuur, hetgeen communicatie met de LTTE leiding en de nog overgebleven LTTE autoriteiten bemoeilijkte. Met name humanitaire hulpverleners ervoeren hierdoor veel problemen in de uitvoering van hun werkzaamheden. Over het functioneren van de eigen politiemacht, de *Tamil Eelam Police*, en de rechtbanken van de LTTE gedurende de verslagperiode is niets bekend. Evenmin is bekend of er actieve opsporing plaatsvond van afvalligen door de LTTE. De LTTE had tot medio mei 2009 eigen detentieplaatsen in beheer.

De gewapende acties van de LTTE waren niet alleen tegen de veiligheidstroepen van de regering gericht, doch ook tegen burgers en andersdenkende Tamils.

---

¹⁶² BBC, 'New government' for Tamil Tigers, 16 juni 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Defeated Tamil Tigers to form 'Provisional Transnational Government' in Sri Lanka*, 16 juni 2009; The Times, *Sri Lanka Tamil Tigers say struggle for separate state will continue from exile*, 17 juni 2009.

¹⁶³ Daily Mirror, *TNA not consulted on regrouping of LTTE overseas*, 23 juni 2009.

¹⁶⁴ Daily Mirror, *Tigers remain terrorists*, 24 juni 2009.

¹⁶⁵ De verklaring luidt "LTTE officially announces restructure process: Selvarasa Pathmanathan heads the Organisation", Headquarters, Liberation Tigers of Tamil Eelam, 21 juli 2009.

¹⁶⁶ New political formation of LTTE claimed, 21 juli 2009, via www.tamilnet.com, geraadpleegd op 22 juli 2009; Tamil Tijgers geven weer levensteken, 22 juli 2009, via www.nu.nl, geraadpleegd op 23 juli 2009.

¹⁶⁷ Global Insight, *Sri Lanka: Arrested new LTTE leader transferred to Sri Lanka*, 7 augustus 2009; BBC, *New Tamil Tiger leader 'arrested'*, 7 augustus 2009; KP arrested, via www.army.lk, 7 augustus 2009, geraadpleegd op 18 augustus 2009.

Hiertoe behoren actieve en voormalige leden van paramilitaire groeperingen die anti-LTTE zijn (TMVP, EPDP, EPRLF en PLOTE) en Tamilinformanten die voor de regering werken. Deze personen werden bedreigd, gevangengenomen of vermoord door de LTTE.¹⁶⁸ Om hun politieke invloed te versterken, ondersteunde de LTTE de TNA. De TNA is pro-LTTE en heeft de LTTE als enige vertegenwoordiger van de Tamilgemeenschap erkend. De TNA heeft 22 zetels in het parlement.¹⁶⁹ Het is onduidelijk of de LTTE nog enige invloed kan laten gelden na de militaire nederlaag medio mei 2009.

Gedwongen rekruteringen/ arbeid

De LTTE maakte zich tot medio mei 2009 nog steeds schuldig aan het gedwongen rekruteren van kindsoldaten en volwassenen. Naarmate de LTTE verder in het gedrang kwam en de militaire activiteiten zich verhevigden, schroefde de LTTE gedwongen rekruteringen onder de burgerbevolking in LTTE gebied steeds verder op. De wijze van rekrutering werd bruter en agressiever. Ook schoolgaande kinderen vanaf de leeftijd van twaalf jaar ontkwamen er niet meer aan (*zie paragraaf 3.4.4*).¹⁷⁰ Er waren indicaties dat de LTTE het quotum per gezin had uitgebreid tot twee of meer, afhankelijk van de gezinssamenstelling.¹⁷¹ Personen die rekrutering probeerden te ontvluchten, werden gestraft. Naarmate de LTTE meer territorium verloor aan het regeringsleger, werden in toenemende mate ook burgers zonder militaire training ingezet.¹⁷² De burgerbevolking in LTTE gebied werd ook gedwongen om werkzaamheden te verrichten voor de LTTE. De werkzaamheden betroffen met name militaire projecten als het bouwen van vestingen en bunkers.¹⁷³ De burgerbevolking uit voormalig LTTE gebied wordt thans vastgehouden in beveiligde opvangkampen van de regering (*zie paragraaf 4.1*).

Tamil-diaspora

---

¹⁶⁸ Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Tamilische Akteure in Sri Lanka*, december 2007.

¹⁶⁹ Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Tamilische Akteure in Sri Lanka*, december 2007.

¹⁷⁰ U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009; Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan army and LTTE abuses against civilians in the Vanni*, februari 2009.

¹⁷¹ Human Rights Watch, *Trapped and Mistreated: LTTE Abuses Against Civilians in the Vanni*, december 2008; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle Situation*, 11 december 2008; U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009.

¹⁷² Human Rights Watch, *Trapped and Mistreated: LTTE Abuses Against Civilians in the Vanni*, december 2008; Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan army and LTTE abuses against civilians in the Vanni*, februari 2009.

¹⁷³ Human Rights Watch, *Trapped and Mistreated: LTTE Abuses Against Civilians in the Vanni*, december 2008; Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan army and LTTE abuses against civilians in the Vanni*, februari 2009.

De Tamil diaspora bevindt zich voornamelijk in Canada, de Europese Unie (met name in Duitsland, Zwitserland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk), de Verenigde Staten en Australië en bood de LTTE zowel vrijwillig als onder bedreiging financiële ondersteuning. Sinds steeds meer landen zich inspannen om de internationale, illegale activiteiten van de LTTE aan banden te leggen, kwam de internationale fondsenwerving van de LTTE verder onder druk te staan.¹⁷⁴ In hoeverre hiervan nog sprake is sinds de LTTE militair is verslagen medio mei 2009, is niet bekend. Wel deed de Sri Lankaanse regering in augustus 2009 een internationale oproep om LTTE leden – en fondsen, die miljoenen dollars zouden omvatten, over te dragen aan Sri Lanka.¹⁷⁵

High Security Zones

Een *High Security Zone* (HSZ) wordt in beginsel ingesteld door de regering ter bescherming van een strategisch en/of economisch belangrijk doel. De grenzen van een HSZ rondom militaire terreinen strekken zich soms uit tot een straal van vier kilometer vanaf de omringende hekken van het terrein.¹⁷⁶ Het is niet toegestaan om foto's te nemen van een HSZ. Hoogbouw in of nabij een HSZ is verboden. Er is beperkt of geen toegang mogelijk tot een HSZ.

Gedurende de verslagperiode waren als HSZ in Colombo onder meer aangemerkt het presidentieel paleis, het presidentieel kantoor, het parlamentscomplex, het ministerie van Defensie en militaire terreinen en het havengebied. In Colombo zijn gebieden rond de woonhuizen van enkele vooraanstaande personen, bijvoorbeeld ministers en rechters, ook aangewezen als HSZ. Er is beperkt toegang mogelijk tot de HSZ's in Colombo. Men zou deze gebieden kunnen betreden na een intensieve veiligheidscontrole bij checkpoints. Een uitzondering vormt het presidentieel paleis, dat totaal afgesloten zou zijn voor het publiek.

Op het schiereiland Jaffna bevinden zich meerdere HSZ's, waarvan het grootste deel afgesloten is voor burgers en niet mag worden bewoond. De voormalige inwoners van het gebied wonen in opvangkampen in Jaffna zelf of het Noorden.¹⁷⁷ Inmiddels zijn volgens een bron zes tot acht HSZ's (van de achttien) opgeheven en zijn 3000-4000 ontheemden teruggekeerd naar hun woonplaatsen.

---

¹⁷⁴ Global Insight, *Canadian Government adds Sri Lankan Group to List of Banned Terrorist Organisation*, 17 juni 2008; Daily News, *LTTE's global network suffers setback*, 2 mei 2008; BBC, *UK Tamil guilty of aiding Tigers*, 17 april 2009.

¹⁷⁵ BBC, *Sri Lanka calls for rebel assets*, 21 augustus 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Sri Lankan Defence Secretary calls on countries to hand over LTTE rebels and their assets*, 21 augustus 2009.

¹⁷⁶ U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009.

¹⁷⁷ CPA, *A Brief Profile of the Trincomalee High Security Zone and other land Issues in Trincomalee District*, mei 2008.

Op 30 mei 2007 werden Sampur en Oost Muttur in het Trincomalee district in het Oosten door de president aangewezen tot HSZ. Iedereen, inclusief de mensen die woonachtig waren in deze gebieden, werd de toegang tot deze gebieden ontzegd. In Sampur¹⁷⁸ is het aantal HSZ's gereduceerd van elf naar vier. Deze vier gebieden betreffen Sampur East, Sampur West, Koonitivu, Kadarkaraichenai.

3 Mensenrechten

3.1 Juridische context

3.1.1 Verdragen en protocollen

Sri Lanka is partij bij de volgende verdragen en protocollen:

- Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (ICCPR, in werking getreden op 11 juni 1980), evenals het bijbehorende eerste Facultatief Protocol waarin het individuele klachtrecht bij het Mensenrechtencomité is vastgelegd (in werking getreden in 1998);
- Verdrag tegen Foltering en andere Wrede, Onmenselijke of Onterende Behandeling of Bestrafing (CAT, in werking getreden op 2 februari 1994);
- Verdrag inzake de Rechten van het Kind (CRC, in werking getreden in 1991), het Facultatief Protocol betreffende de betrokkenheid van kinderen in gewapend conflict (in werking getreden in 2000) en het Facultatief Protocol betreffende de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie (in werking getreden in 2006);
- Verdrag en eerste Facultatief Protocol inzake de Uitbanning van alle Vormen van Discriminatie van Vrouwen (CEDAW, in werking getreden in 1981, protocol in 2003);
- Internationaal Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Rassendiscriminatie (CERD, in werking getreden in 1982);
- Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (CESCR, in werking getreden in 1980);
- Verdrag ter Bestrijding van Terrorismedinanciering (CSFT, in werking getreden in 2002);
- Internationaal Verdrag inzake de Bescherming van de Rechten van Arbeidsmigranten en hun Gezinsleden (CMW, in werking getreden in 2003).¹⁷⁹
- Op 6 februari 2007 heeft Sri Lanka de *Paris Principles (principles and guidelines on children associated with armed forces or armed groups)* ondertekend.¹⁸⁰

---

¹⁷⁸ Sampur kan worden aangemerkt als een kleine administratieve eenheid in Muttur, maar is groter dan een dorp. Sampur is strategisch gelegen en betreft Tamil gebied dat voorheen onder controle was van de LTTE. Na de herovering op de LTTE in mei 2007 werd Sampur tot HSZ verklaard.

¹⁷⁹ Informatie op de mensenrechten website van de VN, www.unhchr.ch.

Sri Lanka is geen partij bij onder meer de volgende verdragen en protocollen:

- Het Vluchtelingenverdrag van 1951 en het bijbehorende protocol van 1967;
- Het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof. Wel tekende Sri Lanka in november 2002 een bilateraal akkoord met de Verenigde Staten dat de uitlevering van Amerikaanse en Sri Lankaanse burgers door de wederzijdse landen aan het Internationale Strafhof moet voorkomen;
- Het tweede facultatief Protocol behorend bij het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (ICCPR);
- Het Facultatief Protocol behorend bij het Verdrag tegen Foltering en andere Wrede, Onmenselijke of Onterende Behandeling of Bestrafing (CAT);
- Het Verdrag inzake Bescherming van Alle Personen tegen Gedwongen Verdwijningen;
- Het Facultatief Protocol behorend bij het Verdrag voor de Rechten van Personen met een Handicap.

De implementatie van de humanitaire- en mensenrechtenverplichtingen van Sri Lanka op nationaal niveau is volgens verantwoordelijke verdragcomités van de VN over het algemeen onvoldoende. Daarnaast voldoet Sri Lanka sinds lange tijd niet aan internationale rapportageverplichtingen uit hoofde van internationale mensenrechtenverdragen waarbij het land partij is.

3.1.2 Nationale wetgeving

Algemeen

De militaire beslechting van het conflict, waarbij de LTTE medio mei 2009 is verslagen, heeft nog niet tot normalisering geleid in de mensenrechtensituatie in Sri Lanka. Mensenrechtenschendingen blijven zich onverminderd voordoen. Zoals eerder gemeld is de noodregelgeving nog steeds van toepassing en zijn de, in de loop van de verslagperiode, verder geïntensiveerde veiligheidsmaatregelen nog steeds van kracht. Het regeringsleger zet de zoektocht naar overgebleven LTTE strijders/cellen onverminderd voort, waarbij ook gebruik wordt gemaakt van paramilitaire groeperingen. De regering houdt rekening met eventuele aanslagen van de LTTE. De ontheemde burgerbevolking uit voormalig LTTE gebied wordt vastgehouden in beveiligde opvangkampen. Zij worden ernstig beperkt in hun bewegingsvrijheid. De ontheemden uit LTTE gebied mogen van de regering pas terug naar hun oorspronkelijke woonplaatsen, nadat het screeningsproces op LTTE betrokkenheid is afgerond (*zie ook paragraaf 2.3 en 4.1*).

Emergency Regulations

---

¹⁸⁰

De Paris Principles behelzen afspraken tegen de inzet van kindsoldaten. Het akkoord voorziet in onder meer voorkoming van rekrutering en het vervolgen van personen die kinderen ronselen.

Gedurende de verslagperiode waren zowel de *Emergency Regulations*, als een deel van de oude *Prevention of Terrorism Act* (PTA) nog steeds van kracht. De *Emergency Regulations* worden iedere maand verlengd met instemming van een parlementaire meerderheid.¹⁸¹ Met de uitbreiding van de noodregelgeving via invoering van de *Prevention and Prohibition of Terrorism and Specified Terrorist Activities Act* in december 2006, werd het aantal strafbare activiteiten dat valt onder de definitie terrorisme nog groter en de definitie van terrorisme rekbaarder. Zo kunnen mensenrechtenorganisaties- of activisten, media die aan onafhankelijke en kritische verslaglegging doen, humanitaire hulporganisaties die hulp bieden aan slachtoffers ongeacht hun etnische afkomst, bij de uitvoering van hun werkzaamheden worden geassocieerd met terroristische activiteiten.¹⁸²

De noodregelgeving biedt politie, leger, alsmede ‘andere overheidsdienaren en specifiek door de president aangewezen personen’, ruime opsporings- en aanhoudingsbevoegdheden. De omschrijvingen in de noodregelgeving van zowel bevoegdheden als misdrijven zijn voor meerdere uitleg vatbaar en kunnen bij arrestaties tot willekeur, rechtsongelijkheid en rechtsonzekerheid leiden, waar vooral Tamils slachtoffer van zijn (*zie verder paragraaf 3.3.6*).¹⁸³

De *Prevention of Organised Crime Bill* is aan het parlement gepresenteerd. Een datum voor het parlementair debat is nog niet vastgesteld.¹⁸⁴

Begin januari 2009 heeft de regering de LTTE op haar lijst van verboden terroristische organisaties geplaatst (*zie paragraaf 2.2*). Op grond van het verbod

---

¹⁸¹ De president is bevoegd om de noodtoestand uit te roepen op basis van de Public Security Ordinance, no. 25 (1947). Deze bevoegdheid is opgenomen in artikel 155 van de Grondwet. Het parlement heeft 14 dagen de tijd om de maatregel te accorderen, waarna de noodtoestand om de 30 dagen moet worden verlengd; Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment*, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008; Human Rights Watch, *World report 2009, Country Summary- Sri Lanka*, januari 2009; TamilNet, *Emergency extended in Sri Lanka for another month*, 5 maart 2009; ColomboPage, *Emergency Passed in Sri Lanka parliament*, 4 maart 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Emergency terror extended in Sri Lanka*, 10 juni 2009; BBC, *Sri Lanka extends emergency laws*, 9 juni 2009; Tamilnet, *State of Emergency extended in Sri Lanka*, 8 juli 2009.

¹⁸² HRW, *Sri Lanka, Return to War, Human Rights Under Siege, volume 19. N° 11 (c)*, augustus 2007; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka unter Notstandsrecht*, december 2007; International Commission of Jurists, *Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards*, maart 2009; International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

¹⁸³ HRW, *Sri Lanka, Return to War, Human Rights Under Siege, Volume 19. N° 11 (c)*, augustus 2007; International Commission of Jurists, *Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards*, maart 2009; International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

¹⁸⁴ Zie www.legaldraftsman.gov.lk onder acts, bills and statutes, geraadpleegd op 30 juni 2009.

kan een LTTE lid of persoon die de LTTE ondersteunt, worden veroordeeld tot 20 jaar celstraf.

3.2 Toezicht

Human Rights Commission (HRC)

De HRC is bevoegd te monitoren, te onderzoeken en te adviseren inzake mensenrechten. De HRC behandelt mensenrechtenschendingen van verschillende aard, waaronder verdwijningen, buitengerechtelijke executies, marteling, arrestaties en detenties, maar ook milieuzaken, schooltoelatingen, arbeidsrechtelijke zaken (aanstellingen, promoties, ontslag) en andere civielrechtelijke zaken. Het hoofdkantoor van de HRC is gevestigd in Colombo. Daarnaast heeft de HRC tien regionale kantoren; deze bevinden zich in Kandy, Matara, Anuradapura, Vavuniya, Badulla, Jaffna, Batticaloa, Trincomalee, Kalmunai en Ampara. Een subkantoor bevindt zich in Nuwara Eliya. De HRC heeft alleen jurisdictie in de door de regering gecontroleerde gebieden. Het mandaat van de HRC strekt zich uit tot onderzoek naar klachten tegen de regering.

Een klacht kan worden ingediend door de benadeelde burger/groep of diens gemachtigde. De HRC kan ook op eigen initiatief mensenrechtenschendingen onderzoeken. De klacht kan in persoon worden ingediend bij één van de kantoren of via de telefoon (24-uurs hotline). Sinds juni 2007 kan een klacht nog slechts binnen drie maanden na het voorval worden ingediend. Een wettelijke grondslag voor dit voorschrift ontbreekt. Onder bepaalde omstandigheden neemt de HRC ook klachten buiten de voorgeschreven klachttermijn in behandeling. Na het klachtonderzoek, schrijft de HRC een rapport en doet aanbevelingen aan partijen. Het advies van de HRC is bindend. Bij geen opvolging van het advies, kan de benadeelde partij zich hierover beklagen bij de HRC. Indien na bemiddeling van de HRC nog steeds geen uitvoering wordt gegeven aan het advies, schrijft de HRC zowel de president als het betrokken ministerie aan. Het eindrapport, inclusief aanbevelingen, wordt ter beschikking gesteld aan de regering. Deze rapporten zijn niet openbaar. De regering bepaalt wat er met de rapporten gebeurt.

De HRC is bevoegd (onaangekondigde) inspectiebezoeken af te leggen aan locaties waar personen worden gedetineerd of worden vastgehouden op grond van een rechterlijk bevel, zoals politiebureaus, detentiecentra of psychiatrische inrichtingen.

In geval een persoon op grond van de noodregelgeving (*Emergency Regulations*) wordt gearresteerd, dient de HRC binnen 48 uur van de arrestatie op de hoogte te worden gebracht. Bij invrijheidsstelling of overplaatsing dient de HRC eveneens te

worden verwittigd. Hier wordt in de praktijk echter geen uitvoering aan gegeven door de veiligheidstroepen (zie paragraaf 3.1.2).

Volgens een bron ontvangt de HRC ongeveer 7000 klachten per jaar. Niet bekend is hoeveel klachten gedurende de verslagperiode daadwerkelijk in behandeling zijn genomen door de HRC.

Volgens de wet is de HRC onpartijdig en onafhankelijk. De commissieleden zijn echter benoemd door de president zonder tussenkomst van de *Constitutional Council* (CC), waardoor de onafhankelijkheid van de commissie in twijfel wordt getrokken.¹⁸⁵

Mensenrechtenorganisaties en de internationale gemeenschap hebben veel kritiek op het functioneren van de HRC. De HRC heeft onvoldoende (financiële) middelen en staf tot haar beschikking en krijgt onvoldoende medewerking van de regering.¹⁸⁶ Als gevolg van deze kritiek wordt nauwelijks meer informatie verschaft door de HRC te Colombo en de regionale kantoren over statistieken van de gemelde mensenrechtenschendingen. Regionale kantoren hebben praktisch gezien alleen een rol bij registratie en zijn onvoldoende effectief om individuele klachten af te handelen. Sommige regionale kantoren blijven desalniettemin statistieken verschaffen.¹⁸⁷

Na haar bezoek aan Sri Lanka in oktober 2007 heeft de VN Hoge Commissaris voor Mensenrechten in een verklaring laten weten dat het systematische falen van de HRC om openbaar onderzoek te verrichten en tijdig openbare rapporten te vervaardigen, heeft geresulteerd in verdere ondermijning van het vertrouwen in haar doeltreffendheid en onafhankelijkheid.¹⁸⁸

In december 2007 heeft de *International Coordinating Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights*¹⁸⁹ de status van de HRC gedgegradeerd tot *observer*.¹⁹⁰

---

¹⁸⁵ In april 2006 liepen de benoemingen van de leden van de HRC af, waarop de president unilateraal tot benoeming van de nieuwe leden is overgegaan; zie ook paragraaf 2.1.3.

¹⁸⁶ HRW, *Sri Lanka, Return to War, Human Rights Under Siege, Volume 19, N° 11 (c)*, augustus 2007; U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009; HRW, *Recurring Nightmare- State responsibility for "Disappearances" and abductions in Sri Lanka*, Volume 20, N° 2(c), maart 2008.

¹⁸⁷ HRW, *Recurring Nightmare- State responsibility for "Disappearances" and abductions in Sri Lanka*, Volume 20, N° 2(c), maart 2008.

¹⁸⁸ Sri Lanka: Press Statement by High Commissioner for Human Rights on Conclusion of her visit to Sri Lanka, 13 oktober 2007; HRW, *Recurring Nightmare- State responsibility for "Disappearances" and abductions in Sri Lanka*, Volume 20, N° 2(c), maart 2008.

¹⁸⁹ Deze internationale instelling ziet erop toe dat de nationale mensenrechtencommissies in overeenstemming handelen met de *Paris Principles relating to the status and functioning of*

Hoge Raad (Supreme Court) en Hof van Beroep (Court of Appeal)

Slachtoffers van mensenrechtenschendingen en hun familie of nabestaanden kunnen een algemene klacht indienen, de zogenaamde *Fundamental Rights Application* (FRA), bij de Hoge Raad van Sri Lanka.¹⁹¹ Ook bestaat de mogelijkheid om een Habeas Corpus-klacht in te dienen bij het Sri Lankaanse Hof van Beroep. Het is niet bekend hoeveel klachten de Hoge Raad en het Hof van Beroep tijdens de verslagperiode hebben ontvangen. Aangezien de opperrechter en rechters van de Hoge Raad en het Hof van Beroep zijn benoemd door de president zonder tussenkomst van de *Constitutional Council*, wordt de onafhankelijkheid van deze instanties in twijfel getrokken.¹⁹²

*Inter Ministerial Committee on Human Rights*¹⁹³

Sri Lanka kent een *Permanent Inter Ministerial Standing Committee on Human Rights* en een *Inter Ministerial Committee on Human Rights*. Deze comités vallen onder de minister van Rampenbestrijding en Mensenrechten, Mahinda Samarasinghe. Deze minister is onder meer bevoegd om opsporingsdiensten opdracht te geven een onderzoek in te stellen naar mensenrechtenschendingen en hieromtrent te rapporteren. De comités zijn terughoudend bij het aan de kaak stellen van schendingen, terwijl de minister zelf de schendingen geregeld bagatelliseert in interviews en media.¹⁹⁴ De minister heeft naast vorengenoemde

---

national institutions for protection and promotion of human rights, die de internationale criteria omvatten voor nationale mensenrechtencommissies. De volledige tekst van de Paris Principles is te vinden op www.unhchr.ch

¹⁹⁰ Human Rights Watch, *Sri Lanka: Human Rights Commission Downgraded: UN Human Rights Monitoring Urgently Needed to Stem Violations*, 18 december 2007; International Coordinating Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights, *Report and Recommendations of the Sub-Committee on Accreditation, Geneva 22 to 26 October 2007*.

¹⁹¹ International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

¹⁹² Artikel 126 en 141 van de Grondwet; International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

¹⁹³ Uitgebreide informatie over de *Inter Ministerial Committee on Human Rights* is te vinden op de officiële website van het ministerie van Rampenbestrijding en Mensenrechten via www.dmhr.gov.lk, geraadpleegd op 20 april 2009.

¹⁹⁴ HRW, *Recurring Nightmare- State responsibility for "Disappearances" and abductions in Sri Lanka*, vol. 20, N° 2(c), maart 2008; Asia Human Rights Commission, *Sri Lanka: Ministry of Human Rights ignores UN International Day in Support of Victims of Torture*, 27 juni 2008; Unfounded, lacks credibility, says Minister, 14 maart 2009, via www.defence.lk, geraadpleegd op 20 april 2009; Ministry of Disaster Management and Human Rights, *AI Statement on Sri Lankan IDPs Subjective and Misleading*, 21 november 2008, via www.defence.lk, geraadpleegd op 20 april 2009; Ministry of Disaster Management and Human Rights, *Media Release: UN experts on Criticism, Impunity and Suicide Bombings*, 10 februari 2009.

commissies ook een adviescollege (*Advisory Board*) ingesteld dat hem adviseert omtrent preventiemaatregelen tegen mensenrechtenschendingen.¹⁹⁵

National Police Commission (NPC)

Deze commissie, die in december 2002 werd ingesteld, bestaat uit burgers en is bevoegd alle politiebeambten te bevorderen, over te plaatsen, te straffen en te ontslaan, met uitzondering van de *Inspector General of Police* (IGP, hoofd van de politie). Ook is de commissie wettelijk bevoegd procedures in te stellen om klachten van burgers over de politie te onderzoeken. Het klachtonderzoek zelf wordt verricht door senior politiebeambten onder toezicht van de commissie. In de praktijk wordt de verantwoordelijkheid voor het bestraffen van politieagenten van lagere rang gedelegeerd aan de IGP. Deze bepaalt of klachten worden doorgeleid naar de *Special Investigation Unit*, die zorg draagt voor verdere afhandeling.¹⁹⁶

De commissie is volgens de wet onafhankelijk, doch vanwege de unilaterale benoeming van de IGP en de commissieleden door de president, wordt de aanwezigheid van onafhankelijk toezicht op het politieke systeem in twijfel getrokken. (zie ook paragraaf 2.1.3). Voorts is het functioneren van de commissie niet effectief wegens gebrek aan financiële middelen, ontoereikende onderzoeksbevoegdheden, onvoldoende medewerking van de politie en onvoldoende bereidheid om beschuldigingen van politiebetrokkenheid bij mensenrechtenschendingen aan de kaak te stellen.¹⁹⁷

*National Commission of Inquiry*¹⁹⁸

De *National Commission of Inquiry (COI)* is in november 2006 door de president ingesteld na de moord op zeventien medewerkers van de NGO *Action contre la Faim* in augustus 2006. De commissie kreeg het mandaat toegewezen om zestien specifieke mensenrechtenschendingen te onderzoeken, waaronder de moord op de minister van Buitenlandse Zaken in augustus 2005 en voornoemde executie van

---

¹⁹⁵ In oktober 2007 hebben enkele prominente leden van dit adviescollege hun ontslag ingediend vanwege de aanhoudende onwil van de regering om mensenrechtenschendingen als verdwijningen, buitengerechtigde executies en ontvoeringen aan te pakken; BBC, *Sri Lankan rights activists quit*, 15 oktober 2007; Reuters, *Sri Lanka rights advisors quit panel in protest*, 15 oktober 2007.

¹⁹⁶ HRW, *Recurring Nightmare- State responsibility for "Disappearances" and abductions in Sri Lanka*, Volume 20, N° 2(c), maart 2008; Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008; U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009.

¹⁹⁷ HRW, *Recurring Nightmare- State responsibility for "Disappearances" and abductions in Sri Lanka*, Volume 20, N° 2(c), maart 2008; U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009.

¹⁹⁸ Zie voor uitgebreide informatie over de COI het algemeen ambtsbericht Sri Lanka, september 2008.

medewerkers van *Action Contre la Faim*. Naast identificatie van de daders, kreeg de commissie de opdracht te achterhalen waarom het initiële onderzoek van de politie niets heeft opgeleverd. De commissieleden zijn allen rechtstreeks benoemd door de president.¹⁹⁹

Medio juni 2009 werd bericht dat het mandaat van de COI, dat op 14 juni 2009 afliep, niet werd verlengd, waarop de COI is opgeheven.²⁰⁰ De COI heeft het onderzoek naar zeven van de zestien mensenrechtenschendingen afgerond. De onderzoeksrapporten zullen worden aangeboden aan de president. Onder de afgeronde onderzoeken bevinden zich onder meer de executie van de zeventien medewerkers van *Action Contre la Faim* (ACF), de moord op de vijf studenten in Trincomalee, de moord op tien moslims in Pottuvil op 17 september 2006 en de luchtaanval in Sencholai in augustus 2006, waarbij 51 kinderen zijn omgekomen.²⁰¹ De onderzoeksrapporten zijn niet openbaar gemaakt.²⁰² Wel werd op 17 juli 2009 bekend dat onderzoek van de COI heeft uitgewezen dat de veiligheidstroepen niet betrokken zijn geweest bij de executie van de zeventien medewerkers van ACF. Volgens de COI waren de veiligheidstroepen niet ter plaatse ten tijde van de executie. De COI beschuldigde ACF daarentegen van grove verwaarlozing van de eigen medewerkers en heeft de aanbeveling gedaan de nabestaanden van de slachtoffers financieel tegemoet te komen voor een periode van tien jaar.²⁰³

Het optreden van de COI was onderhevig aan veel kritiek. Dit had deels te maken met het beperkte mandaat van de COI. De COI had een adviserende rol en kon slechts aanbevelingen doen aan de regering. Er was geen verplichting de rapporten van de COI openbaar te maken. Daarnaast werkte de COI op basis van haar mandaat nauw samen met de openbare aanklager en de politie, hetgeen afbreuk deed aan de objectiviteit van de COI. Volgens de *International Independent Group of Eminent Persons* (IIGEP).²⁰⁴ had de openbare aanklager een invloedrijke rol op

---

¹⁹⁹ Voor meer informatie over de COI en haar mandaat zie www.pchrv.gov.lk.

²⁰⁰ BBC, *New call for S Lanka rights probe*, 18 juni 2009; Amnesty International Press Release, *Sri Lanka's Presidential Commission of Inquiry fails victims of serious human rights violations, charges Amnesty International*, 17 juni 2009; *Sri Lanka: International investigation needed*, 17 juni 2009, via Reliefweb, geraadpleegd op 24 juni 2009.

²⁰¹ The Sunday Times, *The Commission acted as a deterrent: Justice Udalgama*, 22 juni 2009.

²⁰² Amnesty International, *Sri Lanka: presidential commission of inquiry fails to citizens*, 17 juni 2009.

²⁰³ Global Insight, *Sri Lanka: Sri Lankan Rights Panel clears military in massacre of 17 aid workers*, 14 juli 2009.

²⁰⁴ De IIGEP was begin 2007 op verzoek van de regering aangesteld in reactie op de kritiek van de internationale gemeenschap dat de regering te weinig zou ondernemen om mensenrechtenschendingen te onderzoeken, te bestraffen en te voorkomen. De IIGEP had het mandaat toe te zien op de werkzaamheden van de COI. Het disfunctioneren van de COI en de politieke onwil van de regering hier verandering aan te brengen, hebben IIGEP ertoe

het verloop van de onderzoeken van de COI. De openbare aanklager had onder meer een leidende rol in de getuigenverhoren en trad op als adviseur van de COI. Daarnaast vertegenwoordigde de openbare aanklager vanuit zijn functie de belangen van de overheid, inclusief de politie en de krijgsmachtonderdelen, hetgeen volgens IIGEP tot belangenverstrengeling leidde. De openbare aanklager is bovendien rechtstreeks benoemd door de president zonder tussenkomst van de *Constitutional Council*, waardoor de onafhankelijkheid van de COI in twijfel werd getrokken.²⁰⁵

De COI had de beschikking over een speciaal getuigenbeschermingsprogramma, de *Victims and Witnesses Assistance and Protection Unit (VWAPU)*. De VWAPU bleef voor de fysieke bescherming van getuigen evenwel afhankelijk van de bestaande politie-eenheden, hetgeen de onafhankelijkheid niet ten goede kwam. De VWAPU ontbeerde bovendien een wettelijke grondslag, omdat Sri Lanka geen nationale wetgeving op het gebied van getuigenbescherming kent.²⁰⁶ Het wetsvoorstel dienaangaande (de zogenaamde *Draft Bill for the Assistance and Protection of Victims of Crime and Witnesses*) is in juni 2008 ter behandeling voorgelegd aan het parlement.²⁰⁷ Voor zover bekend heeft het parlement zich er nog niet over uitgesproken.

VN

Sri Lanka verleende gedurende de verslagperiode nog steeds geen medewerking aan de instelling van een onafhankelijk internationaal toezichtmechanisme, al dan niet via een versterkte aanwezigheid van OHCHR, in het land. Verzoeken in dit kader worden van de hand gewezen.²⁰⁸ Ook de toezeggingen die door Sri Lanka zijn gedaan naar aanleiding van de *Universal Periodic Review* in 2008, hebben vooralsnog niet tot verbetering van de mensenrechtensituatie geleid.²⁰⁹

Verskillende VN organisaties zijn actief in Sri Lanka op het gebied van mensenrechten en humanitaire hulpverlening, onder andere UNHCR, UNICEF en OCHA (*Office for the Coordination of Humanitarian Affairs*).

---

bewogen haar werkzaamheden per april 2008 te beëindigen. Zie voor uitgebreide informatie over de IIGEP het algemeen ambtsbericht Sri Lanka, september 2008.

²⁰⁵ HRW, *Recurring Nightmare- State responsibility for "Disappearances" and abductions in Sri Lanka., Volume 20, N° 2(c)*, maart 2008; U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009; Amnesty International, *Twenty years of make-believe, Sri Lanka's Commissions of Inquiry*, juni 2009.

²⁰⁶ Zie www.pchrv.gov.lk, geraadpleegd op 6 maart 2008.

²⁰⁷ Witness Protection Bill presented in Parliament, 19 juni 2008, via www.priu.gov.lk, geraadpleegd op 24 maart 2009.

²⁰⁸ U.S. State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008-Sri Lanka*, 25 februari 2009; BBC, *Sri Lanka fury at 'aid coalition'*, 24 maart 2009.

²⁰⁹ Zie algemeen ambtsbericht Sri Lanka, september 2008.

Verhoogde internationale druk

Gedurende de verslagperiode stond Sri Lanka als gevolg van het geïntensiveerde militair offensief tegen de LTTE en de daaruit voortvloeiende humanitaire crisis in het noorden onder verscherpte aandacht van de internationale gemeenschap en de Europese Unie (EU) (zie ook paragraaf 2.2)²¹⁰

Na de militaire overwinning op de LTTE medio mei 2009 nam de druk van de internationale gemeenschap op een onafhankelijk onderzoek naar oorlogsmisdaden en schendingen van het internationaal humanitair recht door het regeringsleger en de LTTE toe. Op 26 en 27 mei 2009 kwam de VN Mensenrechtenraad op initiatief van de EU in een speciale zitting bijeen om de mensenrechtensituatie in Sri Lanka te bespreken.²¹¹ De meerderheid van Mensenrechtenraad beschouwde de bespreking van de mensenrechtensituatie in Sri Lanka als ongeoorloofde inmenging in de binnenlandse aangelegenheden, waardoor geen overeenstemming werd bereikt over het voorstel van de EU tot een onafhankelijk onderzoek. Er werd daarentegen een door Sri Lanka opgestelde resolutie aangenomen, waarin de overheid van Sri Lanka wordt gefeliciteerd met de inspanningen die zij getroost heeft voor de bescherming van de eigen burgerbevolking.²¹²

GSP+

De *General Scheme of Preferences plus* (GSP+)²¹³ status van Sri Lanka is formeel verlopen op 31 december 2008 en wordt momenteel herzien voor verlenging. De Europese Commissie is een onderzoek gestart naar de mate van implementatie van

---

²¹⁰ BBC, *Call to protect S Lanka civilians*, 27 januari 2009; Human Rights Watch, *World Report 2009, country Summary- Sri Lanka*, januari 2009; BBC, *UN in call for Sri Lanka 'pause'*, 27 maart 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Sri Lankan Government Rejects British Envoy*, 16 februari 2009; Global Insight, *United Kingdom- France- Sri Lanka: British and French FMs Fail to Secure Sri Lankan Ceasefire*, 30 april 2009.

²¹¹ United Nations Press Release, *Human Rights Council to hold special session on human rights situation in Sri Lanka*, 22 mei 2009; BBC, *EU demands Sri Lanka war inquiry*, 18 mei 2009; United Nations High Commissioner for Human Rights, *Message of the High Commissioner for Human Rights Navi Pillay at the Human Rights Council Special session on the human rights situation in Sri Lanka*, 26 mei 2009; BBC, *UN call for Sri Lanka war probe*, 26 mei 2009; Council of the European Union, *Council conclusions on Sri Lanka, 2942nd General Affairs Council meeting, Brussels, 18 May 2009*.

²¹² The Guardian, *UN praise for Sri Lanka criticised*, 28 mei 2009; TimesOnline, *A disgraceful vote which discredits the UN Human Rights Council*, 28 mei 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Government of Sri Lanka hails 'Diplomatic Victory'*, 29 mei 2009; The Times, *Sri Lanka forces West to retreat over 'war crimes' with victory at UN*, 28 mei 2009; The Guardian, *UN rejects calls for Sri Lanka war crimes inquiry*, 28 mei 2009; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle Situation, Update*, 7 juli 2009.

²¹³ De EU kent bepaalde landen die handelen in overeenstemming met de internationale maatstaven en standaarden op het gebied van arbeid, milieu en goed bestuur, een bevoorrechte positie toe in de handelsbetrekkingen door middel van toekenning van een GSP+ status.

drie internationale verdragen door Sri Lanka.²¹⁴ Sri Lanka verleent evenwel geen volledige medewerking aan het onderzoek.²¹⁵ De GSP+ status van Sri Lanka blijft van kracht totdat het onderzoek van de Europese Commissie is afgerond.²¹⁶ Het eventuele intrekken van de GSP+ preferenties zou grote impact kunnen hebben op de economie in Sri Lanka.

Niet-gouvernementele organisaties

Er is in Sri Lanka een aantal lokale en internationale niet-gouvernementele organisaties (NGO's) actief op het terrein van mensenrechten en humanitaire hulpverlening. Als gevolg van het opgelaaide conflict gedurende de verslagperiode werden humanitaire organisaties, (I)NGO's in toenemende mate belemmerd bij de uitvoering van hun werkzaamheden.

De regering beperkte in toenemende mate de toegang van humanitaire- en mensenrechtenorganisaties tot gebieden in het Noorden en het Oosten. De VN en (I)NGO's werd door de regering sinds september 2008 geen toegang meer verleend tot LTTE gebied.²¹⁷ De toegang tot en/of verblijf in LTTE gebied was beperkt tot het ICRC.²¹⁸ De toegang tot Vavuniya, Mannar en Jaffna was gedurende de verslagperiode aan restricties verbonden. (*zie verder paragraaf 4.1*).²¹⁹

De door de overheid ingestelde *Select Committee of Parliament for investigation of the Operations of Non-Governmental Organizations and their Impact* bracht een rapport uit van haar onderzoek naar het functioneren van de (I)NGO's in Sri Lanka. De commissie concludeerde dat de internationale bemoeienis in binnenlandse aangelegenheden van Sri Lanka ernstig is toegenomen vanwege de aanwezige (I)NGO's in het land. (I)NGO's kregen steeds meer te maken met administratieve verplichtingen.²²⁰ Begin juli 2009 heeft de regering het ICRC verzocht haar noodhulpactiviteiten in Sri Lanka af te bouwen. ICRC heeft

---

²¹⁴ Deze verdragen betreffen: Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (ICCPR), Verdrag tegen Foltering en andere Wrede, Onmenselijke of Onterende Behandeling of Bestrafing (CAT) en het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (CRC).

²¹⁵ Reuters, *Sri Lanka says no to EU rights probe for trade deal*, 20 oktober 2008.

²¹⁶ Reuters, *Sri Lanka gets temporary reprieve on EU trade scheme*, 2 december 2009.

²¹⁷ De gebieden die gedurende de verslagperiode door het regeringsleger zijn heroverd op de LTTE, waren evenmin toegankelijk.

²¹⁸ Zie voor meer gedetailleerde informatie over het vertrek van de VN en (I)NGO's uit LTTE gebied het algemeen ambtsbericht Sri Lanka, september 2008.

²¹⁹ CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009.

²²⁰ IPS, *Sri Lanka: Clampdown on International Agencies*, augustus 2008; The Sunday Times, *Three INGO's to be sent home*, 30 november 2008; Daily Mirror, *Govt's Tightens Screws on NGO's/INGO's*, 17 januari 2009; The Times, *Aid workers forced to leave Sri Lanka under strict new visa rules*, 3 juni 2009.

aangegeven het verzoek van de regering te zullen respecteren en zal zich terugtrekken uit het Oosten (Trincomalee en Batticaloa).²²¹

Vanwege de striktere veiligheidsmaatregelen, werd ook veel hinder ondervonden bij het vervoer van hulpgoederen naar (post)conflictgebieden. Hulpkonvoeien van en naar resterend LTTE gebied werden door beide partijen in het conflict in toenemende mate geblokkeerd en gebruikt ter bevordering van de eigen militaire positie in het strijdveld, hetgeen tot vertragingen en gevaarlijke situaties leidde.²²² Het aantal gedwongen rekruteringen door de LTTE onder de lokale staf van de humanitaire hulporganisaties in LTTE gebied nam toe.²²³

De politisering van humanitaire hulpverlening, negatieve berichtgeving in de media en beschuldigingen van overheidsfunctionarissen aan het adres van de VN, (I)NGO's en humanitaire hulpverleners zetten zich gedurende de verslagperiode onverminderd voort en droeg in grote mate bij aan de verslechtering van de werkomstandigheden. Kritische geluiden over (het verloop van) het militair offensief tegen de LTTE in het noorden en de tekortschietende humanitaire hulpverlening, werd door de regering aangemerkt als LTTE sympathie, hetgeen de veiligheid van de humanitaire hulpverleners op het spel zette.²²⁴ Gedurende de verslagperiode werd met name het ICRC door de regering sterk onder vuur genomen.²²⁵

Zowel lokale als uitgezonden humanitaire hulpverleners werden gedurende de verslagperiode in toenemende mate blootgesteld aan intimidatie en bedreigingen. Lokale medewerkers in het noorden en Oosten werden geregeld slachtoffer van

---

²²¹ ICRC, *Sri Lanka: ICRC to scale down operations*, 9 juli 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Sri Lanka orders ICRC to 'scale down' relief operation*, 9 juli 2009; BBC, *Red Cross scales back in S Lanka*, 9 juli 2009.

²²² Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan army and LTTE abuses against civilians in the Vanni*, februari 2009; Reuters, *UN protests Tamil Tiger refusal of safe passage*, 22 januari 2009; The Independent, *Wounded trapped in Sri Lankan war zone*, 29 januari 2009.

²²³ Global Insight, *Sri Lanka: UN accuses Sri Lankan Rebels of Forcibly Recruiting Staff Members*, 17 maart 2009; United Nations, Office of the Resident/Humanitarian Coordinator, *UN staff forcibly recruited*, 16 maart 2009.

²²⁴ The Island News, *Defence Secretary Gothabaya Rajapakse yesterday warned ambassadors, news agencies and INGO's acting irresponsibly of 'dire consequences' if they attempt to give the LTTE terrorists a second breath of life*, 2 februari 2009; CPA, *CPA strongly objects to false accusations against sama vimarshi magazine in Sinhala media*, 20 februari 2009; SAHR, *State of Human Rights 2008 South Asian Region*, november 2008; Human Rights Watch, *World Report 2009, Country Summary- Sri Lanka*, januari 2009; BBC, *Sri Lanka fury at 'aid coalition'*, 24 maart 2009.

²²⁵ BBC, *Red Cross 'incites S Lanka panic'*, 6 februari 2009.

verdwijningen, arrestaties, detenties en moord.²²⁶ Het is niet duidelijk vast te stellen of de incidenten het resultaat zijn van de betrokkenheid van de persoon met een bepaalde organisatie of project, dan wel de aard van de werkzaamheden.

3.3 Naleving en schendingen

3.3.1 Vrijheid van meningsuiting

De wet voorziet in de vrijheid van meningsuiting en persvrijheid. De noodregelgeving geeft de regering echter de bevoegdheid om de publicatie, distributie, weergave, vertoning of uitzending van elk boek, tijdschrift, krant, poster, film, toneelstuk, lied, radio- of televisieprogramma waarvan zij vermoedt dat het de openbare orde zal verstoren, tegen te houden.²²⁷ In oktober 2008 introduceerde de regering nieuwe omroepwetgeving. Met de *Private Television Broadcasting Station Regulations* streeft de overheid naar regulering van diverse aspecten ten aanzien van private televisieomroepen, waaronder classificatie van tv-stations, uitgifte, verlenging, herroeping en duur van licenties, regionaal bereik, eigendomsrechten, plichten en verantwoordelijkheden en inhoudscontrole. De aankondiging van de nieuwe regelgeving in de Staatscourant resulteerde in hevige kritiek van mediaorganisaties en een gang naar de Hoge Raad, waardoor de regering genooddaakt werd de invoering ervan uit te stellen.²²⁸

De president heeft voorts per 1 juni 2009 de *Sri Lanka Press Council* gereactiveerd. De *Sri Lanka Press Council* bestaat uit door de regering benoemde leden en neemt klachten tegen de pers in behandeling, waarbij zij de bevoegdheid heeft journalisten en uitgevers te bekeuren en op te sluiten. De *Sri Lanka Press Council* was in 2003 in onbruik geraakt na de instelling van de *Press Complaints Commission of Sri Lanka*, een zelfregulerend klachtenmechanisme binnen de mediawereld. Mediaorganisaties in Sri Lanka hebben met zorg en teleurstelling gereageerd op de reactivering en hebben er bij de president op aangedrongen zijn besluit te herzien.²²⁹

---

²²⁶ ICRC, *Sri Lanka: ICRC staff member killed in the conflict area*, 5 maart 2009; CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; World Organisation of Torture, *“Steadfast in Protest: Annual report 2009: Asia/observatory for the protection of human rights defenders*, 19 juni 2009.

²²⁷ International Commission of Jurists, *Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards*, maart 2009.

²²⁸ Reporters Without Borders, *Live censorship on government TV station amid criticism of new broadcasting law*, 7 november 2008; Free Media Movement, *On the Private Television Broadcasting Station Regulations*, 30 oktober 2008; International Press Freedom and Freedom of Expression Mission to Sri Lanka, *Media under fire: Press Freedom lockdown in Sri Lanka*, December 2008.

²²⁹ The Sunday Times, *Press council reactivated*, 14 juni 2009; BBC, *Colombo reporters decry new body*, 24 juni 2009; Daily Mirror, *Press council Law: media groups express concern*, 24

Sri Lanka is herhaaldelijk door verscheidene (internationale) mediaorganisaties aangemerkt als een van de meest gevaarlijke landen ter wereld voor de journalistiek.²³⁰ Sri Lanka staat sinds november 2007 weer op de *Watch List* van het *International Press Institute*.²³¹ In de *Press Freedom Index* van *Reporters Without Borders* over het jaar 2008, staat Sri Lanka op de 165^e plaats van een lijst met 173 landen. Sri Lanka staat hiermee als eerste en enige democratische land in de top tien van landen, waar overheidsgeweld tegen de media veel voorkomt.²³²

De vrijheid van meningsuiting en persvrijheid werden gedurende de verslagperiode ernstig beperkt. De situatie verergerde toen de regering het staakt-het-vurenakkoord eenzijdig verbrak op 2 januari 2008. Personen die kritische uitlatingen deden over (de voortgang van) het militair offensief, de veiligheidstroepen van de regering, de politiek en mensenrechtenschendingen aan de kaak stellen, riskeren intimidatie, bedreiging, mishandeling, ontvoering en de dood.²³³ Op basis van de noodregelgeving zijn meerdere journalisten en uitgevers opgepakt en gedetineerd. Familieleden van gedetineerde journalisten waren ook slachtoffer van bedreiging.²³⁴ Ook waren journalisten en uitgevers geregeld slachtoffer van bedreiging, mishandeling, ontvoering en moord.²³⁵

---

juni 2009; Reporters Without Borders, *Press Council's restoration would be 'step backwards'*, 26 juni 2009.

²³⁰ Zie voor nadere details het algemeen ambtsbericht Sri Lanka, september 2008; IRIN, *Sri Lanka: "Attacks on media must stop"*, 14 januari 2009.

²³¹ Sri Lanka is in het verleden tussen 2000-2003 ook in de IPI Watch List opgenomen geweest; International Press Institute, *IPI Watch List Report Sri Lanka*, via www.freemedia.at, geraadpleegd op 19 januari 2009.

²³² Reporters Without Borders, *Press Freedom Index 2008*.

²³³ BBC, 'Drop' in S Lanka press freedom, 31 oktober 2008; BBC, *Sri Lanka journalism 'under threat'*, 23 januari 2009; International Press Freedom and Freedom of Expression Mission to Sri Lanka, *Media under fire: Press Freedom lockdown in Sri Lanka*, December 2008; UTHR, *Sri Lanka: Special Report No. 31, Pawns of an Un-heroic War*, 28 oktober 2008; Reporters Without Borders, *Sri Lanka: World Report 2009*, 1 mei 2009; BBC, *Sri Lanka war on words continues*, 18 juni 2009; World Organisation of Torture, "*Steadfast in Protest: Annual report 2009: Asia/observatory for the protection of human rights defenders*", 19 juni 2009.

²³⁴ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; International Press Freedom and Freedom of Expression Mission to Sri Lanka, *Media under fire: Press Freedom lockdown in Sri Lanka*, December 2008; BBC, *S Lanka editor arrest criticised*, 27 februari 2009.

²³⁵ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; Human Rights Watch, *Sri Lanka: Free Journalists Unfairly Held*, 2 december 2008; Reuters, *Sri Lanka editor stabbed in latest attack on media*, 23 januari 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Third Serious Attack on Media Recorded in Sri Lanka*, 26 januari 2009; BBC, *Sri Lankan journalist assaulted*, 1 juni 2009; BBC Sinhala, *Media attacked in 'north and south'*, 25 juni 2009.

De militaire overwinning op de LTTE medio mei 2009 heeft niet tot wijzigingen geleid. De situatie blijft onverminderd slecht.²³⁶

Journalisten moesten werken onder grote druk van zowel de regeringstroepen, als de LTTE. De meeste Tamil kranten worden geassocieerd met de LTTE en dat maakt de journalisten die hiervoor werken kwetsbaar. Ook journalisten die voor Engelstalige of onafhankelijke kranten werken zijn kwetsbaar. De Singalese media stonden onder grote druk van de regering.²³⁷

Lokale, plaatselijke journalisten passen in toenemende mate zelfcensuur toe. Het ministerie van Defensie heeft een steeds grotere greep op de media en andere bronnen van informatie door het afdwingen van zelfcensuur. De veiligheidstroepen van de regering bemoeien zich rechtstreeks met de verslaglegging.²³⁸ Gedurende de verslagperiode deden zich geregeld verbale aanvallen van overheidsfunctionarissen tegen de media voor, die de veiligheid van journalisten op het spel zetten.²³⁹

Ook internationale journalisten worden bedreigd en passen een mate van zelfcensuur toe. De BBC heeft enige tijd uit veiligheidsoverwegingen zijn buitenlandse correspondenten uit Sri Lanka teruggetrokken.²⁴⁰ Fotografen en journalisten worden sinds april 2008 niet meer door de regering toegelaten in ziekenhuizen en uitvaartcentra. Deze beperkingen en de toegangsrestricties tot de frontlinies door de regering en de LTTE, maakten onafhankelijke berichtgeving

---

²³⁶ BBC, *Sri Lanka war on words continues*, 18 juni 2009; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle situation, Update*, 9 juli 2009; Human Rights Watch, *Tigers under the bed*, 18 juni 2009; Human Rights Watch, *Sri Lanka: avoid a postwar witch hunt*, 3 juni 2009.

²³⁷ International Press Freedom and Freedom of Expression Mission to Sri Lanka, *Media under fire: Press Freedom lockdown in Sri Lanka*, December 2008; Reporters Without Borders, *Sri Lanka: World Report 2009*, 1 mei 2009; Reporters Without Borders, *Live censorship on government TV station amid criticism of new broadcasting law*, 7 november 2008; Free Media Movement, *Government censors BBC Sinhala and Tamil programme*, 30 november 2008; Reporters Without Borders, *BBC World Service and Sunday Leader newspaper censored*, 12 december 2008.

²³⁸ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; International Press Freedom and Freedom of Expression Mission to Sri Lanka, *Media under fire: Press Freedom lockdown in Sri Lanka*, December 2008.

²³⁹ Human Rights Watch, *Sri Lanka: Attacks Highlight Threat to Media*, 8 januari 2009; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; International Press Freedom and Freedom of Expression Mission to Sri Lanka, *Media under fire: Press Freedom lockdown in Sri Lanka*, December 2008; Reporters Without Borders, *Sri Lanka: World Report 2009*, 1 mei 2009.

²⁴⁰ BBC, *BBC suspends Sri Lanka FM reports*, 9 februari 2009; Times Online, *Sri Lankan government threatens to 'chase out' critics of war against Tamil Tigers*, 2 februari 2009; Reporters Without Borders, *Sri Lanka- World report 2009*, 1 mei 2009; BBC, *Sri Lankans deport UK news team*, 10 mei 2009.

over militaire activiteiten, het aantal doden en slachtoffers en het lot van de burgers onmogelijk.²⁴¹

Begin januari 2009 werd een journalist en gerenommeerde hoofdredacteur van de onafhankelijke krant *Sunday Leader*, Lasantha Wickramatunga, in Colombo doodgeschoten door onbekende schutters op een motorvoertuig.²⁴² Hiermee is voor zover bekend het totaal aantal vermoorde journalisten in Sri Lanka sinds 2006 opgelopen tot veertien.²⁴³

Eerder werden studio's van een bekend particulier radio- en televisiestation (*MBC Networks*) in Colombo doelwit van een aanval door een groep met wapens en granaten bewapende personen.²⁴⁴ MBC stond onder hevige kritiek van de overheid vanwege zijn 'antipatriottistische' verslaggeving over het militaire offensief in het noorden en zelfmoordaanslagen. Het vermoeden bestaat dat de aanval met medeweten van de regering heeft plaatsgevonden.

Het aantal journalisten dat vanwege veiligheidsredenen de werkzaamheden heeft moeten neerleggen of tijdelijk het land heeft moeten verlaten vanwege bedreigingen, is gedurende de verslagperiode sterk toegenomen. In de meeste gevallen gaan journalisten tijdelijk naar India.²⁴⁵ Voor zover bekend zijn de daders van bedreiging, mishandeling, ontvoering en moord van journalisten niet vervolgd of veroordeeld.²⁴⁶

De LTTE stond tot medio mei 2009 in de gebieden die onder haar controle staan, geen onafhankelijke lokale media toe, hield nauw toezicht op het werk van de journalisten en legde deze restricties op. Er werden beperkingen opgelegd aan zowel de geschreven pers als aan de radio en televisie. De instructies van de LTTE

---

²⁴¹ International Press Freedom and Freedom of Expression Mission to Sri Lanka, *Media under fire: Press Freedom lockdown in Sri Lanka*, December 2008.

²⁴² BBC, *Top Sri Lankan editor shot dead*, 8 januari 2009; Reuters, *Sri Lankan editor who challenged politicians killed*, 7 januari 2009.

²⁴³ Amnesty International Press Release, *Amnesty International Calls for Investigation into Sri Lankan Newspaper Editor's Shooting Death*, 8 januari 2009; Free Media Movement, *TV reporter dies in suicide attack attributed to the LTTE*, 6 oktober 2008.

²⁴⁴ BBC, *Gunmen raid Sri Lanka TV station*, 6 januari 2009; AFP, *Télé incendiée au Sri Lanka: RSF exige que les responsables soient punis*, 7 januari 2009; Reuters, *Gunmen destroy studios of Sri Lankan broadcaster*, 6 januari 2009.

²⁴⁵ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; Committee to Protect Journalists, *Special Report: Journalists in Exile 2009*, 17 juni 2009.

²⁴⁶ Amnesty International Press Release, *Amnesty International Calls for Investigation into Sri Lankan Newspaper Editor's Shooting Death*, 8 januari 2009; International Press Freedom and Freedom of Expression Mission to Sri Lanka, *Media under fire: Press Freedom lockdown in Sri Lanka*, December 2008; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle Situation, Update*, 7 juli 2009.

over de wijze van verslaglegging zouden niet gemakkelijk te negeren zijn geweest. Anti-LTTE sentimenten werden de kop ingedrukt en alle personen die kritisch zijn ten aanzien van de LTTE liepen het gevaar ontvoerd of vermoord te worden. Voor journalisten buiten LTTE gebied was het onmogelijk toegang te krijgen tot de gebieden die onder controle van de LTTE stonden.²⁴⁷

Mensenrechtenactivisten

Gedurende de verslagperiode waren mensenrechtenverdedigers en vredesactivisten in toenemende mate slachtoffer van intimidatie en bedreiging. Ook personen die opkwamen voor Tamils of Tamil belangen, waaronder politici, en mensenrechtenadvocaten die juridische procedures tegen de regering, politie en/of het leger hadden aangespannen, werden in toenemende mate slachtoffer van verdwijningen, bedreigingen en moord.²⁴⁸ De regering tracht kritische geluiden ten aanzien van de inbreuk op mensenrechten en het militair offensief de kop in te drukken. Vreedzame critici werden (openlijk) aangemerkt als verraders, sympathisanten van terroristen of aanhangers van de LTTE en riskeren intimidatie, bedreiging en de dood.²⁴⁹ Ook sinds de militaire overwinning op de LTTE medio mei 2009, zijn mensenrechtenverdedigers, die zich onder meer kritisch uitlaten over de behandeling van ontheemden uit LTTE gebied, slachtoffer van dreigingen en intimidaties.²⁵⁰

3.3.2 Vrijheid van vereniging en vergadering

De wet voorziet in vrijheid van vereniging en vergadering. Deze vrijheden werden echter beperkt door de invoering van de noodregelgeving, die de president de bevoegdheid geeft vergaderingen, bijeenkomsten, demonstraties en optochten te verbieden.²⁵¹ Daarnaast kan op basis van de *Prevention and Prohibition of Terrorism and Specified Terrorist Activities, No. 7 uit 2006* een organisatie of

---

²⁴⁷ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; International Press Freedom and Freedom of Expression Mission to Sri Lanka, *Media under fire: Press Freedom lockdown in Sri Lanka*, December 2008.

²⁴⁸ UTHR, *Sri Lanka: Special Report No. 31, Pawns of an Un-heroic War*, 28 oktober 2008; UNHCR, *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009; Global Insight, *Sri Lanka: signs of retribution begin to emerge in Sri Lanka*, 3 juni 2009; Amnesty International, *Sri Lanka: Annual report 2009*, 28 mei 2009; World Organisation of Torture, *“Steadfast in Protest; Annual report 2009: Asia/observatory for the protection of human rights defenders*, 19 juni 2009; International Crisis Group, *Sri Lanka’s Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

²⁴⁹ Human Rights Watch, *World Report 2009, Country Summary- Sri Lanka*, 31 januari 2009; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle situation, Update*, 9 juli 2009; Human Rights Watch, *Tigers under the bed*, 18 juni 2009; BBC, *Top Sri Lanka academic threatened*, 20 augustus 2009.

²⁵¹ International Commission of Jurists, *Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards*, maart 2009.

vereniging die zich bijvoorbeeld inzet voor de vrede of mensenrechten, worden geassocieerd met terrorisme, indien bij de activiteiten contact bestaat met de LTTE.²⁵² Gedurende de verslagperiode heeft de regering geregeld personen gearresteerd voor verhoor als gevolg van hun lidmaatschap van en/of associatie met een verdachte organisatie.²⁵³

De LTTE stond geen vrijheid van vereniging toe in de gebieden die onder haar controle stonden en dwong de lokale bevolking aanwezig te zijn op bijeenkomsten.²⁵⁴

Demonstraties

Het is in Sri Lanka volgens de wet toegestaan demonstraties te houden. Voorafgaande aan demonstraties moet toestemming worden gevraagd.²⁵⁵ Gedurende de verslagperiode werden demonstraties over het algemeen toegestaan, inclusief demonstraties die werden georganiseerd door oppositiepartijen en minderheidsgroepen. Kritische uitlatingen werden wel steeds minder getolereerd. Sommige demonstraties werden met behulp van geweld vroegtijdig onderbroken door regeringstroepen.

Politieke participatie

Het is in Sri Lanka toegestaan lid te zijn van een politieke partij of om een politieke organisatie op te richten. De *Election Commission* bepaalt de regels en procedures. De leden van de *Election Commission* zijn echter benoemd door de president zonder tussenkomst van de *Constitutional Council*. De onafhankelijkheid van de *Election Commission* wordt daardoor in twijfel getrokken (zie ook paragraaf 2.1.3).

3.3.3 Vrijheid van godsdienst

In de grondwet van Sri Lanka wordt vrijheid van religie gegarandeerd. In de praktijk wordt dit ook toegestaan.²⁵⁶

---

²⁵² Human Rights Watch, *Sri Lanka, Return to War, Human Rights Under Siege, volume 19. N° 11 (c)*, augustus 2007; International Commission of Jurists, *Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards*, maart 2009.

²⁵³ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

²⁵⁴ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

²⁵⁵ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

²⁵⁶ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; US State Department, *International Religious Freedom Report 2008 – Sri Lanka*, 19 september 2008.

Religie is een verplicht onderdeel in het curriculum van de scholen en ouders kunnen kiezen naar wat voor soort school hun kinderen gaan. Er zijn boeddhistische, islamitische, hindoeïstische en christelijke scholen in Sri Lanka.²⁵⁷

Religie speelt geen significante rol in het conflict. Boeddhisten, hindoes, moslims en christenen zijn allen getroffen door het geweld. Het leger geeft via de radio waarschuwingen af voordat grote militaire operaties beginnen en instrueert de bevolking om samen te komen in 'safe zones' rond kerken en tempels.²⁵⁸

3.3.4 Bewegingsvrijheid

De wet garandeert de vrijheid van reizen en van vestiging evenals de vrijheid het land te verlaten en terug te keren. Door het opgelaaide conflict tussen de regering en de LTTE waren deze vrijheden in de praktijk gedurende de verslagperiode aan ernstige beperkingen onderhevig.²⁵⁹

Controleposten

Het aantal controleposten in het hele land is gedurende de verslagperiode verder toegenomen. De controleposten worden bemand door de politie en/of het leger. In het Oosten en (post)conflictgebieden als Jaffna, Vavuniya en Mannar gebeurt dit ook geregeld met de TMVP, EPDP en andere actieve paramilitaire groeperingen gezamenlijk ten behoeve van de identificatie van verdachte LTTE leden of aanhangers van de LTTE.²⁶⁰

Eenieder die niet (meteen) zijn identiteit kan aantonen, loopt het risico opgepakt te worden voor verdere ondervraging.²⁶¹ De controles vinden steekproefsgewijs plaats middels het instellen van checkpoints. Een ieder die de checkpoint passeert, wordt eraan onderworpen. Bij de controle zijn Tamils, vooral afkomstig uit het Noorden en Oosten, extra kwetsbaar voor intimidatie, aanhouding, arrestatie en detentie vanwege hun veronderstelde betrokkenheid bij de LTTE. Registratie wordt nauwgezet bijgehouden van personen die in- en uitreizen uit deze

---

²⁵⁷ US State Department, *International Religious Freedom Report 2008 – Sri Lanka*, 19 september 2008.

²⁵⁸ US State Department, *International Religious Freedom Report 2008 – Sri Lanka*, 19 september 2008.

²⁵⁹ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

²⁶⁰ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

²⁶¹ CPA, *A Profile on Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009.

conflictgebieden om infiltratie van de LTTE te voorkomen.²⁶² Tamils die geen identiteitskaart (meer) bezitten, zijn extra kwetsbaar bij controles (*zie verder onder identiteitskaart*).

Colombo

Vanwege het geïntensiverde militair offensief tegen de LTTE in het noorden aan het begin van de verslagperiode, is het aantal checkpoints en frequentie van veiligheidscontroles in Colombo verder toegenomen. Het is niet bekend hoeveel checkpoints er in Colombo zijn. De militaire overwinning op de LTTE medio mei 2009 heeft vooralsnog niet geleid tot versoepeling van de veiligheidsmaatregelen.²⁶³ Daarnaast zijn bepaalde gebieden in Colombo als HSZ aangewezen, hetgeen ook de nodige beperkingen met zich meebrengt in de bewegingsvrijheid van burgers. Deze gebieden zijn beperkt, dan wel in het geheel niet toegankelijk voor het publiek.²⁶⁴

De politie heeft op grond van de noodregelgeving de bevoegdheid eenieder binnen de jurisdictie van elk politiebureau te registreren. Een dergelijke registratie is verplicht voor iedere bezoeker of inwoner in Colombo en geeft de politie accurate informatie over de samenstelling van de bevolking, inclusief etniciteit. Op de identiteitskaart is geen woonplaats vermeld. Om te bewijzen dat men in Colombo woont, dient men bij controles naast de identiteitskaart ook een bewijs van registratie bij de politie te tonen.

Veel Tamils kunnen zich niet registreren omdat zij geen identiteitskaart (meer) hebben. Tamils die hun aanwezigheid in Colombo niet kunnen rechtvaardigen door middel van registratie bij de politie, zijn zeer kwetsbaar voor arrestatie en detentie. (*zie verder onder identiteitskaart*)²⁶⁵ Tamils zijn als zodanig herkenbaar aan hun namen en geboorteplaats of de taal waarin de identiteitskaart is opgesteld (de identiteitskaarten van Tamils zijn dubbeltaalig opgesteld).²⁶⁶

Tamils afkomstig uit het Noorden en het Oosten in Colombo ondervonden gedurende de verslagperiode extra problemen bij checkpoints als gevolg van het geïntensiverde militair offensief tegen de LTTE. De regering voerde additionele veiligheidscontroles in, die gericht waren op reizigers uit het Noorden en het

---

²⁶² CPA, *A Profile on Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

²⁶³ Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle situation, Update*, 9 juli 2009.

²⁶⁴ Zie ook paragraaf 2.3.

²⁶⁵ Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle Situation*, 11 december 2008.

²⁶⁶ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; BBC, *Sri Lanka Tamils 'being arrested'*, 15 oktober 2008.

Oosten. Zij liepen een verhoogd risico opgepakt te worden indien de politieregistratie niet kon worden aangetoond bij checkpoints.²⁶⁷

In september 2008 is de politie in Colombo additioneel gestart met het registreren van Tamils afkomstig uit de vijf districten (Kilinochchi, Jaffna, Vavuniya, Mannar en Mullaitivu) in het noorden. Ook de Tamils die de afgelopen vijf jaar in Colombo (of nabijgelegen dorpen) zijn gearriveerd vanuit deze districten, werden verplicht gesteld tot deze registratie. Volgens de regering betrof het een veiligheidsmaatregel, daar de LTTE de toestroom van mensen naar Colombo zou misbruiken om te kunnen infiltreren in de stad.²⁶⁸ In januari 2009 werd dezelfde groep Tamils voor de tweede keer opgeroepen zich te registreren. Dit betekent echter niet dat de politie ook Tamils registreert die niet (meer) beschikken over een identiteitskaart, omdat registratie bij de politie niet mogelijk is zonder identiteitskaart.

Oosten

Er is een groot aantal checkpoints aanwezig op de wegen van en naar het Oosten.²⁶⁹ Volgens een bron is het gemakkelijker om toegang tot het Oosten te verkrijgen dan het Oosten te verlaten. Er zou toestemming nodig zijn en/of registratie plaatsvinden bij vertrek uit het Oosten. In het Oosten was een toename waarneembaar van het aantal checkpoints als gevolg van de nabijheid van het conflictgebied in het noorden en risico op LTTE infiltraties. Er is een grote militaire aanwezigheid. Na de militaire overwinning op de LTTE medio mei 2009, heeft de regering meer troepen naar het Oosten gezonden om de resterende LTTE cellen/strijders op te sporen. Er worden geregeld massa-arrestaties en razzia's gehouden in het Oosten. Deze worden uitgevoerd door het leger en de politie.²⁷⁰

In het Oosten vindt (foto)registratie van de inwoners plaats. Er geldt ook een registratieplicht voor bezoekers. In het Oosten worden in aanvulling op de nationale identiteitskaart (*zie ook onder identiteitskaart*) ook separate identiteitskaarten afgegeven aan teruggekeerde ontheemden. Deze identiteitskaart bevat naast een foto ook persoonsgegevens, waaronder het nummer van de nationale identiteitskaart, de regio van herkomst en etniciteit.

---

²⁶⁷ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

²⁶⁸ Associated Press, *Sri Lankan authorities order tens of thousand of Tamils in Colombo to register with police*, 18 september 2008; BBCSinhala, *'Majority Tamils' in east census*, 5 oktober 2008; UNHCR, *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009.

²⁶⁹ BBC, *A fearful end to Sri Lanka's war*, 22 november 2008.

²⁷⁰ Global Insight, *Sri Lanka: Sri Lanka deploys more troops to North to root out 'remnants' of LTTE*, 22 juni 2009; *Sri Lankan troops hunt rebels in east*, 6 juni 2009, via Reliefweb, geraadpleegd op 24 juni 2009.

In het district Trincomalee worden door het leger separate reispassen afgegeven aan inwoners van bepaalde gebieden, waaronder het gebied dat grenst aan het Noorden en de woongebieden van teruggekeerde ontheemden. Hetzelfde geldt voor bezoekers die in deze gebieden willen overnachten. De betreffende gebieden worden voornamelijk bewoond door Tamils en moslims. Aan de inwoners van het district Trincomalee worden familiepassen afgegeven, al is het niet bekend of alle families een pas krijgen uitgereikt. Singalese inwoners van het district Trincomalee krijgen geen familiepassen.

De registratie en/of uitgifte van passen geschiedt op basis van de noodregelgeving²⁷¹ en vindt plaats door politie, leger en/of civiele overheid. De toegepaste methode en/of maatregel verschilt per regio en is in de praktijk afhankelijk van de wensen van de verantwoordelijke veiligheidsautoriteiten (politie, marine, luchtmacht, landmacht, *Special Task Force*) in een bepaald gebied.

Jaffna

Een groot deel van Jaffna was gedurende de verslagperiode nog immer aangewezen als militaire HSZ (zie ook paragraaf 2.3 onder *High Security Zones*) Dat betekent dat er nog maar weinig land als leefruimte voor de lokale bevolking beschikbaar is. Ook is er een avondklok van kracht.²⁷² Sinds de afsluiting van de A9 van Kandy naar Jaffna door de regering in augustus 2006 wordt de bevolking ernstig beperkt in de bewegingsvrijheid. Het reizen van en naar het schiereiland werd bemoeilijkt vanwege de strenge veiligheidsmaatregelen en de hoge transportkosten. Jaffna is slechts bereikbaar per vliegtuig. Om het schiereiland te verlaten is toestemming van de afdeling burgerzaken van het leger nodig.²⁷³ Volgens verschillende bronnen zou de wachttijd voor het verkrijgen van toestemming langer dan vijf maanden bedragen.²⁷⁴ Om naar Jaffna af te reizen heeft men toestemming nodig van het ministerie van Defensie. De aanvraagprocedure kan een week tot een maand in beslag nemen. Voor de binnenlandse vlucht naar Jaffna dient men een uitgebreide veiligheidscontrole te ondergaan, waarbij de persoonsgegevens worden geregistreerd en een foto van de passagier wordt genomen. Een registratie wordt bijgehouden van alle in- en uitreizende passagiers. Ook zou elektronische apparatuur, waaronder mobiele telefoons en fototoestellen aan een uitvoerige controle worden onderworpen, dan wel ingenomen.

---

²⁷¹ Artikel 23 van de Emergency Regulation No. 1 van 2005.

²⁷² Economist, *Whose victory*. 9 oktober 2008; UN OCHA, Joint Humanitarian Update North East/ Sri Lanka, Report #3, 27 februari- 13 maart 2009.

²⁷³ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

²⁷⁴ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

In Jaffna vindt fotoregistratie van de inwoners plaats. Iedere inwoner dient voorts in het bezit te zijn van een nationale identiteitskaart, een additionele militaire identiteitskaart en een zogeheten ‘family particulars’. Dit betreft een formulier met (gezins)foto en persoonlijke gegevens, dat door de politie wordt afgegeven na registratie in persoon door het gezin.

Vavuniya/Mannar

Toegang tot Vavuniya en Mannar is aan restricties verbonden. Toegang vanuit het zuiden tot Vavuniya en Mannar is mogelijk na een uitgebreide veiligheidscontrole bij de checkpoint *Madawachchiya*. Er vindt identiteitscontrole plaats, goederen en voertuigen worden aan een nauwkeurige inspectie onderworpen, personen worden gefouilleerd en er vindt registratie plaats van voertuigen en personen. In een enkel geval is ook toestemming vooraf vereist van het ministerie van Defensie.²⁷⁵ De toegangsprocedure is tijdrovend en er zijn geen duidelijke, transparante procedurevoorschriften aanwezig voor toegangverschaffing.²⁷⁶ Sinds september 2008 wordt aan reizigers van en naar Vavuniya passen afgegeven door het leger, waarop het nummer van de nationale identiteitskaart en de datum van toegang/vertrek/terugkeer worden geregistreerd. Inwoners van Mannar of Vavuniya moeten een geldige reden hebben om naar het zuiden te kunnen afreizen. In de praktijk is het al dan niet kunnen afreizen naar het zuiden evenwel arbitrair gebleken, dit wil zeggen dat de toegangsverlening in de praktijk afhankelijk is gebleken van de willekeur van de controlerende autoriteit(en).²⁷⁷

(Voormalig) LTTE-gebied

Sinds 18 mei 2009 heeft de LTTE geen eigen gebied meer onder controle.²⁷⁸ Tot die tijd werd de bewegingsvrijheid binnen LTTE gebied in toenemende mate beperkt. Als gevolg van het militair offensief werd de burgerbevolking gedwongen zich met de steeds verder terugtrekkende LTTE mee te verplaatsen.²⁷⁹ Het reizen

---

²⁷⁵ CPA, *A Profile on Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009.

²⁷⁶ CPA, *A Profile on Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009.

²⁷⁷ CPA, *A Profile on Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009.

²⁷⁸ Het gebied dat onder LTTE controle stond betrof aan het begin van de verslagperiode nog grote delen van het district Kilinochchi, Mullaitivu en Vavuniya. Dit gebied werd als gevolg van de militaire successen van het regeringsleger gedurende het militair offensief gereduceerd tot een kuststrook in het district Mullaitivu. Op 18 mei 2009 werd het resterende LTTE gebied heroverd op de LTTE, toen de LTTE militair werd verslagen. Zie verder paragraaf 2.3.

²⁷⁹ Human Rights Watch, *Trapped and Mistreated: LTTE Abuses Against Civilians in the Vanni*, december 2008; Human Rights Watch, *Besieged, Displaced, and Detained: The Plight of*

van en naar gebieden onder controle van de LTTE was toen slechts mogelijk onder bepaalde voorwaarden en na toestemming van de LTTE en regering.

Tot medio november 2008 bestond voor leraren en andere overheidsdienaren, die in LTTE gebied werkzaam waren, maar er niet woonden, de mogelijkheid om heen en weer te reizen tussen LTTE gebied en regeringsgebied. Ook konden personen heen en weer reizen voor urgente medische behandelingen. Toegang tot LTTE gebied was mogelijk via de *Omanthai-checkpoint*²⁸⁰, alwaar identiteitscontrole plaatsvond en goederen aan een nauwkeurige inspectie werden onderworpen. Personen woonachtig in het gebied dat onder controle stond van de LTTE konden dit gebied in beginsel slechts verlaten na uitgifte van een pas door de LTTE en onder de voorwaarde dat een familielid achterbleef. Aan het begin van de verslagperiode was afgifte van de vereiste pas feitelijk beperkt tot urgente, medische noodgevallen.²⁸¹ Vanaf januari 2009 gaf de LTTE de burgerbevolking in het geheel geen toestemming meer het LTTE gebied te verlaten (*zie ook paragraaf 2.3*).²⁸²

Als gevolg van de aanhoudende gevechten tussen het regeringsleger en de LTTE nam het grensverkeer tussen beide gebieden substantieel af. Volgens opgave van ICRC over de maand november 2008 passeerden 3.900 burgers en circa 730 voertuigen de grens in beide richtingen. In januari 2009 passeerden nog maar 360 burgers en 125 voertuigen het grensgebied. Het laatste konvooi van ICRC over land, vond plaats op 29 januari 2009.²⁸³ Vanaf februari 2009 stond de LTTE het ICRC toe ernstig gewonden en zieken, inclusief zwangere vrouwen, en begeleidende familieleden per boot uit het gebied te evacueren. Aan deze personen

---

²⁸⁰ *Civilians in Sri Lanka's Vanni region*, december 2008; Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan army and LTTE abuses against civilians in the Vanni*, februari 2009.

De Omanthai checkpoint is gelegen tussen het zuidelijke en noordelijke gedeelte van het district Vavuniya en was voor zover bekend tot medio november 2008 de enige formele grensovergang tussen LTTE gebied en regeringsgebied. Medio november trok de LTTE zich terug uit het district Vavuniya.

²⁸¹ Human Rights Watch, *Trapped and Mistreated: LTTE Abuses Against Civilians in the Vanni*, december 2008; Human Rights Watch, *Sri Lanka: Tamil Tigers Abuse Civilians in Stronghold*, 15 december 2008; Human Rights Watch, *War on the Displaced; Sri Lankan Army and LTTE Abuses against Civilians in the Vanni*, februari 2009; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

²⁸² Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan army and LTTE abuses against civilians in the Vanni*, februari 2009; CPA, *A Profile on Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009.

²⁸³ In oktober 2008 betroffen de aantallen nog circa 10.000 burgers en ongeveer 1.445 voertuigen. ICRC, *Operational updates* d.d. 13 oktober 2008, 14 november 2008, 11 december 2008, 15 januari 2009 en 17 maart 2009.

werd door de LTTE passen uitgegeven om het gebied te mogen verlaten. De LTTE hield hiervan een registratie bij.²⁸⁴

Begin mei 2009 bedroeg het aantal burgers dat sinds 2009 erin geslaagd is LTTE gebied te ontvluchten, dat wil zeggen zonder toestemming van en registratie door de LTTE, in totaal 188.000.²⁸⁵

Screening burgers uit LTTE gebied

Burgers uit LTTE gebied werden door de regering na een geslaagde vlucht onderworpen aan uitgebreide veiligheidscontroles en een proces van screening om LTTE strijders die zich tussen de ontheemden ophielden te kunnen identificeren. Hierbij werd gebruik gemaakt van paramilitaire groeperingen. De eerste veiligheidscontrole na de frontlinie vond plaats door het leger in Kilinochchi. Vervolgens werden de ontheemden na een eerste identificatie vervoerd naar de *Omanthai checkpoint* in het district Vavuniya, alwaar de ontheemden een uitgebreide screening moesten ondergaan. Vermeende LTTE leden en/of strijders werden gescheiden voor nader verhoor. De overige ontheemden werden naar opvangkampen of ziekenhuizen in Vavuniya vervoerd. Zwaargewonde patiënten die door het ICRC uit LTTE gebied waren geëvacueerd²⁸⁶, werden na de noodzakelijke behandeling in ziekenhuizen in Trincomalee, dan wel elders in het land, pas na screening aan de *Omanthai checkpoint* overgebracht naar opvangkampen in Vavuniya.²⁸⁷

Het screeningsproces had geregeld separatie van familieleden tot gevolg. De regering verschaft geen informatie over personen die gedurende het screeningsproces mogelijk zijn gearresteerd of de locaties waar arrestanten worden vastgehouden. Evenmin is een registratielijst beschikbaar van ontheemden die voor een eerste identificatie zijn gecontroleerd in Kilinochchi.²⁸⁸ Internationale

---

²⁸⁴ ICRC, *Sri Lanka: ICRC evacuates more sick and wounded from the Vanni*, 16 februari 2009; BBC, *Boat rescue for S Lanka wounded*, 10 februari 2009; BBC, *More Sri Lanka wounded evacuated*, 12 februari 2009.

²⁸⁵ BBC, *'Thousands flee' Sri Lanka combat*, 20 april 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Refugees escape as Government Forces Down Barricades in Sri Lanka*, 20 april 2009; The New York Times, *Sri Lankan Troops Breach Rebel Haven*, 21 april 2009; Nederlands Dagblad, *velen ontvluchten strijdgebied Sri Lanka*, 20 april 2009; The Independant, *35,000 civilians flee as army moves on Tamils*, 21 april 2009; UN, *Sri Lanka: Thousands Caught in Conflict, 5 mei 2009*, via www.ochaonline.un.org, geraadpleegd op 6 mei 2009; UNHCR, *UNHCR steps up emergency response in Sri Lanka as new displacement tops 63.000*, 17 april 2009.

²⁸⁶ Zie ook paragraaf 3.3.4.

²⁸⁷ Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri lankan and LTTE Abuses against Civilians in the Vanni*, februari 2009; The New York Times, *Near Sri Lanka's war Zone, Wounded Civilians Struggle to Cope*, 13 februari 2009.

²⁸⁸ CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan and LTTE Abuses against*

monitoring van het screeningsproces was gedurende de verslagperiode beperkt tot het ICRC en de UNHCR bij de *Omanthai checkpoint*, dan wel periodes afwezig.²⁸⁹ Er was geen zicht op het screeningsproces van het moment van aankomst in regeringsgebied tot aankomst bij de *Omanthai checkpoint*. Er zijn geruchten dat met name in deze periode sprake zou zijn geweest van verdwijningen en marteling van gevluchte ontheemden uit LTTE gebied.

De internationale luchthaven

Het internationale vliegveld in Sri Lanka wordt aangemerkt als *High Security Zone*. De luchtmacht is verantwoordelijk voor de veiligheid van het vliegveld. Daarnaast is ook politie aanwezig.

Toegang tot de luchthaven geschiedt via een grote controlepost, gesitueerd vlak voor de ingang naar het vliegveld. De wijze van controle wijkt niet af van een reguliere controle aan een willekeurig checkpoint (*zie boven*). Familie en/of vrienden zijn toegestaan de passagier(s) bij vertrek te begeleiden tot aan de check-in balie en bij aankoop van een toegangsbewijs kan men, na een veiligheidscontrole, naar de aankomsthal. Het aantal checkpoints op de hoofdweg richting de luchthaven en de wijze van controle fluctueerde gedurende de verslagperiode en was afhankelijk van de (veiligheids)situatie. Er zijn geen geautomatiseerde beveiligingssystemen aanwezig op de luchthaven. De beveiliging van de luchthaven wordt over het algemeen als fraude- en corruptiegevoelig aangemerkt.

Het *Immigration and Emigration Department* is verantwoordelijk voor de in- en uitreiscontrole op het vliegveld en maakt hierbij gebruik van computersystemen. Het vliegveld kent geen gescheiden vertrek- en aankomsthal. Bij aankomst en vertrek uit Sri Lanka zijn passagiers verplicht aankomst- en vertrekformulieren van het *Immigration and Emigration Department* in te vullen. Op deze manier wordt de instroom en het vertrek van passagiers gemonitord. Op het vliegveld wordt verscheidene keren om inzage in paspoort en vliegticket verzocht. De controle op het personenverkeer op de luchthaven is aangescherpt sinds de militaire overwinning op de LTTE in mei 2009.

*Identiteitskaart*²⁹⁰

Civilians in the Vanni, februari 2009; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle Situation, Update*, 7 juli 2009.

²⁸⁹ Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri lankan and LTTE Abuses against Civilians in the Vanni*, februari 2009; Amnesty International, *Stop the War on Civilians in Sri Lanka: a briefing on the humanitarian crisis and lack of human rights protection*, maart 2009; UN, *Press Conference on emergency relief coordinator's recent mission to Sri Lanka*, 29 april 2009.

²⁹⁰ Informatie over de procedure is deels afkomstig van de website van de *Department of the Registration of Persons*: www.rpd.gov.lk/faq_rpd, bezocht op 7 april 2009.

De aanvrager van de *National Identity Card* (NIC, nationale identiteitskaart) moet over de Sri Lankaanse nationaliteit beschikken en zestien jaar of ouder zijn.²⁹¹ De aanvraag wordt ingediend in de geboorteplaats. Hiertoe heeft men een foto nodig. Het dorpshoofd beoordeelt of de persoon op de foto gelijk is aan de aanvrager. Vervolgens wordt de aanvraag doorgestuurd naar de centrale bevolkingsadministratie in Colombo (het *Department of the Registration of Persons*). De registratie vindt handmatig plaats.

De aanvrager kan zijn nationaliteit aantonen met behulp van zijn geboortebewijs of een ander ondersteunend document, zoals doopcertificaat, beëdigde schriftelijke verklaring van de ouders of een schoolcertificaat. Daarnaast moet de aanvrager een bewijs van registratie overleggen voor de vermelding van de woonplaats op de NIC. Deze kan zijn afgegeven door het dorpshoofd, maar het kan ook een ander ondersteunend document zijn, zoals een gecertificeerd huurcontract of gecertificeerde telefoonrekening. Vanaf zestien jaar kunnen zowel mannen als vrouwen een zelfstandige aanvraag voor een identiteitskaart indienen. Personen onder de zestien jaar kunnen niet beschikken over een identiteitskaart.

De NIC wordt op lokaal niveau aangevraagd, maar op centraal niveau vervaardigd door het *Department of the Registration of Persons* in Colombo. Het departement is niet geautomatiseerd. De NIC is, net als het geboortebewijs, een handmatig gemaakt document. De NIC is voor onbepaalde tijd geldig. Op de NIC van een Tamil staan de gegevens zowel in het Singalees als in het Tamil genoteerd. Op de NIC van een Singalees staan die gegevens alleen in het Singalees. Tweektalige identiteitskaarten, waarop de gegevens zowel in het Tamil als het Singalees staan genoteerd, komen ook voor bij moslims.²⁹²

Er geldt een identificatieplicht in Sri Lanka. Hoewel de NIC als het officiële document wordt aangemerkt om de identiteit aan te tonen, is een rijbewijs of paspoort ook geaccepteerd als identiteitsbewijs bij checkpoints. In de praktijk kan niet uitgesloten worden dat de controlerende autoriteit genoeg neemt met iets anders dan de NIC, aangezien hiermee kan worden aangetoond of men Tamil of Singalees is. Niet alle Sri Lankanen waren tijdens de verslagperiode in het bezit van een NIC vanwege het feit dat veel personen door ontheemding hun documenten zijn kwijtgeraakt. Teneinde een nieuwe NIC aan te vragen, moet men naar de geboorteplaats. Indien de geboorteplaats zich bevond in een conflictgebied, was dit in de regel geen optie.

---

²⁹¹ Vanaf de leeftijd van zestien jaar dienen Sri Lankanen ingevolge de wet te beschikken over een identiteitskaart.

²⁹² US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

Van de LTTE is bekend dat zij hun eigen identiteitskaart maakten. Deze worden niet erkend als officieel identificatiedocument in regeringsgebied.

*Reisdocument*²⁹³

De aanvrager van een paspoort dient zijn geboortebewijs en NIC (of rijbewijs bij verlies van NIC) te overleggen en, indien van toepassing, zijn oude paspoort. Van deze documenten dient eveneens een kopie te worden overgelegd. Een trouwakte is tevens vereist indien sprake is van wijziging van de achternaam na een huwelijk. Indien de aanvrager ervoor kiest het beroep in het paspoort te laten opnemen, dient additioneel een werkgeversverklaring of aanstellingsbrief te worden overgelegd. De aanvrager moet in principe zowel bij de aanvraag als bij het moment van uitgifte van het paspoort in persoon verschijnen. Echter na schriftelijke toestemming van het dienstdoend hoofd van de paspoortsectie mag de aanvrager zich laten vertegenwoordigen door een gemachtigde. Minderjarige aanvragers tot zestien jaar moeten begeleid worden door beide ouders; dit houdt in dat beide ouders aanwezig moeten zijn tijdens de aanvraag en hun schriftelijke toestemming moeten geven. Vanaf zestien jaar kunnen zowel mannen als vrouwen een zelfstandige aanvraag voor een paspoort indienen. Minderjarigen kunnen onbegeleid reizen, nadat eenmaal een paspoort is afgegeven. Personen onder de zestien jaar kunnen beschikken over een zelfstandig paspoort. Zij kunnen overigens ook worden bijgeschreven in het paspoort van een van de ouders.

De eerste aanvraag en vervaardiging van een paspoort vindt uitsluitend plaats bij het *Department of Immigration and Emigration* te Colombo. Hierbij worden de foto en handtekening van de aanvrager gescand en ingevoerd in de computersystemen. Vervolgaanvragen kunnen eveneens geschieden in drie regionale kantoren, die gelegen zijn in Kandy, Matara en Anuradhapura. Het *Department of Immigration and Emigration* is volledig geautomatiseerd, maar de papieren aanvraagdocumenten worden ook bewaard. De computersystemen van de regionale kantoren, het *Department of Immigration and Emigration* en het internationale vliegveld zijn met elkaar verbonden. Sinds 2006 zijn alle paspoorten tien jaar geldig. Paspoorten van voor 2006 zijn vijf jaar geldig. Alle paspoorten worden in drie talen opgesteld, te weten Engels, Singalees en Tamil. De vervaardiging van een paspoort neemt in beginsel tien dagen in beslag. Men kan ook gebruik maken van een 1 dagservice, waaraan hogere kosten zijn verbonden.

Geboorteakte, overlijdensakte, uittreksel uit het bevolkingsregister

Voor een kopie van een geboorteakte, overlijdensakte of uittreksel uit het bevolkingsregister kan men voor zover bekend zowel terecht bij het *Department of the Registration of Persons* in Colombo als in de geboorteplaats.

²⁹³

Informatie over de procedure is deels afkomstig van de website van de *Department of Immigration and Emigration* www.immigration.gov.lk/html/passports/new_travel_document, geraadpleegd op 8 april 2009.

Mobiele kantoren

De overheid heeft geen mobiele kantoren meer in gebruik waar ontheemden en terugkeerders, die documenten als een geboortebewijs, overlijdenscertificaten, huwelijkslicenties, landeigendomsakten en identiteitskaarten zijn kwijtgeraakt, nieuwe documenten kunnen aanvragen. Dit was slechts een tijdelijke overheidsmaatregel naar aanleiding van de tsunami. De overheid is voornemens om weer mobiele kantoren op te zetten als gevolg van het toegenomen aantal ontheemden uit LTTE gebied. Er zijn enkele NGO's die de beschikking hebben over mobiele kantoren om personen te helpen met het verkrijgen van nieuwe documenten.

3.3.5 Rechtsgang

De navolgende vragen in de Terms of Reference d.d. 19 januari 2009 zullen per separate brief worden beantwoord en gepubliceerd op internet:

- Wordt het 'ne bis in idem'- principe geëerbiedigd?
- Worden buitenlandse strafvonnissen erkend?

De grondwet voorziet in een onafhankelijke rechtspraak. Vanwege een aantal unilaterale benoemingen door de president wordt echter sterk getwijfeld aan de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Zo benoemde de president de opperrechter, de rechters van de Hoge Raad, de rechters van het Hof van Beroep en de leden van de *Judicial Service Commission (JSC)*, de commissie die de rechters van de lagere rechtbanken benoemt, en de openbare aanklager (*zie ook paragraaf 2.1.3*).²⁹⁴

Volgens de wet bestaat de mogelijkheid om gerechtelijke procedures in het Engels, Singalees of Tamil te voeren. De meerderheid van de procedures buiten Jaffna en andere gebieden in het noorden verlopen echter in het Engels of Singalees. Een tekort aan gerechtelijke tolken belemmert het recht van Tamil sprekende verdachten op een eerlijk proces.²⁹⁵ Terechtingszittingen in het Noorden vinden plaats in Tamil en Engels. Tamil sprekende rechters in rechtbanken van eerste aanleg op provinciaal niveau komen wel voor.²⁹⁶ Overigens is Engels de voertaal bij het Hof van Beroep en de Hoge Raad in Colombo. Bij de High Court

---

²⁹⁴ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

²⁹⁵ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

²⁹⁶ Deze rechtbanken betreffen de *District Courts*, de *Magistrate Courts* en/of de *Primary Courts*; zie verder paragraaf 2.1.3; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

te Colombo wordt zowel Engels als Singalees gesproken. De voertaal bij de provinciale High Courts is Singalees. Verdachten of juridische vertegenwoordigers kunnen na verkregen toestemming aanwezig zijn op de zittingen van het Hof van Beroep. In sporadische gevallen is dit ook mogelijk bij zittingen van de Hoge Raad.

Bekentenis door foltering

Bekentnissen als gevolg van foltering worden in rechtszaken niet toegestaan op grond van de (artikelen 24 en 27 van de) *Evidence Ordinance*. Daarnaast schrijft de wet voor dat bekentnissen die tijdens politiehechtenis zijn afgelegd tegenover een politieagent of ander persoon ontoelaatbaar zijn in rechtszaken. Deze wettelijke voorschriften zijn echter niet van toepassing, indien een persoon is gearresteerd en gedetineerd op grond van de noodregelgeving. Hierdoor wordt het ontlokken van bekentnissen met behulp van geweld in de praktijk gestimuleerd.²⁹⁷

Rechtspraak door de LTTE

In hoeverre en/of welke mate het eigen rechtssysteem van de LTTE functioneerde tot de militaire overwinning op de LTTE medio mei 2009 is niet bekend. De LTTE-gerechtshoven werden niet erkend als wettelijke instanties waar recht gesproken kan worden. Van een onafhankelijke rechtspraak was geen sprake, omdat de rechtsprekende instanties onder controle van de LTTE stonden.²⁹⁸

Bestrafing mensenrechtenschenders

Gedurende de verslagperiode ontbrak het de regering nog immer aan politieke wil om mensenrechtenschendingen aan te pakken. De regering bagatelliseerde zowel de ernst als het aantal mensenrechtenschendingen, terwijl negatieve geluiden jegens de regering in toenemende mate werden gezien als steun en sympathie voor de LTTE. De regering houdt vast aan haar standpunt dat zij voldoende maatregelen neemt om mensenrechtenschendingen aan de kaak te stellen.²⁹⁹

---

²⁹⁷ Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008; US State Department, *Country report on human rights practices 2008– Sri Lanka*, 25 februari 2009; International Commission of Jurists, *Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards*, maart 2009; International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

²⁹⁸ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

²⁹⁹ Amnesty International, *Twenty years of make believe, Sri Lanka's Commissions of Inquiry*, juni 2009; Amnesty International, *Sri Lanka: presidential commission of inquiry fails to citizens*, 17 juni 2009.

De rechterlijke macht is in toenemende mate gepolitiseerd en het ontbreekt aan onafhankelijk toezicht (zie paragraaf 2.1.3). Straffeloosheid voor mensenrechtenschendingen, met name begaan door de strijdkrachten en politie, blijft daardoor een groot probleem, waardoor mensen het vertrouwen in het rechtssysteem hebben verloren. Gedurende de verslagperiode werd voor zover bekend niemand vervolgd of veroordeeld voor mensenrechtenschendingen. Onder de bevolking wordt algemeen de gedachte gedeeld dat klagen en hulp zoeken geen nut heeft.³⁰⁰

Vanwege het samenwerkingsverband tussen de regering en diverse paramilitaire groeperingen durven slachtoffers of nabestaanden en/of familie over het algemeen geen aangifte te doen uit angst voor represailles. Bovendien is er in grote mate sprake van corruptie in Sri Lanka. Het omkopen van rechters en politieagenten is algemeen gebruik.

Legerofficieren en soldaten die beschuldigd worden van het plegen van mensenrechtenschendingen kunnen zowel worden berecht door de militaire rechtbank (krijgsraad) als door een civiele rechtbank. Berechting door de civiele rechtbank geschiedt, afhankelijk van de ernst van het vergrijp, door het District Court, Magistrate Court of High Court. Hoger beroep is mogelijk bij het Hof van Beroep.

3.3.6 Arrestaties en detenties

Arrestaties geschieden op basis van de *Criminal Procedure Code* (CPC, Wetboek van Strafvordering). Voor sommige misdrijven heeft de politie geen arrestatiebevel nodig, zoals bij moord, diefstal, roof en verkrachting of wanneer de dader op heterdaad is betrapt. In alle andere gevallen is een arrestatiebevel noodzakelijk. Onder de CPC dienen arrestanten binnen 24 uur voor de rechter-commissaris te worden geleid. In de praktijk werden arrestanten over het algemeen echter pas na enkele dagen voorgeleid.³⁰¹ Na voorgeleiding kan de rechter iemand op borg vrijlaten of vijftien dagen voorlopige hechtenis (*remand*) gelasten voor nader onderzoek, te verlengen tot drie maanden. Verdere verlenging kan plaatsvinden op aanwijzing van de rechter. In de praktijk zaten personen overal in Sri Lanka echter vaak veel langer in voorlopige hechtenis in afwachting van de rechtszitting. De tijd kan oplopen tot meer dan twee jaar.³⁰² Dit komt mede

---

³⁰⁰ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; Human Rights Watch, *World Report 2009, Country Summary- Sri Lanka*, 31 januari 2009; International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

³⁰¹ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁰² Statistics Division Prisons Headquarters, *Prisons Statistics of Sri Lanka*, vol.27- year 2008.

doordat de meeste verdachten zich geen advocaat (kunnen) veroorloven. Het is vaak aan een advocaat om de zaak op de rol te houden, anders wordt de zaak gewoonweg vergeten en blijft de verdachte in voorlopige hechtenis.³⁰³

Arrestaties op basis van de noodregelgeving

Politie en leger hebben ruimere opsporings- en aanhoudingsbevoegdheden op grond van noodregelgeving (*zie ook paragraaf 3.1.2*).

In het kader van terrorismebestrijding worden verdachten gearresteerd tijdens razzia's en kunnen zij voor een periode van 90 dagen worden vastgehouden zonder formele beschuldiging. Op bevel van de secretaris-generaal van Defensie kan deze periode worden verlengd tot een jaar detentie. Deze periode is sinds augustus 2008 verder verlengd tot een periode van 18 maanden.³⁰⁴ De verdachte kan bovendien zonder voorgeleiding aan een rechter-commissaris 30 dagen in voorarrest worden gehouden.³⁰⁵ Een arrestatie op basis van de noodregelgeving is op deze manier moeilijk te onderscheiden van een verdwijning, daar niet geüniformeerde ambtenaren personen kunnen arresteren zonder mededeling van de reden, van hun bevoegdheid of van de plaats van bestemming.³⁰⁶

Onder de noodregelgeving is niet vereist dat een publieke lijst van in gebruik zijnde detentieplaatsen wordt gepubliceerd, wat heimelijke detentie in de hand werkt en enige vorm van toezicht onmogelijk maakt.³⁰⁷ Daarnaast staat de noodregelgeving gezamenlijke operaties tussen de politie en het leger toe zonder

---

³⁰³ Sri Lanka kent geen verplichte vertegenwoordiging door een advocaat. Onvermogen verdachten krijgen een raadsman toegewezen in geval het High Court of Hof van Beroep de strafzaak behandelt; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁰⁴ Human Rights Watch, *World Report 2009, Country Summary- Sri Lanka*, 31 januari 2009; International Commission of Jurists, *Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards*, maart 2009; International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

³⁰⁵ Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

³⁰⁶ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁰⁷ HRW, *Recurring Nightmare- State responsibility for "Disappearances" and abductions in Sri Lanka.*, vol. 20, N° 2(c), maart 2008; International Commission of Jurists, *Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards*, maart 2009; International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

duidelijke scheiding van verantwoordelijkheden.³⁰⁸ Vanwege de samenwerking van veiligheidstroepen met paramilitaire groeperingen als de TMVP en EPDP, is moeilijk vast te stellen wie verantwoordelijk is voor een arrestatie en waar de verdachte wordt vastgehouden.³⁰⁹

De noodregelgeving biedt ook voorzieningen die in beginsel misbruik van bevoegdheden en het risico van verdwijningen moeten voorkomen. Zo schrijft de noodregelgeving voor dat de arrestanten binnen 24 uur moeten worden overgedragen aan de politie en dat aan de familie een notificatie van de arrestatie moet worden overhandigd. Op niet nakoming staat een straf. Er zijn evenwel geen indicaties dat een lid van de veiligheidstroepen ooit is vervolgd of veroordeeld voor overtreding van deze bepaling. Uitzonderingen ondermijnen bovendien het beschermende karakter van de voorzieningen. Zo kan met toestemming van de leidinggevende van de politiebeambte of militair een persoon tot zeven dagen in hechtenis worden gehouden voor ondervraging. Een notificatie van de arrestatie kan achterwege blijven bij ‘preventieve detentie’ of indien de arrestatie is geschied op bevel van de president.³¹⁰

Presidentiële richtlijnen³¹¹ uit juli 2006 schrijven ook voor dat bij de toepassing van de noodregelgeving de mensenrechten dienen te worden gerespecteerd. Zo moet de reden van arrestatie worden bekendgemaakt, geldt er een identificatieplicht voor de ambtenaar in functie en dient de verdachte in de gelegenheid te worden gesteld zijn familie van de arrestatie op de hoogte te stellen. Daarnaast moet de *Human Rights Commission* binnen 48 uur van de arrestatie op de hoogte worden gebracht en ongehinderde toegang worden verschaft tot de detentieplaats.³¹²

---

³⁰⁸ Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008; International Commission of Jurists, *Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards*, maart 2009.

³⁰⁹ HRW, *Recurring Nightmare- State responsibility for “Disappearances” and abductions in Sri Lanka.*, vol. 20, N° 2(c), maart 2008; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³¹⁰ HRW, *Recurring Nightmare- State responsibility for “Disappearances” and abductions in Sri Lanka.*, vol. 20, N° 2(c), maart 2008.

³¹¹ De richtlijnen heten officieel ‘The Presidential Directives on Protecting Fundamental Rights of Persons Arrested and/or Detained’.

³¹² Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka*, 26 februari 2008, A/HRC/7/3/Add.6; International Commission of Jurists, *Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards*, maart 2009.

Aan deze voorschriften wordt in de praktijk echter geen uitvoering gegeven. Aan niet-naleving zijn geen sancties verbonden³¹³ Bovendien bevat de noodregelgeving een immunitieclausule voor ambtenaren. De ambtenaar wordt beschermd tegen juridische c.q. disciplinaire maatregelen, indien hij bij de uitoefening van zijn werkzaamheden te goeder trouw heeft gehandeld. Hiermee worden de richtlijnen als het ware buitenwerking gesteld en de veiligheidstroepen verdere bescherming geboden tegen vervolging.³¹⁴

Ook is het de autoriteiten op grond van de noodregelgeving toegestaan zich te ontdoen van stoffelijke overschotten zonder publieke notificatie. De plaatsvervangend inspecteur-generaal van politie is bevoegd stoffelijke overschotten te doen cremen zonder dat er een lijkschouwing heeft plaatsgevonden, waardoor essentieel bewijsmateriaal verloren gaat.³¹⁵

Met name Tamils waren het slachtoffer van arrestatie en detentie op basis van de noodregelgeving vanwege hun veronderstelde samenwerking met de LTTE, maar ook Singalezen en moslims die ervan verdacht werden LTTE sympathisanten te zijn, waren slachtoffer van arrestaties.³¹⁶ Tijdens het staakt-het-vuren had de LTTE vele politieke kantoren in regeringsgebied. Personen die daar werkzaam zijn geweest, lopen een vergroot risico opgepakt te worden, daar de namen van deze personen goed zijn gedocumenteerd door de regering. Voorts zijn journalisten in toenemende mate slachtoffer van arrestatie en detentie (*zie ook paragraaf 3.3.1*). Verschillende bronnen melden dat de politie en het leger werkten aan de hand van lijsten met namen. Daarnaast lopen Tamils vooral bij checkpoints een verhoogd risico om opgepakt te worden. In Colombo, het Noorden en het Oosten zijn door de veiligheidstroepen van de regering op grond van de noodregelgeving geregeld

---

³¹³ Human Rights Watch, *Sri Lanka, Return to War, Human Rights Under Siege, volume 19. N°11 (c)*, augustus 2007; HRW, *Recurring Nightmare- State responsibility for "Disappearances" and abductions in Sri Lanka.*, vol. 20, N° 2(c), maart 2008; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka unter Notstandsrecht*, december 2007; International Crisis Group, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

³¹⁴ Human Rights Watch, *Sri Lanka, Return to War, Human Rights Under Siege, volume 19. N°11 (c)*, augustus 2007; Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008; International Commission of Jurists, *Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards*, maart 2009.

³¹⁵ Human Rights Watch, *Sri Lanka, Return to War, Human Rights Under Siege, volume 19. N°11 (c)*, augustus 2007; HRW, *Recurring Nightmare- State responsibility for "Disappearances" and abductions in Sri Lanka.*, vol. 20, N° 2(c), maart 2008; Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008.

³¹⁶ BBCSinhala, *Bodies of 'arrested' people found*, 10 oktober 2008; BBC, *Sri Lanka Tamils 'being arrested'*, 15 oktober 2008.

arrestaties verricht van Tamils (*zie ook paragraaf 3.3.4*). Sinds de militaire overwinning op de LTTE medio mei 2009 lijkt de trend te zijn dat een ieder die ervan verdacht wordt gedurende het militair offensief in contact te hebben gestaan met de LTTE, bijstand te hebben verleend aan de LTTE of uitlatingen in de media heeft gedaan ten gunste van de LTTE, slachtoffer kan worden van arrestatie en detentie.³¹⁷

Massa-arrestaties en razzia's

Gedurende de verslagperiode, ook na de militaire overwinning op de LTTE medio mei 2009, deden zich onverminderd massa-arrestaties en razzia's voor door politie en leger, al dan niet in samenwerking met paramilitaire groeperingen.³¹⁸ (*zie ook paragraaf 3.3.4*) De massa-arrestaties en razzia's vonden doorgaans plaats na aanslagen in regeringsgebied, waarvoor de regering de LTTE aansprakelijk hield. Ook vonden massa-arrestaties en razzia's plaats op preventieve basis, dan wel op basis van inlichtingen in geval van dreiging van LTTE infiltraties. De operaties werden gericht uitgevoerd in wijken en gebieden waar voornamelijk Tamils woonachtig zijn of verblijven.³¹⁹ Doorgaans werden de arrestanten tijdelijk gedetineerd en binnen 24 uur weer vrijgelaten.³²⁰

Het aantal personen dat op basis van de noodregelgeving is gearresteerd is onbekend.³²¹

Personen die op grond van de noodregelgeving zijn opgepakt, werden gedurende de verslagperiode gedetineerd in reguliere gevangenissen, alsook politiecellen en andere detentiefaciliteiten, waaronder in Boosa, toebehorend aan de *Terrorism Investigation Department* (TID) van de politie. Ook werden personen, die verdacht werden van LTTE betrokkenheid, gevangen gehouden in detentiekampen van het leger of paramilitaire groeperingen, dan wel andere geheime en/of informele detentieplaatsen. De regering ontkent evenwel het bestaan van geheime

---

³¹⁷ Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle Situation, Update*, 7 juli 2009; Human Rights Watch, *Tigers under the bed*, 18 juni 2009; *Police nab LTTE medical supplier*, 17 juni 2009, via www.defence.lk, geraadpleegd op 23 juli 2009; Reporters Without Borders, *Army holding three doctors who gave information to press*, 19 mei 2009; The Independent, *Doctors who braved bombs in Sri Lanka imprisoned*, 6 juni 2009; Human Rights Watch, *Sri Lanka: Avoid a Postwar Witch Hunt*, 3 juni 2009.

³¹⁸ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle Situation, Update*, 7 juli 2009.

³¹⁹ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³²⁰ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³²¹ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

detentieplaatsen.³²² Het leger ontkent bovendien dat personen worden vastgehouden in de eigen detentiefaciliteiten.³²³ Na de militaire overwinning van de LTTE medio mei 2009, hebben duizenden LTTE strijders en personen met LTTE banden zich overgegeven aan de Sri Lankaanse autoriteiten, van wie een gedeelte wordt vastgehouden in rehabilitatiecentra. Inmiddels zouden zich 2000 voormalige LTTE strijders in detentiecentra bevinden (*zie ook paragraaf 4.1*).³²⁴

Arrestaties door LTTE

Over arrestaties door de LTTE en/of aanwezigheid van politieke gevangenen in LTTE gebied is niets bekend en na medio mei 2009 niet meer aan de orde.

Situatie detentiecentra

Er zijn in totaal 22 *closed prisons*³²⁵ in Sri Lanka, waarvan drie voor veroordeelde gevangenen en negentien voor gedetineerden in voorarrest in afwachting van de terechtzitting (*remand prisons*). Daarnaast zijn er 25 *lock-ups*³²⁶ en acht *work camps*³²⁷ en twee ‘open gevangnissen’ (*open prison camps*) waar gevangenen die hiervoor in aanmerking komen, worden vastgehouden met minimale veiligheidsmaatregelen. Voor jeugdige criminelen (tussen de 16-22 jaar) zijn er twee *correctional centres* en een *training school*.

De situatie in gevangnissen is slecht en voldoet niet aan de internationale normen en maatstaven. De gevangnissen zijn overbevolkt en de kwaliteit van de sanitaire voorzieningen is onder de maat.³²⁸ Terwijl de totale capaciteit van gevangnissen 8.200 personen bedraagt, telt het totaal aantal gevangenen in Sri Lanka 30.000 personen. De situatie in politiecellen is ook slecht; gevangenen worden

---

³²² US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³²³ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³²⁴ ANP, *Sri Lanka houdt ruim 9000 Tamil Tijgers vast*, 26 mei 2009, via www.nu.nl, geraadpleegd op 23 juli 2009; ICRC, *Sri Lanka: ICRC assists thousands of persons in government-run sites for the displaced*, 9 juni 2009.

³²⁵ Een closed prison is een gevangenis met omheining en maximale veiligheidsmaatregelen waar gevangenen worden gedetineerd.

³²⁶ Een lock-up is een gevangenisgebouw gelegen naast een rechtbank waar gevangenen met lopende rechtszaken voorafgaand aan of na afloop van een terechtzitting tijdelijk kunnen worden gedetineerd. Personen die worden veroordeeld door de rechter, wachten in deze cellen hun overplaatsing naar een gevangenis af; Statistics Division Prisons Headquarters, *Prisons Statistics of Sri Lanka*, vol.27- year 2008.

³²⁷ Een work camp is een gevangenis zonder omheining en minimale veiligheidsmaatregelen voor gedetineerden die een kortere straf opgelegd hebben gekregen; Statistics Division Prisons Headquarters, *Prisons Statistics of Sri Lanka*, vol.27- year 2008.

³²⁸ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

vastgehouden in ruimtes zonder daglicht en onvoldoende ventilatie en het komt voor dat ze op betonnen vloeren dienen te slapen.³²⁹

Ongeveer 90% van de gevangenen zit een straf uit van twee jaar of minder; de overige 10% zit een langere gevangenisstraf uit. Vrouwen worden in principe apart van mannen gedetineerd en worden bewaakt door vrouwelijke gevangenebewaarders. Gedwongen seks met mannelijke gevangenebewaarders is evenwel een veelvoorkomende klacht van vrouwen.³³⁰ Kinderen kunnen tot hun vijfde jaar bij de moeder blijven. Na hun vijfde jaar worden de kinderen ondergebracht in weeshuizen of bij familie. Gevangenen in voorarrest en veroordeelde gevangenen delen dezelfde cel vanwege ruimtegebrek.³³¹ Hoewel er separate faciliteiten zijn voor minderjarige criminelen tussen de 16-18 jaar, deden zich gedurende de verslagperiode gevallen voor van minderjarigen die de cel deelden met volwassenen.³³² Er is voor zover bekend geen verschil in behandeling van Singalezen, Tamils en moslims in detentie. LTTE leden zouden separaat worden gedetineerd.

De cipiers krijgen een militaire training. Corruptie onder de cipiers komt voor. Het komt ook voor dat gevangenebewaarders gevangenen mishandelen (*zie paragraaf 3.3.7*).

De *Human Rights Commission* heeft het mandaat om gevangenen te bezoeken. Het is niet bekend hoeveel bezoeken de HRC gedurende de verslagperiode heeft afgelegd.³³³

Het Internationaal Comité van het Rode Kruis (ICRC) heeft een *Memorandum of Understanding* afgesloten met de Sri Lankaanse autoriteiten dat hen toestaat bezoeken af te leggen aan alle gedetineerden die worden vastgehouden in verband met het conflict. Sinds de invoering van de noodregelgeving krijgen personen die op grond daarvan worden vastgehouden, speciale aandacht van het ICRC. Daarnaast bezoekt het ICRC verschillende gevangenissen in het land. Ook volgt het ICRC gevangenen van de *Criminal Investigation Department* (CID), de *Terrorist Investigation Department* (TID) en gedetineerden in politiebureaus.

---

³²⁹ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008.

³³⁰ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³³¹ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³³² US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³³³ Zie paragraaf 3.2.

LTTE-detentiecentra

De LTTE beschikte tot medio mei 2009 in het gebied dat onder haar controle stond over detentiekampen, dan wel werkkampen en gevangenissen. Het ICRC had beperkte toegang tot de gevangenen.³³⁴ Over de behandeling van de gevangenen in LTTE gebied is niets bekend.

3.3.7 Mishandeling en foltering

Foltering is volgens de wet een strafbaar feit, maar niet alle voorzieningen uit het Verdrag tegen Foltering zijn geïmplementeerd. Foltering wordt wijdverbreid gepraktiseerd in Sri Lanka.³³⁵ Marteling is een routinematige handeling van de politie en het leger als onderdeel van anti-terrorisme operaties bij verdachten die op basis van noodregelgeving zijn opgepakt wegens veronderstelde banden met de LTTE.³³⁶

Hoewel het hanteren van lijfstraffen wettelijk verboden is onder de *Corporal Punishment Act*, komt het slaan van gedetineerden door gevangenvaarders geregeld voor. Medische rapporten bevestigen dit.³³⁷

In het Oosten en Noorden kwamen marteling en mishandeling voor door militair inlichtingenpersoneel en overig veiligheidspersoneel, al dan niet in samenwerking met paramilitaire groeperingen. Personen die verdacht werden van LTTE betrokkenheid werden zowel in geheime detentieplaatsen als in reguliere gevangenissen onderworpen aan ondervraging, hetgeen doorgaans gepaard ging met marteling. Bij vrijlating werden gevangenen geregeld gewaarschuwd om niet over de detentie te praten onder bedreiging van repercussies.³³⁸ In enkele gevallen

---

³³⁴ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; ICRC, *ICRC Annual report 2008*, 27 mei 2009.

³³⁵ Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³³⁶ Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008; UNHCR, *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009.

³³⁷ Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008.

³³⁸ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

werd de persoon direct na zijn vrijlating vermist en/of later dood teruggevonden. (zie ook paragraaf 3.3.9).³³⁹

Slachtoffers van marteling hebben de mogelijkheid een klacht in te dienen.³⁴⁰ Op marteling staat een gevangenisstraf van minimaal zeven en maximaal tien jaar en een geldboete van 100-500 US Dollar.³⁴¹ Intimidaties en bedreigingen van politie en leger weerhouden de slachtoffers hier echter van.³⁴² In geval van marteling door paramilitaire groeperingen als de TMVP en de EPDP, durft men evenmin aangifte te doen, vanwege hun nauwe samenwerkingsverband met de veiligheidsdiensten van de regering.

De LTTE maakte zich tot medio mei 2009 ook schuldig aan foltering.³⁴³ In hoeverre de LTTE zich na deze periode nog schuldig maakte aan foltering is niet bekend.

3.3.8 Verdwijningen

Verdwijningen en ontvoeringen in het gehele land blijven zich, ook na de militaire overwinning op de LTTE medio mei 2009, voordoen. Verschillende bronnen melden dat de aantallen in vergelijking met de vorige verslagperiode zijn afgenomen, maar verdwijningen en ontvoeringen komen nog dagelijks voor. In Vavuniya en Mannar is het aantal verdwijningen en ontvoeringen sterk toegenomen, maar ook in de districten Trincomalee, Ampara en Batticaloa in het

---

³³⁹ BBCSinhala, *Bodies of 'arrested' people found*, 10 oktober 2008.

³⁴⁰ Het High Court heeft de jurisdictie om zaken over marteling te behandelen. Het slachtoffer kan hiertoe een klacht indienen bij de openbare aanklager. Op basis van instructies van de openbare aanklager wordt een onderzoek ingesteld door de *Special Investigation Unit*. Het onderzoek geschiedt onder supervisie van de inspecteur-generaal van politie; Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment*, Manfred Nowak, *Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008.

³⁴¹ Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment*, Manfred Nowak, *Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁴² Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment*, Manfred Nowak, *Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁴³ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

Oosten en Jaffna en Colombo deden zich gedurende de verslagperiode geregeld verdwijningen en ontvoeringen voor. (zie ook paragraaf 3.3.9).³⁴⁴

Zowel de regeringstroepen (leger en politie (*Criminal Investigation Department, Special Task Force*)) en de TMVP, EPDP en in toenemende mate ook andere paramilitaire groeperingen als de PLOTE en TELO maakten zich schuldig aan verdwijningen en ontvoeringen. De TMVP, de EPDP en de overige paramilitaire groeperingen handelden zowel zelfstandig als in gezamenlijke acties met de veiligheidstroepen van de regering.³⁴⁵ De gevallen waarbij de paramilitaire groeperingen zelfstandig acteerden, betroffen over het algemeen vergeldingsacties gericht tegen de LTTE, waarbij de regeringstroepen niet ingrepen of waren gelieerd aan criminele activiteiten.³⁴⁶ Volgens een bron zou de regering de paramilitaire groeperingen een vrijbrief hebben verschaft om LTTE leden te elimineren.

Vanwege de aanwezigheid van verschillende veiligheidstroepen van de regering en paramilitaire groeperingen, is niet altijd duidelijk wie verantwoordelijk moet worden gehouden voor de verdwijningen. Ook zijn er in toenemende mate criminele groeperingen, al dan niet gelieerd aan het leger of paramilitaire groeperingen, actief.³⁴⁷ Bovendien worden op basis van de Emergency Regulations gezamenlijke operaties van politie en leger toegestaan zonder duidelijke scheiding van verantwoordelijkheid. In geval van arrestaties die tot een verdwijning leiden, wordt door beide diensten naar elkaar verwezen. De familieleden worden zo van het kaste naar de muur gestuurd. Verdwijningen blijven zo veelal onopgelost (zie ook paragraaf 3.3.6).

Slachtoffers waren voornamelijk (jonge) Tamils, maar ook Singalezen en moslims waren doelwit.³⁴⁸ Ook kwamen verdwijningen voor onder humanitaire hulpverleners, journalisten en kinderen. De trend lijkt te zijn dat individuen die verdacht worden van LTTE betrokkenheid een doelwit van verdwijningen

---

³⁴⁴ Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle Situation*, 11 december 2008; CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; BBC, *A fearful end to Sri Lanka's war?*, 22 november 2008.

³⁴⁵ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁴⁶ CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁴⁷ CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009.

³⁴⁸ UNHCR, *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009.

vormen.³⁴⁹ Verschillende bronnen melden dat de Sri Lankaanse inlichtingendienst aan de hand van foto- en videomateriaal van bijeenkomsten van de LTTE, die tijdens het staakt-het-vurenakkoord vrijelijk kon opereren in Sri Lanka, hun doelwit bepalen. Ook personen die door de LTTE gedwongen werden deze bijeenkomsten van de LTTE bij te wonen, behoren tot deze groep.³⁵⁰ Volgens verschillende ooggetuigen vonden de meeste verdwijningen plaats middels het gebruik van 'witte bussen zonder kenteken' door niet nader te identificeren (gemaskerde) Tamil sprekende, gewapende mannen.³⁵¹

In het Oosten en Noorden deed het merendeel van de verdwijningen zich voor gedurende of na massa-arrestaties en razzia's die volgden na aanslagen van de LTTE. In het Oosten waren met name de TMVP (zowel de Karuna factie als de Pillayan factie), het leger en de *Special Task Force* van de politie verantwoordelijk voor de verdwijningen en ontvoeringen. Dit geschiedde zowel zelfstandig als in nauwe samenwerking met elkaar.³⁵² De TMVP laat zich volgens verschillende bronnen ook in met criminele activiteiten voor eigen gewin, waaronder afpersing, chantage en belastingheffing. Het kwam geregeld voor dat de TMVP en het leger gezamenlijk teruggekeerde ontheemden en Sri Lankaanse vluchtelingen uit India doorlichtten ter identificatie van LTTE verdachten. In 2008 zouden zes teruggekeerde Sri Lankaanse vluchtelingen uit India zijn ontvoerd. Voorts kwamen ook verdwijningen en ontvoeringen voor in ontheemdenkampen.³⁵³

In Vavuniya waren met name de veiligheidstroepen, de PLOTE, EPDP en andere paramilitaire groeperingen als de TMVP, TELO verantwoordelijk voor de verdwijningen. Dit geschiedde zowel zelfstandig als in nauwe samenwerking met de veiligheidstroepen.³⁵⁴ In Vavuniya, Mannar en Jaffna is een ernstige toename waarneembaar van verdwijningen in opvangkampen, alwaar ontheemden uit LTTE gebied gedurende de verslagperiode werden vastgehouden door de regering (*zie paragraaf 4.1*). Deze opvangkampen worden geregeld doorgelicht door het leger,

---

³⁴⁹ UNHCR, *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009.

³⁵⁰ International Crisis Group, *Sri Lanka's Human Rights Crisis*, Asia Report N° 135, 14 juni 2007; UTHR, *Slow Strangulation of Jaffna: Trashing General Larry Wijeratne's Legacy and Enthroning Barbarism*, 4 december 2007; Amnesty International, *Silencing Dissent*, februari 2008.

³⁵¹ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; BBC, *Sri Lanka's 'white van syndrome'*, 1 december 2008.

³⁵² UTHR, *Sri Lanka: Special Report No. 31, Pawns of an Un-heroic War*, 28 oktober 2008.

³⁵³ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; UNHCR, *Sri Lanka: UNHCR concerned over deteriorating situation in east*, 9 januari 2009.

³⁵⁴ CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; UTHR, *Sri Lanka: Special Report No. 31, Pawns of an Un-heroic War*, 28 oktober 2008.

dat zich hierbij laat bijstaan door paramilitaire groeperingen ter identificatie van mogelijke LTTE leden.³⁵⁵

In Jaffna wordt vooral het leger verantwoordelijk gehouden voor de verdwijningen, omdat de meeste verdwijningen plaatsvonden binnen militaire High Security Zones of op tijden waarin de avondklok was ingesteld.³⁵⁶ De verdwijningen vonden plaats tijdens of na controles bij een checkpoint of na gerichte invallen als gevolg van veiligheidsincidenten. Naast het leger maakte ook de EPDP zich schuldig aan ontvoeringen en verdwijningen.³⁵⁷

Vrijwillige detentie van personen in Jaffna, die zich als gevolg van de dreiging om ontvoerd en vermoord te worden, voor hun eigen veiligheid overgeven aan de regering (vrijwillige internering) kwam gedurende de verslagperiode nog immer voor. Deze personen worden vrijwillig in detentie genomen na aanmelding bij de regionale *Human Rights Commission* en verschijning voor de rechter.³⁵⁸ Er zouden zich ruim 300 personen in vrijwillige detentie bevinden.³⁵⁹ De personen die voor vrijwillige detentie kiezen zouden in de praktijk een formulier moeten ondertekenen, waarin zij verklaren dat ze LTTE lid zijn, waarna zij vervolgens worden vastgehouden in zogenaamde rehabilitatiecentra. Verzoeken om ontslag uit vrijwillige detentie zouden in de praktijk moeizaam verlopen, daar betrokkene eerst zijn onschuld zou moeten bewijzen.

In Colombo zijn volgens verschillende bronnen voornamelijk de *Special Task Force* en de *Criminal Investigation Department* van de politie en het leger verantwoordelijk voor de verdwijningen, al dan niet in samenwerking met paramilitaire groeperingen als de TMVP en de EPDP.

Verdwijningen resulteren veelvuldig in buitengerechtelijke executies of moord. Sommige verdwenen personen zijn omgekomen als gevolg van marteling

---

³⁵⁵ CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle Situation*, 11 december 2008; Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri lankan and LTTE Abuses against Civilians in the Vanni*, februari 2009; The Guardian, *Traumatized Tamils live in fear of new crackdown in Sri Lanka*, 5 april 2009; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle Situation, Update*, 7 juli 2009.

³⁵⁶ HRW, *Recurring Nightmare, State Responsibility for "Disappearances" and Abductions in Sri Lanka, Volume 20, N° 2(c)*, maart 2008; Human Rights Watch, *World Report 2009, Country Summary- Sri Lanka*, 31 januari 2009.

³⁵⁷ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁵⁸ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁵⁹ Human Rights Watch, *World Report 2009, Country Summary- Sri Lanka*, 31 januari 2009.

gedurende detentie.³⁶⁰ Van veel vermiste personen wordt echter nooit meer iets vernomen; van het merendeel wordt verondersteld dat zij zijn omgekomen. Ook worden verdwenen personen vastgehouden in detentiekampen van het leger of officiële detentiefaciliteiten als Boosa, of in kampen van de TMVP en de EPDP (zie ook paragraaf 3.3.6).

3.3.9 Buitengerechtelijke executies en moorden

Buitengerechtelijke executies en moorden in het gehele land blijven zich voordoen. Verschillende bronnen melden dat de aantallen in vergelijking met de vorige verslagperiode zijn afgenomen, maar buitengerechtelijke executies en moorden komen nog dagelijks voor. Gedurende de verslagperiode kwamen met name in Vavuniya, Mannar en Jaffna in het Noorden en het Oosten politieke moorden voor. Ook in Colombo vonden moorden plaats, maar beduidend minder. De meerderheid van de slachtoffers betrof jonge Tamil mannen.

Veel slachtoffers, zijn eerst verdwenen en pas later dood teruggevonden (zie ook paragraaf 3.3.8). Ook hier geldt dat vanwege de aanwezigheid van verschillende veiligheidstroepen van de regering en paramilitaire groeperingen, het niet altijd duidelijk was wie verantwoordelijk moest worden gehouden voor de moorden. Daarnaast waren getuigen of nabestaanden niet altijd bereid nadere details te verschaffen over de moord vanwege angst voor represailles. Indirect bewijs zoals de locatie (bijvoorbeeld in een HSZ, vlakbij een controlepost of militair kamp) of het tijdstip van het misdrijf (tijdens de avondklok), politieke affiniteit en etniciteit van het slachtoffer, wijzen op betrokkenheid van de regeringstroepen en paramilitaire groeperingen.³⁶¹

Ook de LTTE maakte zich schuldig aan buitengerechtelijke executies en moorden. Slachtoffers van de LTTE zijn doorgaans leden, ex-leden en supporters van gematigde (pro-regering) Tamil partijen (inclusief TMVP en EPDP), informanten van het leger, tegenstanders van de LTTE, en hun families. De LTTE werd ook verantwoordelijk gehouden voor een aantal (mislukte) zelfmoordaanslagen op ministers gedurende de verslagperiode (zie paragraaf 2.3).

---

³⁶⁰ BBCSinhala, *Bodies of 'arrested' people found*, 10 oktober 2008; HRW, *Recurring Nightmare, State Responsibility for "Disappearances" and Abductions in Sri Lanka, Volume 20, N° 2(c)*, maart 2008;

³⁶¹ Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Tamilische Akteure*, 11 december 2008.

De moorden van de TMVP, EPDP en andere paramilitaire groeperingen waren met name gericht op LTTE-leden en individuen (voornamelijk Tamils) die ervan verdacht werden LTTE aanhanger te zijn.³⁶² (zie ook paragraaf 2.3)

3.3.10 Doodstraf

Sedert 23 juni 1976 wordt de doodstraf in Sri Lanka niet meer uitgevoerd. De doodstraf is nog wel opgenomen in de wet en wordt nog steeds opgelegd. Sri Lanka handhaaft evenwel een moratorium op de doodstraf met het oog op afschaffing in de toekomst.³⁶³ Er zijn 176 gevangenen in Sri Lanka die ter dood zijn veroordeeld. In december 2006 was dit aantal nog 165.³⁶⁴ Na het uitzitten van 15-17 jaar gevangenisstraf worden deze gevangenen bij goed gedrag vrijgelaten. Terdoodveroordeelden zitten in de praktijk dus dezelfde straf uit als personen die tot levenslang zijn veroordeeld, maar genieten niet dezelfde privileges en opleidingsmogelijkheden.

De LTTE hanteerde de doodstraf in gebieden die onder haar controle stonden. In hoeverre en hoe vaak een veroordeling werd uitgesproken en uitgevoerd gedurende de verslagperiode is niet bekend.

3.4 Positie van specifieke groepen

3.4.1 Vrouwen

Omdat in Sri Lanka het personen- en familierecht verschilt per gemeenschap (Tamil, Singalees en islam), zijn de rechten van vrouwen niet in alle gevallen gelijk aan die van mannen (zie ook paragraaf 2.1.3).³⁶⁵ Zo is de minimumleeftijd voor vrouwen om te huwen volgens de algemene wet (Common Law) gesteld op achttien jaar, terwijl het huwelijk volgens het islamitische gemeenschapsrecht niet leeftijdgebonden is. Een islamitisch meisje mag trouwen zodra de puberteit is ingetreden. Daarnaast kan een vrouw in de praktijk in de echt worden verbonden zonder haar instemming, terwijl het islamitisch gemeenschapsrecht voorschrijft dat haar instemming nodig is. Bovendien kan de man zonder opgaaf van reden van de

---

³⁶² US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; BBCSinhala, *Killings continue in Batticaloa*, 12 oktober 2008.

³⁶³ Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008.

³⁶⁴ Statistics Division Prisons Headquarters, *Prisons Statistics of Sri Lanka*, vol.27- year 2008.

³⁶⁵ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

vrouw scheiden, terwijl de vrouw bewijzen dient te overleggen om een huwelijk te mogen ontbinden. De druk om te trouwen onder het islamitisch recht is met name binnen de islamitische gemeenschap in rurale gebieden groot.

Volgens de nationale wet zijn vrouwen handelingsbekwaam. In de praktijk kan het, in bijvoorbeeld traditionele of armere gezinnen, voorkomen dat een vrouw afhankelijk is van een mannelijk familielid. Zo heeft een getrouwde vrouw onder Tamil gewoonterecht de toestemming van haar echtgenoot nodig om eigendommen te verkopen of te verwerven. In het civiele erfrecht geldt voor zonen en dochters het recht op een gelijk deel van het vermogen, terwijl dit in het islamitische recht weer niet het geval is.³⁶⁶

In de Sri Lankaanse grondwet is opgenomen dat mannen en vrouwen gelijke kansen dienen te krijgen in de publieke sector. De deelname van vrouwen in de overheidssector is echter beperkt. De vertegenwoordiging van vrouwen in de politiek is zeer laag en bedraagt 4,8% in het parlement en minder dan 2% in de lokale politiek.³⁶⁷ Ook deelname in de private sector is beperkt. In de private sector bestaat geen wettelijke bescherming tegen discriminatie. Vrouwen krijgen soms minder betaald dan mannen voor hetzelfde werk, bekleden minder snel een leidinggevende positie en kunnen te maken krijgen met seksuele intimidatie. Daarnaast is de werkloosheid onder vrouwen twee keer zo hoog als onder mannen, terwijl het voor opgeleide vrouwen moeilijk is passend werk te vinden.³⁶⁸

De rol van de familie is erg belangrijk in Sri Lanka. Het is daarom niet gebruikelijk dat vrouwen alleen wonen. Het komt voor dat vrouwen met z'n tweeën in een huis wonen vanwege veiligheidsredenen. Tegelijkertijd is het aantal huishoudens dat gerund wordt door een vrouw toegenomen als gevolg van het opgelaaide conflict. Veel mannen zijn verdwenen, vermoord of gedetineerd. Weduwen of wezen, wier echtgenoot of vader in het leger zat, hebben recht op weduwen- of wezenpensioen. Aangezien veel mannen zijn verdwenen en het dus niet (officieel) bekend is dat zij zijn gestorven, hebben de weduwen en wezen problemen bij de aanvraag van het pensioen, maar ook bij hun aanspraak op landtitels.³⁶⁹

(Seksueel) geweld

---

³⁶⁶ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁶⁷ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁶⁸ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁶⁹ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; BBC, *Plight of Sri Lanka's war widows*, 18 december 2008.

Huiselijk geweld is strafbaar gesteld in de wet, maar er wordt niet op de naleving toegezien en de daders worden zelden bestraft.³⁷⁰ Seksueel geweld binnen het huwelijk is niet strafbaar gesteld in de wet, behalve indien sprake is van scheiding van tafel en bed.³⁷¹ De Prevention of Domestic Violence Act is in oktober 2005 in werking getreden.³⁷² Deze wet biedt bescherming tegen huiselijk geweld, echter via de civiele procedure. Het slachtoffer kan de rechter verzoeken een beschermende maatregel of voorlopige voorziening (*interim of protection order*) te treffen.³⁷³ Dit geldt eveneens voor verkrachting en ander seksueel geweld. Bij niet naleving kan de dader een dwangsom worden opgelegd, die bij niet nakoming wordt omgezet in een gevangenisstraf.

Seksueel geweld tegen vrouwen doet zich onverminderd voor. De groeiende aanwezigheid van verschillende militaire groeperingen, personeel van het *National Civil Security Department* (zie paragraaf 2.3) en veiligheidstroepen van de regering (leger en politie) had een toename van het (seksueel) geweld tegen vrouwen tot gevolg in het Oosten, het Noorden en in opvangkampen voor ontheemden.³⁷⁴ (Groeps)verkrachting en ontvoering van vrouwen door het leger en politie kwamen geregeld voor. Met name alleenstaande vrouwen of vrouwen wier echtgenoot in detentie is of is ‘verdwenen’, lopen een groot risico om slachtoffer van (seksueel) geweld te worden.³⁷⁵ De daders worden nauwelijks bestraft (zie paragraaf 3.3.5 en 3.3.6).

---

³⁷⁰ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁷¹ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁷² Parliament of the democratic socialist republic of Sri Lanka, *Prevention of Domestic Violence Act, No. 34 of 2005*, Published as a supplement to Part II of the Gazette of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka of October 07, 2005.

³⁷³ De maatregelen variëren van het opleggen van een straatverbod aan dader, contactverbod tot het verbod om het echtelijk huis te verkopen; Parliament of the democratic socialist republic of Sri Lanka, *Prevention of Domestic Violence Act, No. 34 of 2005*, Published as a supplement to Part II of the Gazette of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka of October 07, 2005.

³⁷⁴ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; Sri Lanka: Violence against women on the rise, 27 november 2008, via www.irinnews.org, geraadpleegd op 30 december 2008; CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; UTHR, *Sri Lanka: Special Report No. 31, Pawns of an Un-heroic War*, 28 oktober 2008; UNHCR, *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009; IDMC, *Sri Lanka: Civilians displaced by conflict facing severe humanitarian crisis, A profile of the internal displacement situation*, 1 mei 2009.

³⁷⁵ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

Het *Bureau for the Protection of Women and Children* heeft 32 kantoren in Sri Lanka, hoewel ieder politiebureau in beginsel een eigen bureau behoort te hebben. Het hoofdkantoor is gelegen in Colombo. Het functioneren van het *Bureau for the Protection of Women and Children* van de politie is in de praktijk niet voldoende effectief in geval van klachten van vrouwen die slachtoffer zijn van seksueel geweld. Het bureau beschikt niet over voldoende middelen en er zijn onvoldoende opgeleide medewerkers aanwezig. Risico van intimidatie van klagers is aanwezig. Bovendien zijn vrouwen over het algemeen terughoudend bij het doen van aangifte, met name in geval de dader een overheidsfunctionaris betreft, uit angst voor represailles. Ook noemden verschillende bronnen de politie en de rechterlijke macht bevooroordeeld en veelal veroordelend bij klachten met betrekking tot seksueel geweld. Van januari tot november 2008 heeft het *Bureau for the Protection of Women and Children* 723 klachten van zwaar geweld tegen vrouwen ontvangen en 1908 gevallen van minder zware vergrijpen geregistreerd.³⁷⁶ Na het indienen van een klacht, heeft de vrouw doorgaans geen andere mogelijkheid dan terugkeren naar huis.

Opvang en begeleiding van vrouwen die slachtoffer zijn van verkrachting of huiselijk geweld, zoals crisiscentra of opvangtehuizen waren slechts in beperkte mate aanwezig.³⁷⁷ In de praktijk is het gebruikelijk dat vrouwen primair bescherming zoeken bij familie om zich aan het geweld te onttrekken. Wegens gebrek aan veiligheid, economische afhankelijkheid van de man en stigmatisering, biedt opvang door familie evenwel geen tot onvoldoende (langdurige) bescherming.

Er zijn voor zover bekend geen specifieke overheidsopvanghuizen voor vrouwen die slachtoffers zijn van verkrachting of huiselijk geweld. Wel heeft de overheid een multi-purpose faciliteit tot haar beschikking waar vrouwen kunnen worden opgevangen of advies kunnen krijgen. Deze faciliteit wordt evenwel voor verschillende doeleinden gebruikt, waardoor de veiligheid een probleem is. Opvang en begeleiding worden geboden door enkele NGO's, zoals *Women In Need*, en andere particuliere initiatieven. *Women in Need* heeft een goed beveiligde opvangfaciliteit voor vrouwen in gebruik. Daarnaast is er nog een aantal opvanghuizen aanwezig, maar deze zijn minder goed beveiligd; men kan gemakkelijk het terrein betreden, waardoor het als minder veilig wordt ervaren. *Women in Need* heeft kantoren in politiebureaus waar vrouwen die slachtoffer zijn van geweld kunnen worden opgevangen. Er zijn ook kantoren in ziekenhuizen aanwezig. In totaal heeft *Women in Need* zeven crisiscentra, zeven ziekenhuiskantoren en twee politiebureaukantoren in gebruik. Van januari 2008 tot

---

³⁷⁶ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁷⁷ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

december 2008 is door *Women in Need* aan 27.068 vrouwen ondersteuning verleend. Dit is een relatief kleine toename ten opzichte van voorgaande jaren.

3.4.2 Homoseksuelen

Seksuele activiteiten tussen personen van hetzelfde geslacht zijn in Sri Lanka verboden onder artikel 365 van het wetboek van Strafrecht, maar er werd in de praktijk niet op naleving toegezien. Er staat een maximum gevangenisstraf op van tien jaar.³⁷⁸ Per 1995 werd ook uitdrukkelijk seks tussen vrouwen strafbaar gesteld door het woord ‘mannen’ in de oorspronkelijke wettekst (die dateert uit 1883) te vervangen door het woord ‘personen’. Daarnaast is op grond van artikel 365A het verrichten van obscene handelingen met iemand van hetzelfde geslacht, zowel in publieke als privé ruimten, verboden met een maximum gevangenisstraf van twee jaar of een geldboete of beide. Indien een persoon boven de achttien jaar de obscene handelingen verricht met een persoon onder de zestien jaar, wordt een gevangenisstraf gehanteerd van minimaal tien tot twintig jaar en een geldboete aangevuld met betaling van een schadevergoeding aan het slachtoffer. Er zijn geen gevallen bekend waarin homoseksualiteit heeft geleid tot strafvervolgning.

Vanwege de strafbaarstelling bevinden homoseksuelen zich in een kwetsbare positie. De strafbaarstelling werkt stigmatiserend en discriminerend. Intimidatie, belediging, verkrachting, arrestatie en afpersing voor geld of seksuele diensten van homoseksuele mannen komen voor. Daarnaast komt discriminatie voor op het gebied van opleiding, gezondheidszorg en ontslag.³⁷⁹ Vanwege de strafbaarstelling van homoseksualiteit is men bij mishandeling of discriminatie bang aangifte te doen bij de politie of in geval van een aangifte de geaardheid als reden op te geven om verder stigmatisering of discriminatie door de politie te voorkomen. Ook is homoseksualiteit sociaal niet geaccepteerd in Sri Lanka. Het gebrek aan ondersteuning door de familie versterkt het gevoel van stigmatisering. Stigmatisering van homoseksuelen geschiedt onafhankelijk van klasse, kaste en/of afkomst. Gedurende de verslagperiode was er sprake van bedreigingen van personen die verdacht worden van homoseksualiteit door moslimextremisten in het Oosten. Uit veiligheidsoverwegingen legden meerdere personen, die zich inzetten voor de rechten van homoseksuelen, hun werkzaamheden neer.

Er zijn meerdere NGO's actief in Sri Lanka die zich inzetten voor de rechten van homoseksuelen. Deze zijn evenwel vanwege de strafbaarstelling van homoseksualiteit niet als zodanig geregistreerd bij de overheid. De eerste NGO is

---

³⁷⁸ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³⁷⁹ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

met haar activiteiten in 1995 aangevangen. Sedert 2005 wordt jaarlijks een kleinschalig, publiektoegankelijk, cultureel evenement ter bevordering van de emancipatiebeweging voor homoseksuelen gehouden in Colombo. Er was geen reactie van de autoriteiten op deze 'gay events' die in juni-juli 2008 plaatsvonden.

3.4.3 Moslims

De moslimgemeenschap is vooral woonachtig in de dichtbevolkte kustgebieden van het oosten. Ook wonen er moslims in het westen en met name in Colombo. In het district Trincomalee is ongeveer 41% van de bevolking moslim, 35% Tamil en 24% Singalees. In het district Batticaloa vormen de moslims 26% van de bevolking tegenover 73% Tamils en 1% Singalezen. In het district Ampara is ongeveer 41% van de bevolking moslim 40% Singalees en 18% Tamil.³⁸⁰

Moslims kunnen over het algemeen vrijelijk hun godsdienst belijden in Sri Lanka.³⁸¹

De moslims ondervinden in toenemende mate hinder van het conflict. Er is een sprake van een groeiende spanning tussen de moslimbevolking en Tamil bevolking als gevolg van de aanhoudende intimidaties van moslims door de TMVP.³⁸² De spanningen werden versterkt toen de TMVP na de provinciale verkiezingen in 2008 het bestuur in het Oosten in handen kreeg. Veel moslims blijven de TMVP wantrouwen vanwege hun nauwe samenwerkingsverband met de regering en hun voortzetting van het agressieve beleid van de LTTE jegens moslims. De moslims, en in toenemende mate ook de Tamils, beschouwen de TMVP als opvolger/vervanger van de LTTE. De TMVP wordt in vergelijking met de LTTE evenwel gekarakteriseerd als ongeorganiseerd, bruter en agressiever. Zo zou de TMVP hogere belastingen innen onder de bevolking en is de criminaliteit onder de TMVP ernstig toegenomen.³⁸³ Moslims waren in toenemende mate slachtoffer van verdwijningen, afpersingen en arrestaties. Veel dorpen kennen een gemengde Tamil/moslim bevolking. Moslims spreken Tamil. Hierdoor worden moslims door beide partijen in het conflict verdacht. De LTTE verdenkt de moslims van samenspannen met de regering, terwijl de regering de moslims

---

³⁸⁰ International Crisis Group, *Sri Lanka's Eastern Province: Land, Development, Conflict; Asia Report No 159*, 15 oktober 2008.

³⁸¹ US State Department, *International Religious Freedom Report 2008 – Sri Lanka*, 19 september 2008.

³⁸² US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; International Crisis Group, *Sri Lanka's Eastern Province: Land, Development, Conflict, Asia Report No 159*, 15 oktober 2008.

³⁸³ International Crisis Group, *Sri Lanka's Eastern Province: Land, Development, Conflict, Asia Report No 159*, 15 oktober 2008.

verdenkt van LTTE betrokkenheid en spionage. Er zijn gewapende moslimgroepen actief in het Oosten. Er is evenwel geen bewijs van een onderling georganiseerde structuur of (politieke) ideologie.³⁸⁴ Volgens een bron verschillen de islamitische gemeenschappen bovendien per district en onderhouden zij geen onderlinge contacten.

Over het algemeen zijn landrechten een belangrijk thema voor de moslims en Tamils in het Oosten, die uit hun oorspronkelijke leefgebieden zijn verdreven als gevolg van het conflict en door het instellen van *High Security Zones* (HSZ) en *Special Economic Zones*. Veel moslims en Tamils in het Oosten zijn bevreesd dat de regering probeert de etnische samenstelling van het Oosten te wijzigen. Zo zou er sprake zijn van Singalisatie van het Oosten door middel van vestiging van Singalezen in gebieden waar veel Tamils en moslims wonen en verplaatsing van voornamelijk Tamils uit woongebieden door middel van het instellen van HSZ's. Veel Tamils en moslims in Trincomalee hebben geen toegang tot hun huizen omdat het gebied tot HSZ is verklaard. In Jaffna is ook een groot gedeelte van het gebied tot HSZ verklaard (zie ook paragraaf 2.3). Het opbouwen van een bestaan wordt door de opgelegde restricties in de bewegingsvrijheid praktisch onmogelijk. Zowel moslims als Tamils beklagen zich in toenemende mate over de invoering van discriminerende restricties (voornamelijk in de visserij en werkgelegenheid), die niet van toepassing zouden zijn op Singalezen.³⁸⁵ Daarnaast spelen ook andere factoren een belangrijke rol bij de verdere toename van de etnische spanningen tussen de verschillende bevolkingsgroepen in het Oosten. Zo is er sprake van het bouwen of verplaatsen door de regering van boeddhistische beelden en tempels naar gebieden in het Oosten waar voornamelijk moslims en Tamils leven. Volgens een bron zouden er ook Singalese scholen worden gebouwd in Tamil gebieden. Voorts zouden Tamils en moslims geen evenredig aandeel krijgen in de economische wederopbouwprojecten in het Oosten. De regering wordt beschuldigd van bevoorrechtiging van Singalezen. Naast de veiligheid vormen landrechten ook een bron van ergernis tussen de Tamils en moslims onderling.³⁸⁶

De in 1990 door de LTTE uit het noorden verdreven moslims waren gedurende de verslagperiode nog ontheemd en verbleven in ontheemdenkampen in en rondom

---

³⁸⁴ International Crisis Group, *Sri Lanka's Eastern Province: Land, Development, Conflict, Asia Report No 159*, 15 oktober 2008.

³⁸⁵ International Crisis Group, *Sri Lanka's Eastern Province: Land, Development, Conflict, Asia Report No 159*, 15 oktober 2008; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; UTHR, *Sri Lanka: Special Report No. 31, Pawns of an Un-heroic War*, 28 oktober 2008; Schweizerische Flüchtlingshilfe, *Sri Lanka: Aktuelle Situation*, 11 december 2008.

³⁸⁶ International Crisis Group, *Sri Lanka's Eastern Province: Land, Development, Conflict, Asia Report No 159*, 15 oktober 2008.

Puttalam.³⁸⁷ De regering heeft wel landtitels uitgedeeld aan een aantal moslims in Puttalam. Dat zorgde voor spanningen met de lokale bevolking. Daarnaast waren er spanningen met de lokale bevolking over de verdeling van hulpmiddelen voor gezondheid en onderwijs. Over de positie van de moslims in Puttalam gedurende de verslagperiode is niets bekend. Wel zou volgens een bron de vrees onder de moslimgemeenschap voor gedwongen hervestiging in het noorden toenemen.

3.4.4 Christenen

Christenen wonen hoofdzakelijk in het westen van Sri Lanka. In het algemeen kunnen christenen zich vrijelijk bewegen en hun godsdienst belijden in Sri Lanka.³⁸⁸ Beschuldigingen van christenen van betrokkenheid bij gedwongen bekeringen door boeddhistische extremisten, bleven een bron van spanning vormen tussen beide gemeenschappen. Intimidaties van christenen (inclusief evangelisten) en aanvallen op hun bezittingen bleven zich voordoen.³⁸⁹ Het wetsvoorstel van de JHU ‘betreffende het verbod op gedwongen bekeringen’ uit 2004 is op 6 januari 2009 door de regering ter behandeling voorgelegd aan het parlement. Het wetsvoorstel maakt gedwongen bekeringen en pogingen daartoe expliciet strafbaar, waarbij een maximum gevangenisstraf van zeven jaar wordt gehanteerd. Het wetsvoorstel geeft een brede definitie van directe en indirecte bekering en pogingen daartoe.³⁹⁰

3.4.5 Minderjarigen

In Sri Lanka is men vanaf de leeftijd van achttien jaar meerderjarig en volledig handelingsbekwaam. Vanaf de leeftijd van zestien jaar dienen Sri Lankanen te beschikken over een identiteitskaart (zie paragraaf 3.3.4). De leerplicht in Sri Lanka geldt van de leeftijd van vijf jaar tot veertien jaar.³⁹¹

---

³⁸⁷ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; IDMC, *Sri Lanka: Civilians displaced by conflict facing severe humanitarian crisis: A profile of the internal displacement situation*, 1 mei 2009; IDMC, *Internal Displacement: Global Overview of Trends and Developments in 2008*, april 2009.

³⁸⁸ US State Department, *International Religious Freedom Report 2008 – Sri Lanka*, 19 september 2008.

³⁸⁹ US State Department, *International Religious Freedom Report 2008 – Sri Lanka*, 19 september 2008; US State Department, *Country report on human rights practices 2007 – Sri Lanka*, 11 maart 2008.

³⁹⁰ Tweede Kamer, vergaderjaar 2008-2009, Aanhangsel, nr. 1542, 12 februari 2009; United States Commission on International Religious Freedom, *Annual Report 2009*, mei 2009.

³⁹¹ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

Het militair offensief tegen de LTTE in het noorden had gedurende de verslagperiode negatieve invloed op het onderwijs aan kinderen. Het toegenomen aantal ontheemden in LTTE gebied zorgde geregeld voor uitval van de lessen, waardoor ruim 60.000 kinderen geen onderwijs meer konden volgen.³⁹² Veel scholen in Vavuniya worden gebruikt als tijdelijke opvang voor ontheemden uit LTTE gebied, hetgeen leidde tot geregelde onderbreking van de lessen. Kinderen uit LTTE gebied, die door de regering worden vastgehouden in opvangkampen in Jaffna, Mannar en Vavuniya en Trincomalee genieten niet altijd onderwijs.³⁹³ In het Oosten is nog immer sprake van een tekort aan leerkrachten, omdat veel leerkrachten het Oosten hebben moeten verlaten als gevolg van ontheemding en/of er niet (meer) werkzaam zijn uit veiligheidsoverwegingen.

Kinderen in het noorden hebben als gevolg van het conflict in toenemende mate te kampen met ondervoeding en ziektes door gebrek aan schoon water, voedsel, medicijnen en sanitaire voorzieningen. Veel kinderen zijn verminkt geraakt of omgekomen als gevolg van beschietingen, bombardementen of aanslagen. Ook is een groot gedeelte van de gevluchte kinderen uit LTTE gebied ten gevolge van de chaos dan wel gedurende het screeningsproces van de ontheemden uit LTTE gebied door de overheid, gescheiden van hun ouder(s) en bevindt zich onbegeleid in opvangkampen.³⁹⁴

Kindsoldaten

In Sri Lanka is het rekruteren van kinderen strafbaar gesteld met een maximum gevangenisstraf van 30 jaar. Zowel de LTTE als de TMVP maakten zich gedurende de verslagperiode nog steeds schuldig aan ontvoering van minderjarigen en gedwongen rekrutering van kindsoldaten.³⁹⁵

---

³⁹² Sri Lanka: Children paying a heavy price in conflict, 6 maart 2009, via www.irinnews.org, geraadpleegd op 17 maart 2009; IDMC, *Sri Lanka: Civilians displaced by conflict facing severe humanitarian crisis, A profile of the internal displacement situation*, 1 mei 2009.

³⁹³ Sri Lanka: Children paying a heavy price in conflict, 6 maart 2009, via www.irinnews.org, geraadpleegd op 17 maart 2009.

³⁹⁴ Office of the Special Representative of the Secretary-General for Children and Armed Conflict, Press Release, *Children must be protected in the Sri Lankan conflict*, 21 januari 2009; BBC, *Sri Lanka children 'being killed'*, 18 maart 2009; Sri Lanka: Children paying a heavy price in conflict, 6 maart 2009, via www.irinnews.org, geraadpleegd op 17 maart 2009; Sri Lanka: UN denounces misuse of food destined for children, 12 maart 2009, via www.irinnews.org, geraadpleegd op 17 maart 2009; UNICEF: news release: *More children victims of the conflict, says UNICEF*, 17 februari 2009; IDMC, *Sri Lanka: Civilians displaced by conflict facing severe humanitarian crisis, A profile of the internal displacement situation*, 1 mei 2009; Save the Children, *Children separated from parents in chaotic Sri Lankan camps*, 15 mei 2009; BBC, *S Lanka camp young 'malnourished'*, 26 juni 2009.

³⁹⁵ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; Human Rights Watch, *Trapped and Mistreated: LTTE Abuses Against Civilians in the Vanni*, december 2008; UNICEF database under-age Recruitment as of 31

UNICEF monitort en registreert sinds het CFA in 2002 de rekrutering van kindsoldaten en rapporteert hierover.³⁹⁶ Vanaf het moment van de (gedwongen) terugtrekking van de VN en INGO's uit LTTE gebied in september 2008 (zie ook paragraaf 3.2) tot medio mei 2009 was de mogelijkheid van UNICEF tot het monitoren van rekruteringen door de LTTE ernstig beperkt. UNICEF was gedurende die periode niet in staat meldingen van rekruteringen in LTTE gebied in ontvangst te nemen en te verifiëren.³⁹⁷

TMVP

In totaal heeft UNICEF tussen januari 2002 en juni 2009 591 gevallen van rekrutering van minderjarigen door de TMVP geregistreerd. Van hen zouden er nog steeds 103 worden ingezet door de TMVP, waarvan 24 kinderen nog steeds onder de 18 jaar.³⁹⁸

Begin december 2008 is tussen de regering, UNICEF en de TMVP een overeenkomst gesloten om een eind te maken aan de rekrutering en het gebruik van kindsoldaten door de TMVP. De TMVP heeft zich in de overeenkomst onder meer gecommitteerd aan de vrijlating van alle gerekruteerde kinderen voor 1 januari 2009. De regering zal op grond van de overeenkomst voor de rehabilitatie van de vrijgelaten kindsoldaten zorg dragen.³⁹⁹ In januari 2009 berichtte de TMVP de vrijlating van veertien kindsoldaten en zegde toe op korte termijn over te gaan tot vrijlating van de rest.⁴⁰⁰ Inmiddels zou de TMVP meer kindsoldaten hebben vrijgelaten.

Ondanks de gemaakte afspraken en toezeggingen maakte de TMVP zich evenwel nog steeds schuldig aan gedwongen rekruteringen. Er waren in het begin van de verslagperiode berichten dat het aantal gedwongen rekruteringen van kindsoldaten door de TMVP was toegenomen (zie paragraaf 2.3).⁴⁰¹ Families van gerekruteerde

---

October 2008 by the LTTE and TMVP; UNHCR, *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009.

³⁹⁶ Ook de SLMM hield zich bezig met het monitoren van rekrutering van kindsoldaten. Nadat het staakt-het-vurenakkoord op 2 januari 2008 werd opgezegd door de regering, heeft de SLMM zich teruggetrokken uit Sri Lanka op 16 januari 2008. Zie voor nadere informatie het algemeen ambtsbericht Sri Lanka, september 2008.

³⁹⁷ Human Rights Watch, *Trapped and Mistreated: LTTE Abuses Against Civilians in the Vanni*, december 2008; UNICEF database under-age Recruitment as of 31 December 2008 by the LTTE.

³⁹⁸ UNICEF database under-age Recruitment as of 30 June 2009 by the TMVP.

³⁹⁹ BBC, *Sri Lanka child recruitment deal*, 4 december 2008; IRIN, *Sri Lanka: Breakaway Tamil Tiger faction to stop child recruitment*, 16 december 2008.

⁴⁰⁰ Reuters, *Sri Lanka's ex-Tigers say no more child soldiers soon*, 23 januari 2009.

⁴⁰¹ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

kinderen werden door de TMVP bedreigd geen melding te maken van de rekrutering. Bovendien zouden de families een maandelijks financiële vergoeding ontvangen. Weggelopen kinderen liepen risico op herrekrutering door de TMVP. De TMVP was gedurende de verslagperiode voornamelijk actief in het Oosten, met uitzondering van het district Trincomalee. Daar is het aantal rekruteringen door de TMVP afgenomen. Er is voor zover bekend sprake van een enkel geval.⁴⁰² Sinds enkele maanden komen volgens een bron in principe geen nieuwe gevallen van rekrutering meer voor door de TMVP. In juni 2009 was sprake van een enkel geval in Batticaloa in het Oosten.⁴⁰³ Voor zover bekend hebben zich zes kindsoldaten van de TMVP overgegeven aan de Sri Lankaanse autoriteiten. Zij zijn door de overheid formeel geïdentificeerd en geregistreerd als voormalig kindsoldaat en worden opgevangen in een rehabilitatiecentrum (zie hieronder onder *opvang kindsoldaten*).⁴⁰⁴

LTTE

In totaal heeft UNICEF tussen januari 2002 en juni 2009 6616 gevallen van rekrutering van minderjarigen door de LTTE geregistreerd. Van hen zouden er inmiddels voor zover bekend 4804 zijn vrijgelaten en/of teruggekeerd naar familie. Er zijn voor zover bekend 1419 uitstaande gevallen van rekrutering door de LTTE, waarvan 63 minderjarigen betreffen, met dien verstande dat UNICEF sinds de militaire overwinning op de LTTE, nog steeds meldingen van families ontvangt betreffende kinderen die gedurende het conflict door de LTTE zijn gerekruteerd, maar nog niet terecht zijn.⁴⁰⁵ Het werkelijke aantal kindsoldaten dat gerekruteerd is door de LTTE is niet bekend.

Gedwongen rekrutering van minderjarigen door de LTTE nam aan het begin van de verslagperiode tot het moment waarop de LTTE militair werd verslagen, ernstig toe ondanks de gemaakte afspraken in het Action Plan van oktober 2007.⁴⁰⁶ Sinds de gemaakte afspraken was een duidelijke afname van het aantal rekruteringen van kinderen en een toename van vrijlatingen door de LTTE waarneembaar.⁴⁰⁷ Naarmate de LTTE steeds verder in het nauw kwam, nam het aantal gedwongen

---

⁴⁰² UNICEF database under-age Recruitment as of 30 June 2009 by the TMVP.

⁴⁰³ UNICEF database under-age Recruitment as of 30 June 2009 by the TMVP.

⁴⁰⁴ UNICEF database under-age Recruitment as of 30 June 2009 by the TMVP.

⁴⁰⁵ UNICEF database under-age Recruitment as of 30 June 2009 by the LTTE.

⁴⁰⁶ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; Human Rights Watch, *Trapped and Mistreated: LTTE Abuses Against Civilians in the Vanni*, december 2008; EIU, *Country Report Sri Lanka, december 2008*.

⁴⁰⁷ In oktober 2007 werd door de regering en de LTTE onder leiding van de UNICEF een Action Plan getekend, waarin de LTTE zich heeft geëngesteld aan verhoging van de minimumleeftijd voor rekrutering naar achttien jaar en vrijlating van alle gerekruteerde minderjarigen voor 2008; zie voor verdere informatie het algemeen ambtsbericht Sri Lanka, september 2008.

rekruteringen van kinderen weer toe.⁴⁰⁸ Er zijn berichten dat de LTTE kinderen vanaf de leeftijd van 12 jaar rekruteerde (zie ook paragraaf 2.3).⁴⁰⁹ Voor zover bekend hebben zich sinds de militaire overwinning op de LTTE medio mei 2009, 313 kindsoldaten van de LTTE overgegeven aan de Sri Lankaanse autoriteiten. Zij zijn door de overheid formeel geïdentificeerd en geregistreerd als voormalig kindsoldaat en worden opgevangen in een rehabilitatiecentrum (zie hieronder onder *opvang kindsoldaten*).⁴¹⁰

Rekrutering door andere paramilitaire groeperingen

Gedurende de verslagperiode was naast de TMVP en de LTTE tevens sprake van rekrutering door andere paramilitaire groeperingen. Met name in Vavuniya en Mannar kwamen ook (gedwongen) rekruteringen voor door de PLOTE en de *Tamil United Liberation Front* (TULF). De gedwongen rekruten betreffen voornamelijk kinderen uit arme gezinnen of alleenstaande kinderen. De rekruten zouden doorgaans worden ingezet in de politieke kantoren van de paramilitaire groeperingen.

Opvang kindsoldaten

Na de ondertekening van het Action Plan in december 2008 heeft de regering een start gemaakt met de implementatie van de gemaakte afspraken. Gedeserteerde of gedemobiliseerde kinderen en vrijgelaten kindsoldaten die bescherming zoeken, worden door de overheid thans opgevangen in een rehabilitatiecentrum in *Ambupessa*, alwaar genoemde kinderen onder meer psychische zorg ontvangen en een vakopleiding kunnen volgen. Volgens enkele bronnen worden kindsoldaten door de overheid in toenemende mate als slachtoffer behandeld en niet bij voorbaat als verdachte aangemerkt. Voor zover bekend bevonden zich begin 2009 100 kinderen in *Ambupessa*, inclusief enkele voormalige kindsoldaten van de LTTE. Het totaal aantal kinderen dat in *Ambupessa* verblijft sinds de LTTE militair is verslagen medio mei 2009 is niet bekend. Ten aanzien van het functioneren van het rehabilitatiecentrum is vooralsnog evenmin iets bekend.⁴¹¹ Er zijn berichten dat enkele ontheemde kinderen uit LTTE gebied, die ervan verdacht worden kindsoldaat van de LTTE te zijn geweest, door paramilitaire groeperingen als de EPDP, TMVP en de PLOTE, voor nadere ondervraging zijn ontvoerd uit de

---

⁴⁰⁸ Human Rights Watch, *Trapped and Mistreated: LTTE Abuses Against Civilians in the Vanni*, december 2008; ; Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan army and LTTE abuses against civilians in the Vanni*, februari 2009; BBC, *Tigers accused of rights abuses*, 15 december 2008; Reuters, *Tamil Tigers hold civilians in war zone-rights group*, 15 december 2008.

⁴⁰⁹ UNICEF: news release: *More children victims of the conflict, says UNICEF*, 17 februari 2009.

⁴¹⁰ UNICEF database under-age Recruitment as of 30 June 2009 by the LTTE.

⁴¹¹ CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; BBC, *Dark tales of Tamil ex-child soldiers*, 27 juni 2009.

beveiligde opvangkampen van de regering. Ook worden gevallen genoemd van ontvoering voor losgeld van kinderen uit opvangkampen.⁴¹²

UNICEF vangt voormalige kindsoldaten op als de situatie zeer ernstig is, bijvoorbeeld wanneer zij voor hun leven moeten vrezzen. UNICEF draagt ze daarna over aan NGO's of kerkelijke organisaties.

Eind februari 2009 is de regering in samenwerking met UNICEF de nationale campagne 'Bring back the Child' gestart om rekrutering van kindsoldaten te voorkomen en de vrijlating van gerekruteerde kindsoldaten te promoten.⁴¹³

Opvang minderjarigen

Er zijn in Sri Lanka opvangtehuizen voor kinderen aanwezig. De meeste opvangtehuizen worden geleid door onafhankelijke (kerkelijke) liefdadigheidsinstellingen. Een gedeelte van de opvangtehuizen biedt naast onderdak ook onderwijs. Gedurende de vorige verslagperiode waren er ongeveer 450 van deze kindertehuizen aanwezig, waar meer dan 19.000 kinderen verblijven. Recente cijfers zijn niet bekend.⁴¹⁴ Volgens een bron is er sprake van een daling van het aantal kinderen dat in kindertehuizen verblijft. Veel kinderen zouden reeds naar huis zijn teruggekeerd, terwijl tegelijkertijd sprake zou zijn van een afname van het aantal aanmeldingen. De kindertehuizen worden gefinancierd door burgers of NGO's uit binnen- en buitenland. Minder dan de helft van deze kindertehuizen ontvangt ook een financiële bijdrage van de overheid. De bijdrage varieert van een maandelijkse uitkering per kind tot ad hoc schenkingen. De kindertehuizen dienen op grond van de Orphanage Ordinance geregistreerd te worden. Dit geschiedt bij het *Department of Probation and Child Care Service (DPCCS)* dat verantwoordelijk is voor de kindertehuizen.⁴¹⁵ Niet alle kindertehuizen blijken echter te zijn geregistreerd.⁴¹⁶ De *DPCCS* ziet er formeel op toe dat de

---

⁴¹² BBC, *Tamil children 'being abducted'*, 20 mei 2009.

⁴¹³ Daily Mirror, *Child soldiers: we act as UNICEF failed*, 27 februari 2009.

⁴¹⁴ UNICEF/Ministry of Child Development and Women's Empowerment, *Out of Sight, Out of Mind, Report on Voluntary Residential Institutions for Children in Sri Lanka: Statistical Analysis*, 2007.

⁴¹⁵ Het Department of Probation and Child Care Services biedt sociale voorzieningen aan kinderen en valt onder het Ministerie van Sociale Zaken en Welzijn. Het DPCCS is gemandateerd om gezinnen ondersteuning te bieden, maar is niet betrokken wanneer een kind ouderlijke zorg ontbeert en hierdoor speciale bescherming nodig heeft.

⁴¹⁶ UNICEF/Ministry of Child Development and Women's Empowerment, *Out of Sight, Out of Mind, Report on Voluntary Residential Institutions for Children in Sri Lanka: Statistical Analysis*, 2007; Committee on the Rights of the Child, *Sri Lanka: Consideration of reports submitted by states parties under article 44 of the convention, Third and fourth combined periodic reports Submitted under Article 44*, oktober 2008.

kindertehuizen aan de voorgeschreven kwaliteitseisen voldoen. De kwaliteit van de zorg in de opvangtehuizen is over het algemeen echter niet goed te noemen.⁴¹⁷

Slechts 4 tot 5% van de kinderen die in kindertehuizen verblijft is wees. Van de overige kinderen is alleen de vader of de moeder overleden. Naast het ontbreken van ouderlijke zorg kunnen ook economische redenen of gezinsgerelateerde problemen reden zijn om een kind te laten opnemen in een opvangtehuis. Er zijn ook kinderen die vanwege de angst voor rekrutering in deze opvangtehuizen worden geplaatst.⁴¹⁸ Doorgaans wordt een kind dat wees is, opgevangen door familieleden die de zorgtaak op zich nemen, hetzij door een familielid in een kindertehuis geplaatst om economische redenen.

Er is voor zover bekend geen overheidsinstantie belast met de opvang van minderjarige repatrianten.

3.4.6 Dienstplichtigen

Rekruteringen door het Sri Lankaanse leger

Er bestaat geen dienstplicht in Sri Lanka.⁴¹⁹ Beroepsmilitairen moeten op grond van de wet 22 jaar dienen in het leger (dezelfde diensttermijn is ook van toepassing op de politie). Ook vrouwen kunnen dienst nemen als beroepsmilitair. Rekrutering vindt plaats middels uitgebreide wervingscampagnes, onder meer op scholen en universiteiten, via advertenties op het internet of in dagbladen. De minimumleeftijd voor het leger is achttien jaar. Eind oktober 2008 bedroeg het aantal nieuwe rekruten per januari 2008 10.136.⁴²⁰

Desertie

Desertie wordt ingevolge artikel 103 van de *Army Act* bestraft met ten hoogste drie jaar gevangenisstraf. Op het verbergen van een deserteur staat ingevolge artikel 133 van het Sri Lankaanse Wetboek van Strafrecht een straf van ten hoogste twee jaar. Wegens het gebrek aan vrijwilligers voor het leger is de bestraffing bij desertie in de praktijk gering en worden deserteurs na een korte detentieperiode in

---

⁴¹⁷ UNICEF/Ministry of Child Development and Women's Empowerment, *Out of Sight, Out of Mind, Report on Voluntary Residential Institutions for Children in Sri Lanka: Statistical Analysis*, 2007.

⁴¹⁸ UNICEF/Ministry of Child Development and Women's Empowerment, *Out of Sight, Out of Mind, Report on Voluntary Residential Institutions for Children in Sri Lanka: Statistical Analysis*, 2007.

⁴¹⁹ Home Office, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 30 oktober 2008.

⁴²⁰ Tamil Guardian, *Sri Lankan military struggles in rains: death and desertion*, 29 oktober 2008; www.news.lk (the official government news portal of Sri Lanka), *Army further strengthened by over 10.000 new recruits*, 3 oktober 2008, geraadpleegd op 24 november 2008; EIU, *Country Report Sri Lanka*, november 2008.

het algemeen teruggestuurd naar het legeronderdeel waarbij zij gestationeerd waren voor hun desertie. Andere straffen zijn oneervol ontslag, degradatie, berisping of salarisaf trek. Geregeld worden algemene amnestieregelingen afgekondigd waardoor deserteurs zonder straf weer opgenomen kunnen worden in het leger. Deserteurs die geen gebruik (willen) maken van de amnestieregeling, worden vervolgd.⁴²¹ Tussen april en oktober 2008 hebben 4004 deserteurs zich weer aangemeld bij hun eenheid. Voorts volgt uit berichtgeving dat na een landelijke opsporingsactie 6749 deserteurs zijn gearresteerd, waarvan reeds 1500 zijn veroordeeld tot een gevangenisstraf. De overige gevallen dienen nog te worden onderzocht.⁴²²

De overgrote meerderheid van de Sri Lankaanse veiligheidstroepen is Singalees. Voor zover bekend is er geen sprake van een onevenredige of discriminatoire bestraffing van Tamils die gedeserteerd zijn uit het leger.

LTTE

Binnen de LTTE vond vrijwillige, maar ook gedwongen rekrutering plaats (zie paragraaf 2.3 en 3.4.3). Desertie werd binnen de LTTE hoog opgenomen en leverde risico's op voor familieleden. Desertie zou worden bestraft met marteling, gevangenneming onder erbarmelijke en vernederende omstandigheden of de dood.⁴²³ Na de herovering van grote gebieden op de LTTE gedurende de verslagperiode, is een groot kamp van de LTTE blootgelegd, waar gerekruteerde personen die weigerden mee te vechten in het LTTE leger, werden gevangen gehouden en gemarteld.⁴²⁴ In hoeverre nog sprake is van vrijwillige, dan wel gedwongen rekrutering door de LTTE sinds de LTTE militair is verslagen medio mei 2009, is niet bekend.

Voor een overzicht van de ontwikkelingen met betrekking tot de rekrutering van kindsoldaten zie paragraaf 3.4.3.

---

⁴²¹ Tamil Guardian, *Sri Lankan military struggles in rains: death and desertion*, 29 oktober 2008.

⁴²² www.news.lk (the official government news portal of Sri Lanka), *Army further strengthened by over 10.000 new recruits*, 3 oktober 2008, geraadpleegd op 24 november 2008; Tamilnet, *1500 SLA deserters sent to jail*, 14 november 2008; Tamil Guardian, *Sri Lankan military struggles in rains: death and desertion*, 29 oktober 2008.

⁴²³ UTHR, *Sri Lanka: Special Report No. 31, Pawns of an Un-heroic War*, 28 oktober 2008.

⁴²⁴ Amnesty International, *Sri Lanka: Hundreds of thousands trapped in the Wannai need urgent shelters*, 19 november 2008; UTHR, *Sri Lanka: Special Report No. 31, Pawns of an Un-heroic War*, 28 oktober 2008.

4 Migratieproblematiek

4.1 Migratiestromen

Het conflict in Sri Lanka heeft een continue migratiestroom tot gevolg gehad in het Noorden en Oosten, die zich gedurende de verslagperiode heeft voortgezet. Het merendeel van de ontheemden uit de districten Batticaloa, Trincomalee en Ampara in het Oosten zijn gedurende 2008 teruggekeerd naar hun oorspronkelijke woonplaatsen (zie paragraaf 4.3).

Ontheemden

In totaal zouden zich in Sri Lanka bijna 500.000 ontheemden bevinden. Van dit aantal zijn 281.698 personen ontheemd geraakt sinds de escalatie van het conflict (april 2006) en ongeveer 214.000 personen die in de periode daarvoor ontheemd zijn geraakt.⁴²⁵ De overgrote meerderheid van de ontheemden is afkomstig uit (voormalig) LTTE gebied in het Noorden, alwaar als gevolg van toegangsrestricties gedurende de verslagperiode geen accurate cijfers beschikbaar waren (zie ook de paragrafen 3.2 en 3.3.4).⁴²⁶ De hevige gevechten tussen het regeringsleger en de LTTE veroorzaakten een continue vluchtelingenstroom in gebieden in het Noorden.⁴²⁷ Veel ontheemden hebben meerdere keren en om verschillende redenen hun verblijfplaats moeten ontvluchten. De meeste ontheemden verplaatsten zich binnen het eigen district of vluchtten naar naastgelegen districten. De ontheemden bevinden zich voor het merendeel in de districten in het Noorden en Oosten en bestaan vooral uit Tamils en moslims.⁴²⁸

Als gevolg van het militair offensief van de regering tegen de LTTE zijn er voor zover bekend ongeveer 280.000 personen ontheemd geraakt in het Noorden. Zij worden opgevangen in tijdelijke opvangkampen in Vavuniya, Jaffna en Trincomalee.⁴²⁹ De regering verschaft geen inzage in de registratielijsten van ontheemden uit LTTE gebied. Uit gegevens van de UNHCR (update tot en met 31

---

⁴²⁵ IDMC, *Tens of thousands newly displaced in 2008, leading to almost half a million IDP's (April 2009)*, 1 mei 2009; IDMC, *Sri Lanka: Civilians displaced by conflict facing severe humanitarian crisis. A profile of the internal displacement situation*, 1 mei 2009.

⁴²⁶ Human Rights Watch, *Besieged, Displaced, and Detained: The Plight of Civilians in Sri Lanka's Vanni Region*, december 2008; IDMC, *Tens of thousands newly displaced in 2008, leading to almost half a million IDP's (April 2009)*, 1 mei 2009.

⁴²⁷ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; IDMC, *Sri Lanka: Civilians displaced by conflict facing severe humanitarian crisis. A profile of the internal displacement situation*, 1 mei 2009.

⁴²⁸ UN OCHA, *Joint Humanitarian Update North East/ Sri Lanka, Report #3*, 27 februari- 13 maart 2009; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; IDMC, *Internal Displacement: Global Overview of Trends and Developments in 2008*, april 2009.

⁴²⁹ UNHCR, *Some 80.000 flee as fighting comes to an end in north-east Sri Lanka*, 19 mei 2009.

december 2008) blijkt dat de overige ontheemden zich bevinden in de districten Batticaloa, Trincomalee, Ampara, Puttalam, Anuradhapura en Polonnaruwa.⁴³⁰ Ontheemden in Sri Lanka worden opgevangen door de (lokale) autoriteiten die daarbij samenwerken met verschillende hulporganisaties, zoals UNHCR, IOM en ICRC. Het merendeel van de ontheemden wordt opgevangen in zogenaamde *welfare centres en/of transit centres*, in publieke gebouwen (scholen, leegstaande overheidsgebouwen en kerken).⁴³¹ Ontheemden worden ook opgevangen in tentenkampen, maar zowel de regering als hulporganisaties proberen dat te voorkomen.⁴³²

De situatie van de burgerbevolking in LTTE gebied, van wie het merendeel als gevolg van de gevechten meerdere keren ontheemd is geraakt, verslechterde gedurende de verslagperiode ernstig. Medische voorzieningen waren niet tot zeer beperkt aanwezig, voedsel en drinkwater was schaars, er was geen beschutting en ziektes en ondervoeding namen in rap tempo toe. Medische behandeling van patiënten was beperkt tot eerste hulp en triage in enkele geïmproviseerde noodhospitelen.⁴³³ Daarnaast waren mogelijkheden voor hulp gering dan wel afwezig, omdat de INGO's en de VN medio september 2008 het LTTE gebied hebben moeten verlaten (*zie ook paragraaf 3.2 en 3.3.4*). Sinds september 2008 had het *World Food Programme* (WFP) toestemming van de regering om de hoogstnoodzakelijke hulpgoederen te leveren aan de burgers in LTTE gebied. Logistieke problemen en restricties van de regering en de LTTE zorgden evenwel voor beperkingen in de vervoersmogelijkheden van hulpgoederen.⁴³⁴ Verslechterde veiligheidsomstandigheden zorgden ervoor dat sedert medio januari 2009 de bezorging van hulpgoederen naar LTTE gebied was beperkt tot transport over zee door het ICRC.⁴³⁵

---

⁴³⁰ Respectievelijk met de volgende aantallen: 8.305, 4.051, 4.182, 2.956, 245, 180; UNHCR, *IDP's by Place of Displacement and Place of Origin as at 31 december 2008 (IDP movements after 7 April 2007)*, 23 januari 2009, via www.unhcr.lk, geraadpleegd op 13 mei 2009.

⁴³¹ UN OCHA, Joint Humanitarian Update North East/ Sri Lanka, Report #3, 27 februari- 13 maart 2009.

⁴³² UN OCHA, Joint Humanitarian Update North East/ Sri Lanka, Report #3, 27 februari- 13 maart 2009.

⁴³³ BBC, *S Lanka medical base 'captured'*, 12 maart 2009; BBC, *Vital Lanka clinic 'could close'*, 14 maart 2009; United Nations Press Release, *Serious violations of international law committed in Sri Lanka conflict: UN human rights chief*, 13 maart 2009; CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009.

⁴³⁴ Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan and LTTE Abuses against Civilians in the Vanni*, februari 2009; IDMC, *Sri Lanka: Civilians displaced by conflict facing severe humanitarian crisis. A profile of the internal displacement situation*, 1 mei 2009.

⁴³⁵ Briefing to the Security Council on the humanitarian situation in Sri Lanka: Statement by John Holmes, Under-Secretary for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator, via www.reliefweb.int, geraadpleegd op 17 maart 2009; Human Rights Watch, *War on the*

Opvang ontheemden uit LTTE gebied

Ontheemden afkomstig uit LTTE gebied worden verregaande beperkingen opgelegd in hun bewegingsvrijheid.⁴³⁶ Sedert maart 2008 worden personen die gevlucht zijn uit LTTE gebied vastgehouden in separate *welfare-centres* en transitkampen in de districten Mannar, Vavuniya, Jaffna en Trincomalee.⁴³⁷ De *welfare-centres* en transitkampen worden zwaar beveiligd door militairen en zijn omheind met prikkeldraad en zandzakken. De mensen die in deze kampen verblijven worden verregaande restricties in hun bewegingsvrijheid opgelegd.⁴³⁸ In de meeste opvangkampen geldt een algeheel verbod het kamp te verlaten, terwijl in andere opvangkampen weer beperkingen in de bewegingsvrijheid van toepassing zijn.⁴³⁹ Medio juni 2009 berichtte de BBC dat de regering omwille van veiligheidsredenen personen tussen de 10-60 jaar heeft verboden de kampen te verlaten.⁴⁴⁰ De toegang tot de opvangkampen is eveneens aan restricties verbonden.⁴⁴¹ Diverse mensenrechtenorganisaties beschouwen de opvangkampen

---

⁴³⁶ *Displaced: Sri Lankan and LTTE Abuses against Civilians in the Vanni*, februari 2009; CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009.

⁴³⁷ Human Rights Watch, *Besieged, Displaced, and Detained: The Plight of Civilians in Sri Lanka's Vanni Region*, december 2008; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan and LTTE Abuses against Civilians in the Vanni*, februari 2009.

⁴³⁸ Human Rights Watch, *Besieged, Displaced, and Detained: The Plight of Civilians in Sri Lanka's Vanni Region*, december 2008; Human Rights Watch, *Sri Lanka: End Detentions and Aid Restrictions: Tamil Civilians Caught in Fighting Denied Relief and Freedom of Movement*, 23 december 2008; CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; UNHCR, *UNHCR steps up emergency response in Sri Lanka as new displacement tops 63.000*, 17 april 2009; UNHCR, *UNHCR ups response in Sri Lanka, including second airlift*, 28 april 2009.

⁴³⁹ Human Rights Watch, *Besieged, Displaced, and Detained: The Plight of Civilians in Sri Lanka's Vanni Region*, december 2008; Amnesty International, *Stop the War on Civilians in Sri Lanka: a briefing on the humanitarian crisis and lack of human rights protection*, maart 2009.

⁴⁴⁰ IDMC, *Sri Lanka: Civilians displaced by conflict facing severe humanitarian crisis. A profile of the internal displacement situation*, 1 mei 2009.

⁴⁴¹ BBC, *Release Sri Lankan displaced plea*, 12 juni 2009.

⁴⁴¹ Briefing to the Security Council on the humanitarian situation in Sri Lanka: Statement by John Holmes, Under-Secretary for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator, via www.reliefweb.int, geraadpleegd op 17 maart 2009; CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; IDMC, *Sri Lanka: Civilians displaced by conflict facing severe humanitarian crisis. A profile of the internal displacement situation*, 1 mei 2009; Times Online, *Sri Lanka on brink of catastrophe as UN aid blocked*, 20 mei 2009; Times Online, *Sri Lanka crisis deepens as Red Cross suspends aid*, 20 mei 2009; De Volkskrant, *Sri Lanka beperkt vrijheid van hulpverleners*, 29 mei 2009; IRIN, *Sri Lanka: Aid agencies call for unfettered access to IDP camps*, 28 mei 2009.

als verkapte detentiekampen.⁴⁴² Daarnaast is er in de opvangkampen een groot tekort aan water, medicijnen, voedsel en onderdak.⁴⁴³ Bovendien is er sprake van ernstige overbevolking van de opvangkampen.⁴⁴⁴ Inmiddels verblijven er ongeveer 300.000 mensen uit voormalig LTTE gebied in opvangkampen, waarvan het merendeel in *Menik Farm* in Vavuniya.⁴⁴⁵

In de opvangkampen vindt eveneens screening van de ontheemden plaats op eventuele LTTE betrokkenheid. Leden van paramilitaire groeperingen zouden zich ook begeven in de kampen.⁴⁴⁶ Volgens verschillende bronnen bevinden zich ook hardcore LTTE leden tussen de ontheemden. Tussen de ontheemden bevinden zich ook lokale stafleden van de VN, die ondanks herhaalde verzoeken van de VN (nog) niet zijn vrijgelaten. Het identificatieproces voor de opsporing van (voormalige) LTTE strijders in opvangkampen is niet transparant. Er vinden geregeld arrestaties plaats, waarna verdachten worden overgebracht naar detentiecentra. Daar zouden zich inmiddels 2000 voormalige LTTE strijders bevinden. Het totaal aantal ex-strijders van de LTTE wordt thans geschat op ruim 10.000, waarvan een klein deel is opgenomen in rehabilitatieprogramma's.⁴⁴⁷

Het uiteindelijk plan van de regering is de ontheemden uit LTTE gebied in een later stadium over te brengen naar zogenaamde semi-permanente *welfare villages*, alwaar de ontheemden voor een periode tot drie jaar zouden moeten verblijven.⁴⁴⁸

---

⁴⁴² Times Online, *Barbed wire villages raise fears of refugee concentration camps*, 13 februari 2009; Amnesty International, *Stop the war on Civilians in Sri Lanka: a briefing on the humanitarian crisis and lack of human rights protection*, maart 2009.

⁴⁴³ IDMC, *Sri Lanka: Civilians displaced by conflict facing severe humanitarian crisis. A profile of the internal displacement situation*, 1 mei 2009; UNHCR, *UNHCR to step up Sri Lanka operation, including to help displaced*, 24 april 2009; UNHCR, *UNHCR ups response in Sri Lanka, including second airlift*, 28 april 2009.

⁴⁴⁴ The Independant, *Sri Lanka eyewitness: More refugees are arriving- and there's not enough shelter*, 28 april 2009; UNHCR, *Sri Lanka displacement tops 100.000*, 24 april 2009; The Economist, *Exodus of misery*, 2 mei 2009; The Guardian, *Refugee tide threatens to overwhelm camps in Sri Lanka, says UN*, 21 april 2009; UNHCR, *UNHCR to step up Sri Lanka operation, including to help displaced*, 24 april 2009; IRIN, *Sri Lanka: "Too many people" at huge IDP camp- UN*, 11 juni 2009.

⁴⁴⁵ Global Insight, *Sri Lanka: Victory declared in Sri Lanka, but prospects for sustainable peace bleak*, 3 juni 2009; Times Online, *200,000 Tamil civilians imprisoned in Sri Lankan Manik Farm camp*, 25 mei 2009.

⁴⁴⁶ CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009.

⁴⁴⁷ Close to 10,000 Tamil rebels surrender, reports Sri Lankan paper, 24 mei 2009, via www.reliefweb.int, geraadpleegd op 24 juni 2009; ICRC, *Sri Lanka: ICRC assists thousands of persons in government-run sites for the displaced*, 9 juni 2009.

⁴⁴⁸ The Menik Farm in Vavuniya zou reeds voor deze doeleinden worden gebruikt en inmiddels worden uitgebreid; CPA, *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni and Vavuniya*, maart 2009; Briefing to the Security Council on the humanitarian situation in

Dit zijn modeldorpen met winkels, banken en scholen en overige faciliteiten. De beperkingen in de bewegingsvrijheid blijven behouden. Na hevige kritiek van internationale en nationale mensenrechtenorganisaties is het aanvankelijke plan van regering de ontheemden voor een periode tot drie jaar in deze dorpen te houden, verlaten en streeft de regering ernaar dat de ontheemden sneller kunnen terugkeren naar hun oorspronkelijke woongebieden.⁴⁴⁹

De medische zorg van gewonde ontheemden uit LTTE gebied is eveneens zorgwekkend. Gebrek aan capaciteit en middelen leidde doorgaans tot vervroegde ontslagen van patiënten uit ziekenhuizen. Zodra patiënten enigszins konden lopen, werden zij direct overgebracht naar opvangkampen. Bovendien zijn de ziekenhuizen zwaar beveiligd door militairen, hetgeen bezoek en begeleiding van zieke patiënten en kinderen door familieleden tot een minimum beperkt. Bezoekers worden geregistreerd en nauwgezet in de gaten gehouden. Communicatie met de patiënten heeft in enkele gevallen reeds geleid tot verdwijningen en dreigingen van patiënten en/of bezoekers.⁴⁵⁰

Asielzoekers en vluchtelingen in Sri Lanka

Er is een zeer kleine groep mensen in Sri Lanka, waarvan het merendeel afkomstig uit Pakistan, Iran of Irak, die de hulp van UNHCR heeft ingeroepen. Een klein aantal uit deze groep is door UNHCR erkend als vluchteling. Sri Lanka is geen partij bij het VN-Vluchtelingenverdrag. Het land heeft geen systeem om asielaanvragen te beoordelen. De vluchtelingen in Sri Lanka, die zijn erkend door de UNHCR, krijgen geen legale status toegekend. Zij verblijven illegaal in Sri Lanka en mogen geen werk aanvaarden noch scholing genieten.⁴⁵¹

4.2 Opvang in de regio

Sinds 2006 zijn meer dan 22.000 personen naar de Zuid-Indiase staat Tamil Nadu gevlucht. Het totaal aantal Sri Lankanen, dat in Indiase kampen (117 in totaal) verblijft, zou in oktober 2008 ongeveer 73.000 bedragen. Daarnaast zouden er ongeveer 23.000 Tamil vluchtelingen buiten de kampen leven.⁴⁵²

---

⁴⁴⁹ Sri Lanka: Statement by John Holmes, Under-Secretary for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator, via www.reliefweb.int, geraadpleegd op 17 maart 2009. Times Online, *Barbed wire villages raise fears of refugee concentration camps*, 13 februari 2009; Briefing to the Security Council on the humanitarian situation in Sri Lanka: Statement by John Holmes, Under-Secretary for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator, via www.reliefweb.int, geraadpleegd op 17 maart 2009.

⁴⁵⁰ Human Rights Watch, *War on the Displaced: Sri Lankan and LTTE Abuses against Civilians in the Vanni*, februari 2009; The Guardian, *Traumatized Tamils live in fear of new crackdown in Sri Lanka*, 5 april 2009.

⁴⁵¹ UNHCR voorziet in scholing voor kinderen van vluchtelingen in Sri Lanka.

⁴⁵² UNHCR, *Eight Sri Lankan refugees drown*, 22 oktober 2008.

Ook India is geen partij bij het VN-Vluchtelingenverdrag. Internationale NGO's en hulporganisaties krijgen mede daarom geen toegang tot de door de Indiase overheid geleide kampen. Dit geldt ook voor UNHCR. India stuurt de vluchtelingen echter niet terug en werkt samen met UNHCR, die een faciliterende rol heeft bij vrijwillige terugkeer naar Sri Lanka.⁴⁵³

De illegale overtocht naar India is niet zonder gevaar. Vertrek uit Sri Lanka vanuit een niet geautoriseerd vertrekpunt is strafbaar. Er zijn berichten dat de Sri Lankaanse autoriteiten de overtocht naar India hebben verhinderd, waarbij ook vluchtelingen zijn omgekomen.⁴⁵⁴

4.3 Terugkeer

Ontheemden

Gedurende de verslagperiode liet de UNHCR in een verklaring weten dat meer dan 150.000 ontheemden in 2008 zijn teruggekeerd naar hun woonplaatsen in het Oosten.⁴⁵⁵ Het terugkeerproces zou vreedzaam zijn verlopen. De UNHCR werd volledig betrokken bij het terugkeerproces. Er was in tegenstelling tot de vorige verslagperiode geen sprake van gedwongen terugkeer van ontheemden en gedwongen hervestiging, alhoewel indirecte intimidatie zich wel voordeed.⁴⁵⁶ De ontheemden werden in de gelegenheid gesteld om vooronderzoek te verrichten, waarbij zij hun woonplaats konden bezoeken alvorens een keuze te maken en hun eventuele zorgen over terugkeer konden voorleggen. In enkele gevallen hebben ontheemden hun zorgen geuit over de veiligheidssituatie in hun woonplaats. Er zijn gevallen bekend van ontheemden die hun woonplaatsen inmiddels weer hebben verlaten of uit veiligheidsoverwegingen met meerdere gezinnen in een woning verblijven. Ook is er nog steeds sprake van restricties in de bewegingsvrijheid, infrastructurele problemen en problemen op het gebied van watervoorziening, huisvesting en gebrek aan mogelijkheden om een bestaan op te bouwen.⁴⁵⁷ De UNHCR heeft haar zorgen geuit dat een verslechtering van de

---

⁴⁵³ UNHCR, *Eight Sri Lankan refugees drown*, 22 oktober 2008.

⁴⁵⁴ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

⁴⁵⁵ In mei 2007 is de overheid een terugkeerprogramma in fases gestart voor ontheemden afkomstig uit het Batticaloa district in het Oosten, enkele maanden nadat het gebied was bevrijd van de LTTE. Zie voor nadere details het algemeen ambtsbericht Sri Lanka, september 2008, paragraaf 4.3.

⁴⁵⁶ IRIN, *Sri Lanka: Smooth resettlement of IDP's in east*, 12 november 2008.

⁴⁵⁷ UNHCR, *Overshadowed by displacement in Sri Lanka's north, people return home in the east*, 6 november 2008; IRIN, *Sri Lanka: Smooth resettlement of IDP's in east*, 12 november 2008; IDMC, *Sri Lanka: Civilians displaced by conflict facing severe humanitarian crisis, A profile of the internal displacement situation*, 1 mei 2009.

veiligheidssituatie in het Oosten negatieve invloed zal hebben op de duurzaamheid van het terugkeerproces.⁴⁵⁸

Begin mei 2009 berichtte de UNHCR dat de regering een start heeft gemaakt met de terugkeer van ontheemden naar hun woonplaatsen in het Noorden. Het betreft een groep van ongeveer 3000 ontheemden in het district Mannar die als gevolg van het conflict twee jaar geleden ontheemd is geraakt. Inmiddels zijn 400 personen teruggekeerd naar hun woonplaatsen in Musali in het district Mannar. De rest volgt later. Huisvesting en gebrek aan mogelijkheden om een bestaan op te bouwen zijn evenwel reden voor zorg onder de terugkerende ontheemden.⁴⁵⁹ Begin juni 2009 is een tweede groep van ruim 2000 personen teruggekeerd naar hun woonplaatsen in Arippu en nabijgelegen dorpen in het district Mannar.⁴⁶⁰ Begin juli 2009 berichtte de UNHCR dat de regering is gestart met de terugkeer van ongeveer 1000 ontheemden naar hun woonplaatsen in Ampara in het Oosten.⁴⁶¹

Begin augustus 2009 is de regering gestart met de terugkeer van enkele duizenden ontheemden, die worden vastgehouden in de Menik-Farm in Vavuniya. De groep ontheemden betreft evenwel personen die niet afkomstig zijn uit recentelijk heroverd LTTE gebied, maar woonachtig waren in Jaffna of het Oosten. Bij de terugkeer waren geen internationale hulporganisaties betrokken. De planning, verplaatsing en opvang bij aankomst van de ontheemden laat nog te wensen over. Voor zover de ontheemden niet in hun eigen huizen of bij families konden worden ondergebracht, werden ze opgevangen in scholen. De verwachting is dat binnenkort meer ontheemden kunnen terugkeren.⁴⁶²

Veel ontheemden in Trincomalee zijn ontheemd geraakt nadat de regering bepaalde gebieden tot *High Security Zone* had verklaard. Een groot gedeelte van deze ontheemden kon gedurende de verslagperiode nog niet terugkeren naar hun huizen en worden opgevangen in ontheemdenkampen verspreid over de districten Trincomalee, Batticaloa en Ampara. Tussen maart en november 2008 zijn wel 5000 ontheemden teruggekeerd naar hun oorspronkelijke woonplaatsen in Muttur East, nadat de overheid het aantal HSZ's reduceerde van elf naar vier. In Jaffna is ook een groot gedeelte van het gebied tot HSZ verklaard (zie paragraaf 2.3 onder *High Security Zones*). Het opbouwen van een bestaan werd door de opgelegde

---

⁴⁵⁸ UNHCR, *Sri Lanka: UNHCR concerned over deteriorating situation in east*, 9 januari 2009.

⁴⁵⁹ UNHCR, *UNHCR sends more field experts as civilians return to Sri Lanka's north*, 1 mei 2009.

⁴⁶⁰ UNHCR, *Farming and fishing folk return to villages in parts of north-west Sri Lanka*, 19 juni 2009; BBC, *More Sri Lankan displaced go home*, 9 juni 2009.

⁴⁶¹ UNHCR, *UNHCR support Government with first IDP returns to Ampara seven years*, 2 juli 2009.

⁴⁶² BBC, *Tamil refugees are allowed home*, 5 augustus 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Repatriation of IDPs begins in Sri Lanka*, 6 augustus 2009.

restricties in de bewegingsvrijheid praktisch onmogelijk (zie ook paragraaf 3.3.3).⁴⁶³

Vluchtelingen

De UNHCR biedt sporadisch opvang aan teruggekeerde vluchtelingen. Gedurende 2008 zijn voor zover bekend ongeveer 1700 vluchtelingen uit India teruggekeerd naar Sri Lanka. Sinds 2006 zouden ongeveer 4800 vluchtelingen uit India zijn teruggekeerd naar het district Trincomalee in het Oosten. Gedurende 2008 zijn zes teruggekeerde vluchtelingen slachtoffer geworden van verdwijning (zie paragraaf 3.3.8). De verdwijningen zouden geen verband houden met hun verblijf als vluchteling in India, maar eerder een gevolg zijn van hun activiteiten en veronderstelde contacten in de periode voordat zij naar India vluchtten. Gegevens van teruggekeerde vluchtelingen uit andere landen zijn niet bekend.

Repatrianten

Na aankomst op het vliegveld worden de meeste repatrianten gecontroleerd door de Sri Lankaanse immigratiemedewerkers. Voor zover bekend wordt bij de inreiscontrole geen onderscheid gemaakt naar afkomst. Na het uitstappen worden alle passagiers gecontroleerd. Er worden volgens een bron wel vragen gesteld bij terugkeer in verband met LTTE betrokkenheid. Indien er twijfel bestaat over de identiteit van de betrokken persoon, dan wordt deze door de Immigratiedienst doorverwezen naar de *Criminal Investigation Department* (CID). Bij de CID ondergaan de repatrianten een identiteitsonderzoek waarbij de personalia van betrokkene worden onderzocht en wordt nagegaan of de desbetreffende repatriant wellicht in het verleden betrokken is geweest bij criminele activiteiten. Ook wordt soms bij het *National Intelligence Bureau* (NIB) gecontroleerd of de betrokken persoon voorkomt in zijn registers. Indien bepaalde strafrechtelijke gegevens worden gevonden, wordt de persoon langer vastgehouden. De geautomatiseerde databases van de CID, NIB en de *Immigration and Emigration Department* zijn met elkaar verbonden. Sinds 2001 mag het merendeel van de repatrianten na controle van de identiteitsgegevens het vliegveld verlaten. Een repatriant kan zich in beginsel voor zover bekend direct na aankomst in Sri Lanka identificeren met een laissez-passer, maar vanwege veiligheidsmaatregelen is het aangewezen om een nationale identiteitskaart hiervoor te gebruiken (zie ook paragraaf 3.3.4). Bovendien zou de acceptatie in de praktijk van andere documenten dan de NIC bij een identiteitscontrole, sterk afhankelijk zijn van de controlerende autoriteiten.

Er zijn geen aanwijzingen dat terugkerende Sri Lankanen als zodanig negatief in de belangstelling staan van de Sri Lankaanse autoriteiten. Het aanvragen van asiel

⁴⁶³

US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; IDMC, *Sri Lanka: Civilians displaced by conflict facing severe humanitarian crisis: A profile of the internal displacement situation*, 1 mei 2009.

in het buitenland wordt niet gezien als oppositie tegen de staat. Bij terugkeer worden voor zover bekend geen maatregelen genomen tegen afgewezen asielzoekers. Er is geen aanwijzing dat ze mishandeld worden vanwege hun verblijf in het buitenland.

Veel repatrianten willen na terugkeer in Colombo wonen, omdat zij niet terug kunnen naar hun woonplaatsen in het Noorden of Oosten. Dat kan problemen veroorzaken omdat zij hun verblijf in Colombo moeten rechtvaardigen middels registratie bij de politie. Hiervoor moeten ze echter een identiteitsbewijs overleggen, waarover ze vaak niet beschikken (*zie verder paragraaf 3.3.4*). Een repatriant zonder identiteitsbewijs wordt overigens op dezelfde manier behandeld als ieder ander die geen identiteitsbewijs heeft. Alleen is het voor (Tamil) repatrianten, net als ontheemden, soms moeilijk om aan een identiteitsbewijs te komen, omdat ze naar hun geboorteplaats moeten om een aanvraag in te dienen voor een nieuwe identiteitskaart. Voor veel Tamils is dit onuitvoerbaar (*zie paragraaf 3.3.4*).

4.4 Activiteiten van internationale organisaties

UNHCR

UNHCR assisteert vluchtelingen en ontheemden bij vrijwillige terugkeer. Ook is UNHCR aanwezig in de woongebieden van de ontheemden en vluchtelingen om de bescherming van de rechten van degenen die zijn teruggekeerd te bewaken en eventueel hulp te bieden. UNHCR richt zich voorts op alternatieve duurzame oplossingen voor langdurig ontheemden die niet terug kunnen of willen.⁴⁶⁴ Tot slot verleent UNHCR noodhulp aan ontheemden. UNHCR werkt samen met de Sri Lankaanse overheid, met lokale autoriteiten, de Human Rights Commission, met (lokale) NGO's, ICRC, IOM en met andere VN-organisaties zoals UNICEF en OCHA.

Standpunt UNHCR

De UNHCR beschouwt de mensenrechtensituatie in Sri Lanka ondanks de militaire overwinning op de LTTE als zorgelijk. Het standpunt van de UNHCR ten aanzien van de terugkeer van afgewezen asielzoekers luidt, kort samengevat, als volgt.⁴⁶⁵

---

⁴⁶⁴ Hieronder vallen ook pogingen van de UNHCR om een veilige omgeving te creëren of te behouden rond plaatsen waar veel ontheemden verblijven.

⁴⁶⁵ Voor een uitgebreide omschrijving wordt verwezen naar UNHCR, *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009 en UNHCR, *Note on the Applicability of the 2009 Sri Lanka Guidelines*, juli 2009.

- Tamils afkomstig uit het Noorden van Sri Lanka komen in aanmerking voor internationale bescherming en dienen te worden aangemerkt als vluchteling.
- Voor Tamils afkomstig uit het Noorden en Oosten van Sri Lanka is geen binnenlands vluchtalternatief voorhanden. Deze groep loopt in heel Sri Lanka het risico op mensenrechtenschendingen door de LTTE, de regering of andere Tamil groeperingen die pro regering zijn, vanwege (vermeende) LTTE betrokkenheid.
- Voor moslims en Singalezen die het algemene geweld in het Noorden ontvluchten is normaliter een binnenlands vestigingsalternatief voorhanden.

Voorts lopen volgens de UNHCR in ieder geval de navolgende groepen asielzoekers een verhoogd risico op mensenrechtenschendingen bij terugkeer:

- Tamils afkomstig uit het Noorden en Oosten, onder wie de navolgende categorieën:
  - jonge Tamil mannen, die geen banden hebben met de TMVP of andere Tamil groeperingen die pro-regering zijn, dan wel niet in staat zijn deze aan te tonen;
  - tamils, zowel vrouwen als mannen, die getraind zijn door LTTE en in het bijzonder die gediend hebben binnen de LTTE krijgsmacht;
  - tamils die niet in het bezit zijn van een nationale identiteitskaart (NIC);
  - tamils die gelieerd zijn aan de politieke kantoren van de LTTE, die tijdens het staakt-het-vurenakkoord van 2002 waren geopend in het Noorden en het Oosten;
  - tamils geboren in het Noorden of Oosten en verblijvend buiten deze regio, in het bijzonder in Colombo.

IOM

De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) heeft een re-integratieprogramma voor vrijwillig terugkerende afgewezen asielzoekers en Sri Lankaanse vluchtelingen uit India. Ook ondersteunt IOM de overheid van Sri Lanka bij het aanpakken van illegale migratie kwesties. Bovendien kent IOM een programma ter bevordering van legale arbeidsmigratie in Sri Lanka. Sinds een aantal jaar biedt IOM in Sri Lanka ook trainingen aan ter voorkoming van documentfraude en illegale migratie en training bij identificatie van valse documenten.⁴⁶⁶ De IOM is middels een pilotproject betrokken bij het re-integratieprogramma ten behoeve van voormalige gewapende leden van de TMVP. IOM biedt ten slotte noodhulp (onder meer opvangfaciliteiten, sanitaire-

---

⁴⁶⁶

Voor overige activiteiten van IOM in Sri Lanka zie www.iom.int

en watervoorzieningen, transport en logistieke bijstand bij humanitaire hulpverlening) aan ontheemden uit LTTE gebied.⁴⁶⁷

---

⁴⁶⁷

IOM Press Briefing Notes, *Sri Lanka: IOM Pilot Project Aims to Reintegrate former LTTE Combatants*, 12 mei 2009.

Literatuurlijst

Amnesty International,

- *Silencing Dissent*, februari 2008
- *Sri Lanka: Attacks against civilians must cease*, 6 oktober 2008
- *Sri Lanka: Hundreds of thousands trapped in the Wanni need urgent shelters*, 19 november 2008
- *Press Release: Amnesty International calls for Investigation into Sri Lankan Newspaper Editor's Shooting Death*, 8 januari 2009
- *Stop the war on Civilians in Sri Lanka: a briefing on the humanitarian crisis and lack of human rights protection*, maart 2009
- *Sri Lanka: Annual report 2009*, 28 mei 2009
- *Twenty years of make-believe, Sri Lanka's Commissions of Inquiry*, juni 2009
- *Press Release: Sri Lanka's Presidential Commission of Inquiry fails victims of serious human rights violations, charges Amnesty International*, 17 juni 2009
- *Sri Lanka: presidential commission of inquiry fails to citizens*, 17 juni 2009

Asia Human Rights Commission, *Sri Lanka: Ministry of Human Rights ignores UN International Day in Support of Victims of Torture*, 27 juni 2008

Asian Centre For Human Rights,

- *India: Time for Multilateralism in Sri Lanka*, 23 oktober 2008

Britse ministerie van Binnenlandse Zaken (Home Office), *Country of Origin Information Report*, 30 oktober 2008 en 18 februari 2009

Centre for Policy Alternatives (CPA),

- *Monitoring factors affecting the Sri Lankan peace process, cluster report november 2007- januari 2008*
- *A Brief Profile of the Trincomalee High Security Zone and other land Issues in Trincomalee District*, mei 2008
- *CPA strongly objects to false accusations against sama vimarshi magazine in Sinhala media*, 20 februari 2009
- *A Profile of Human Rights and Humanitarian Issues in the Vanni*, maart 2009

Central Intelligence Agency (CIA), *The World Factbook – Sri Lanka*, 20 november 2008.

Committee on the Rights of the Child, *Sri Lanka: Consideration of reports submitted by states parties under article 44 of the convention, Third and fourth combined periodic reports Submitted under Article 44*, oktober 2008

Committee to Protect Journalists (CPJ), *Special Report: Journalists in Exile 2009*, 17 juni 2009

Council of the European Union, *Council conclusions on Sri Lanka, 2942nd General Affairs Council meeting, Brussels*, 18 mei 2009

The Economist Intelligence Unit (EIU),

- *Country Profile Sri Lanka*, februari 2008
- *Country Profile Sri Lanka 2008*, 1 juli 2008
- *Country Report Sri Lanka*, oktober 2008
- *Country Report Sri Lanka*, november 2008
- *Country Report Sri Lanka*, december 2008
- *Country Report Sri Lanka*, januari 2009
- *Country report Sri Lanka*, februari 2009
- *Country Report Sri Lanka*, april 2009

Free Media Movement (FMM),

- *Government censors BBC Sinhala and Tamil programme*, 30 november 2008
- *Sri Lankan president issues threat against Supreme Court*, 17 december 2008
- *TV reporter dies in suicide attack attributed to the LTTE*, 6 oktober 2008
- *On the Private Television Broadcasting Station Regulations*, 30 oktober 2008

Human Rights Watch,

- *Sri Lanka- Return to War: Human Rights under siege*, Volume 19, N° 11(c), augustus 2007
- *Press release: Sri Lanka: Human Rights Commission Downgraded: UN Human Rights Monitoring Urgently Needed to Stem Violations*, 18 december 2007
- *World Report 2009, Country Summary – Sri Lanka*, 31 januari 2009
- *Recurring Nightmare- State responsibility for “Disappearances” and abductions in Sri Lanka*, Volume 20, N° 2(c), maart 2008
- *Sri Lanka: Human Rights Situation Deteriorating in the East*, 24 november 2008
- *Sri Lanka: Free Journalists Unfairly Held*, 2 december 2008
- *Sri Lanka: Tamil Tigers Abuse Civilians in Stronghold*, 15 december 2008
- *Sri Lanka: End Detentions and Aid Restrictions: Tamil Civilians caught in Fighting Denied Relief and Freedom of Movement*, 23 december 2008
- *Besieged, Displaced, and Detained: The Plight of Civilians in Sri Lanka’s Vanni Region*, december 2008
- *Trapped and Mistreated: LTTE Abuses Against Civilians in the Vanni*, december 2008
- *Sri Lanka: Attacks Highlight Threat to Media*, 8 januari 2009

- *War on the Displaced: Sri Lankan army and LTTE abuses against civilians in the Vanni*, februari 2009
- *Sri Lanka: Satellite Images, Witnesses Show Shelling Continues*, 12 mei 2009
- *Sri Lanka: Avoid a Postwar Witch Hunt*, 3 juni 2009
- *Tigers under the bed*, 18 juni 2009

IDMC

- *Internal Displacement: Global Overview of Trends and Developments in 2008*, april 2009
- *Tens of thousands newly displaced in 2008, leading to almost half a million IDP's (April 2009)*, 1 mei 2009
- *Sri Lanka: Civilians displaced by conflict facing severe humanitarian crisis, A profile of the internal displacement situation*, 1 mei 2009

Internationaal Comité van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan (ICRC)

- *Operational updates, Sri Lanka d.d. 13 oktober 2008, 14 november 2008, 11 december 2008, 15 januari 2009 en 17 maart 2009*
- *Sri Lanka: ICRC evacuates more sick and wounded from the Vanni*, 16 februari 2009
- *Sri Lanka: ICRC staff member killed in the conflict area*, 5 maart 2009
- *Sri Lanka: fighting hinders further ICRC evacuations of severely wounded people*, 12 mei 2009
- *ICRC Annual Report 2008*, 27 mei 2009
- *Sri Lanka: ICRC assists thousands of persons in government-run sites for the displaced*, 9 juni 2009
- *Sri Lanka: ICRC to scale down operations*, 9 juli 2009

International Coordinating Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights, Report and Recommendations of the Sub-Committee on Accreditation, Geneva 22 to 26 October 2007

International Commission of Jurists, Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards, maart 2009

International Crisis Group (ICG)

- *Sri Lanka: The Failure of the Peace Process, Asia report N° 124*, 28 november 2006
- *Sri Lanka's Human Rights Crisis, Asia report N° 135*, 14 juni 2007
- *Sinhala Nationalism and the Elusive Southern Consensus, Asia report N° 141*, 7 november 2007
- *Sri Lanka's Return to War: Limiting the Damage- Asia report N° 146*, 20 februari 2008

- *Sri Lanka's Eastern Province: Land, Development, Conflict, Asia report N° 159*, 15 oktober 2008
- *Crisis Watch*, 1 november 2008, No 63
- *Crisis Watch*, 1 december 2008, No 64
- *Conflict Risk Alert: Sri Lanka*, 9 maart 2009
- *Development Assistance and Conflict in Sri Lanka: Lessons from the Eastern Province, Asia Report N° 165*, 16 april 2009
- "Falling down on the job", Gareth Evans in *Foreign Policy*, 1 mei 2009
- *Sri Lanka's Judiciary: Politicised courts, compromised rights, Asia Report N° 172*, 30 juni 2009

International Press Freedom and Freedom of Expression Mission to Sri Lanka, *Media under Fire: Press Freedom lockdown in Sri Lanka*, december 2008

Ministry of Disaster Management and Human Rights, *Media Release: UN experts on Criticism, Impunity and Suicide Bombings*, 10 februari 2009

Minority Rights Group International, *One year on: counter-terrorism sparks human rights crisis for Sri Lanka's minorities*, december 2007

Office of Mano Ganeshan, *Media release: Those who accepted Indian military aid cannot say no to Indian advice for a political solution*, 15 oktober 2008

Parliament of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka, *Prevention of Domestic Violence Act, No. 34 of 2005, Published as a supplement to Part II of the Gazette of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka of October 07, 2005*

Raad van State, Afdeling Bestuursrechtspraak, 200608939/1 (datum uitspraak: 20.07.07)

Reporters without Borders (RSF),

- *Press Freedom Index 2008*
- *Live censorship on government TV station amid criticism of new broadcasting law*, 7 november 2008
- *BBC World Service and Sunday Leader newspaper censored*, 12 december 2008
- *Sri Lanka: World Report 2009*, 1 mei 2009
- *Army holding three doctors who gave information to press*, 19 mei 2009
- *Press Council's restoration would be 'step backwards'*, 26 juni 2009
- *Media banned from covering local elections northern cities*, 5 augustus 2009

Save the Children, *Children separated from parents in chaotic Sri Lankan camps*, 15 mei 2009

Schweizerische Flüchtlingshilfe,

- *Sri Lanka unter Notstandsrecht*, december 2007
- *Tamilische Akteure in Sri Lanka*, december 2007
- *Sri Lanka: Aktuelle Situation*, 11 december 2008
- *Sri Lanka: Aktuelle Situation, Update*, 7 juli 2009

South Asians for Human Rights, *State of Human Rights 2008 South Asian Region*, november 2008

Statistics Division Prisons Headquarters, *Prisons Statistics of Sri Lanka*, vol. 27-year 2008

University Teachers of Human Rights Sri Lanka (UTHR),

- *Slow Strangulation of Jaffna: Trashing General Larry Wijeratne's Legacy and Enthroning Barbarism*, 4 december 2007
- *Pawns of an Un-heroic War, Special Report No. 31*, 28 oktober 2008
- *LTTE is No Excuse for Killing Vanni Civilians, Information Bulletin No. 47*, 17 april 2009
- *A Marred Victory and a Defeat Pregnant with Foreboding, Special report No. 32*, 10 juni 2009

US State Department,

- *International Religious Freedom Report 2008 – Sri Lanka*, 19 september 2008
- *US State Department, Background Note: Sri Lanka*, september 2008
- *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009

United States Commission on International Religious Freedom, *Annual Report 2009*, mei 2009

Verenigde Naties:

Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka, A/HRC/7/3/Add.6*, 26 februari 2008

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR),

- *Eight Sri Lankan refugees drown*, 22 oktober 2008
- *Overshadowed by displacement in Sri Lanka's north, people return home in the east*, 6 november 2008
- *Sri Lanka: UNHCR concerned over deteriorating situation in east*, 9 januari 2009

- *IDP's by Place of Displacement and Place of Origin as at 31 december 2008 (IDP movements after 7 april 2007)*, 23 januari 2009
- *UNHCR steps up emergency response in Sri Lanka as new displacement tops 63.000*, 17 april 2009
- *UNHCR to step up Sri Lanka operation, including to help displaced*, 24 april 2009
- *UNHCR ups response in Sri Lanka, including second airlift*, 28 april 2009
- *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka*, april 2009
- *UNHCR sends more field experts as civilians return to Sri Lanka's north*, 1 mei 2009
- *Some 80.000 flee as fighting comes to an end in north-east Sri Lanka*, 19 mei 2009
- *Farming and fishing folk return to villages n parts of north-west Sri Lanka*, 19 juni 2009
- *UNHCR support Government with first IDP returns to Ampara seven years*, 2 juli 2009.
- *Note on the Applicability of the 2009 Sri Lanka Guidelines*, juli 2009

UNICEF

- *UNICEF/Ministry of Child Development and Women's Empowerment, Out of Sight, Out of Mind, Report on Voluntary Residential Institutions for Children in Sri Lanka: Statistical Analysis, 2007*
- *UNICEF database under-age Recruitment as of 31 October 2008 by the LTTE en TMVP*
- *UNICEF database under-age Recruitment as of 30 November 2008 by the TMVP*
- *UNICEF database under-age Recruitment as of 31 December 2008 by the LTTE and TMVP*
- *News Release: More Children victims of the conflict, says UNICEF*, 17 februari 2009
- *UNICEF database under-age Recruitment as of 30 June 2009 by the LTTE and TMVP*

UN OCHA

- *Vanni IDP Information & Safe Area declared by the Government of Sri Lanka in Mullaitivu as of 12 March 2009*
- *Joint Humanitarian Update North East/Sri Lanka, Report #3*, 27 februari-13 maart 2009

UN News Service

United Nations Press Release

- *Office of the Special Representative of the Secretary-General for Children and Armed Conflict: Children must be protected in the Sri Lankan conflict*, 21 januari 2009
- *Serious Violations of International Law committed in Sri Lanka conflict: UN Human Rights Chief*, 13 maart 2009
- *Office of the Resident/Humanitarian Coordinator Sri Lanka: UN staff forcibly recruited*, 16 maart 2009
- *Press Conference on emergency relief coordinator's recent mission to Sri Lanka*, 29 april 2009
- *Human Rights Council to hold special session on human rights situation in Sri Lanka*, 22 mei 2009

IOM

- *Press Briefing Notes, Sri Lanka: IOM Pilot Project aims to reintegrate former LTTE combatants*, 12 mei 2009

IRIN, humanitarian news and analysis

World Organisation of Torture, "*Steadfast in Protest: Annual Report 2009*": *Asia/observatory for the protection of human rights defenders*, 19 juni 2009

The World Today, Chatam House, *Sri Lanka after the Tamil Tiger defeat: Army Takes Over*, Volume 65 number 8/9, aug-sept 2009

Websites:

- www.amnesty.org
- www.alertnet.org
- www.army.lk
- www.cia.gov
- www.colombopage.com
- www.defence.lk
- www.dmhr.gov.lk
- www.economist.com
- www.epdpnews.com
- www.ethnologue.com
- www.freemedia.srilanka.org
- www.ft.com
- www.hrsl.lk
- www.humanitarianinfo.org/srilanka
- www.immigration.gov.lk
- www.iom.int
- www.freemedia.at

- www.justiceministry.gov.lk
- www.lankalibrary.com
- www.lankadissent.com
- www.lankanewspapers.com
- www.lawnet.lk
- www.legaldraftsman.gov.lk
- www.nation.lk
- www.news.lk
- www.nu.nl
- www.ochaonline.un.org
- www.ohchr.org
- www.pchr.gov.lk
- www.police.lk
- www.priu.gov.lk
- www.reliefweb.int
- www.rpd.gov.lk
- www.rsf.org
- www.slections.gov.lk
- www.sundaytimes.lk
- www.tamilnet.com
- www.uthr.org
- www.unhchr.ch
- www.unhcr.ch
- www.unhcr.lk
- www.unicef.org
- www.zoaweb.org

Tijdschriftartikelen, krantenartikelen en persberichten

Agence France Presse (AFP), Algemeen Nederlands Persbureau (ANP), Associated Press (AP), BBC News, BBCSinhala, ColomboPage, Daily Mirror, Daily News, Deutsche Presse-Agentur (DPA), Economic & Political Weekly, The Economist, Le Figaro, The Financial Times, Global Insight, Government of Sri Lanka (GoSL), The Guardian, International Herald Tribune, The Independent, IPS, The Island News, Le Monde, Nederlands Dagblad, NRC Handelsblad, The New York Times, Reuters, The Sunday Leader, The Sunday Times (Online), TimesOnline, The Times, Tamil Guardian, Uitpers, De Volkskrant

Lijst van gebruikte afkortingen

ACF	<i>Action Contre la Faim</i>
APRC	<i>All Party Representative Committee</i>
CC	<i>Constitutional Council</i>
CFA	<i>Cease Fire Agreement</i>
CID	<i>Criminal Investigation Department</i>
CP	<i>Communist Party</i>
COI	<i>Commission of Inquiry</i>
CPC	<i>Criminal Procedure Code (Wetboek van Strafvordering)</i>
CPSL	<i>Communist Party of Sri Lanka</i>
DPCCS	<i>Department of Probation and Child Care Service</i>
DPLF	<i>Democratic People's Liberation Front</i>
ENDLF	<i>Eelam National Liberation Front of Three stars</i>
EPDP	<i>Eelam People's Democratic Party</i>
EPRLF	<i>Eelam People's Revolutionary Liberation Front</i>
EROS	<i>Revolutionary Eelam Organisation</i>
EU	<i>Europese Unie</i>
GSP+	<i>General Scheme of Preferences plus</i>
HRC	<i>Human Rights Commission</i>
HSZ	<i>High Security Zone</i>
ICRC	<i>Internationaal Comité van het Rode Kruis</i>
IGP	<i>Inspector General of Police</i>
IIGEP	<i>International Independent Group of Eminent Persons</i>
INGO	<i>Internationale niet-gouvernementele organisatie</i>
IOM	<i>Internationale Organisatie voor Migratie</i>
IPKF	<i>Indian Peace Keeping Force</i>
JHU	<i>Jathika Hele Urumaya</i>
JSC	<i>Judicial Service Commission</i>
JVP	<i>Janata Vimukthi Peramuna (=People's Liberation Front)</i>
LSSP	<i>Lanka Sama Samaja Party (=Lanka Equal Society Party)</i>
LTTE	<i>Liberation Tigers of Tamil Eelam</i>
MEP	<i>Mahajana Eksath Peramuna (=People's United Front)</i>
MIC	<i>Military Intelligence Corps</i>
MoU	<i>Memorandum of Understanding</i>
MUA	<i>Muslim National Unity Alliance</i>
NGO	<i>Niet-gouvernementele organisatie</i>
NIB	<i>National Intelligence Bureau</i>
NIC	<i>National Identity Card</i>
NPC	<i>National Police Commission</i>
OHCHR	<i>Office of the High Commissioner for Human Rights</i>

PA	<i>People's Alliance</i>
PLOTE	<i>People's Liberation Organisation of Tamil Eelam</i>
SLFP	<i>Sri Lanka Freedom Party</i>
SLMC	<i>Sri Lanka Muslim Congress</i>
SLMM	<i>Sri Lanka Monitoring Mission</i>
STF	<i>Special Task Force</i>
TELO	<i>Tamil Eelam Liberation Organisation</i>
TID	<i>Terrorist Investigation Department</i>
TMVP	<i>Thamil Makkal Viduthalai Pulikal</i>
TNA	<i>Tamil National Alliance</i>
UNF	<i>United National Front</i>
UNP	<i>United National Party</i>
UPFA	<i>United People's Freedom Alliance</i>
VWAPU	<i>Victims and Witnesses Assistance and Protection Unit</i>

Kaart van Sri Lanka

De weergave van grenzen en namen op deze kaart en de gebruikte benamingen dienen niet te worden opgevat als een bevestiging of aanvaarding daarvan door het Koninkrijk der Nederlanden.

